

## **Ang Maayong Balità parti kay Hesu-Kristo nga Gingsulat ni MATEO Pasayod**

Ini nga Maayong Balità hay gingsulat ni Mateo, nga ginatawag da nga Levi, isa sa dose nga apostoles ni Hesu-Kristo. Siya hay isa ka Judio kag dati nga miyugsukot ning buhis ng Romano.

Gingsulat ini ni Mateo para sa mga Judio. Gingsambit niya ang mga 40 ka teksto halin sa Lumà nga Kasugtanan agud pamatuuran nga ang mga propesiya kag mga promisa ng Dios sa mga Judio hay natuman na paagi kay Hesu-Kristo.

Ginapasayod diri ni Mateo nga si Hesus ang Kristo nga gingtaw-an ning gahom nga maghari. Kag siya da ang mayad gid nga Manunudlò nga gingpadaya ng Dios, nganì igwa gid siya ning otoridad nga mag-isplikar parti sa Kasuguan ng Dios kag magtudlò parti sa iya gingharian. Kag ginapasayod da ni Mateo nga si Hesus lang gid ang Manluluwas ng mga Judio kag ng tanan da nga magtuo sa iya (10:5-6; 15:24; 28:18-19).

*Ang mga Kalulo-lulohan ni Hesu-Kristo  
Lucas 3:23-38*

<sup>1</sup> Imaw ini ang listahan ng mga kalulo-lulohan ni Hesu-Kristo nga inapo ni David. Si David hay inapo ni Abraham.

<sup>2</sup> Si Abraham hay tatay ni Isaac, si Isaac hay tatay ni Jacob kag si Jacob hay tatay ni Juda kag ng iya mga hali nga lyaki. <sup>3</sup> Si Juda ang tatay ni Perez kag ni Zera kag si Tamar ang inda nanay. Si Perez hay tatay ni Hezron kag si Hezron hay tatay ni Aram. <sup>4</sup> Si Aram hay tatay ni Aminadab, si Aminadab hay tatay ni Nashon kag si Nashon hay tatay ni Salmon. <sup>5</sup> Si Salmon nakapangasawa kay Rahab kag ang inda ungà hay si Boaz. Si Boaz nakapangasawa kay Ruth kag ang inda ungà hay si Obed. Si Obed hay tatay ni Jesse, <sup>6</sup> kag si Jesse hay tatay ni Haring David.

Si Haring David hay tatay ni Solomon. Ang nanay ni Solomon hay asawa ni Uria nga namatay na. <sup>7</sup> Si Solomon hay tatay ni Rehoboam, Si Rehoboam hay tatay ni Abia kag si Abia hay tatay ni Asa. <sup>8</sup> Si Asa hay tatay ni Jehoshafat, si Jehoshafat hay tatay ni Joram kag si Joram hay tatay ni Uzia. <sup>9</sup> Si Uzia hay tatay ni Jotam, si Jotam hay tatay ni Ahaz kag si Ahaz hay tatay ni Hezekia. <sup>10</sup> Si Hezekia hay tatay ni Manase, si Manase hay tatay ni Amos, si Amos hay tatay ni Josia, <sup>11</sup> kag si Josia hay tatay ni Jeconia kag ng iya mga manghod nga lyaki. Nang adto nga tyempo, gingbihag ang mga Israelita pakadto sa Babilonia.

<sup>12</sup> Imaw ini ang mga kalulo-lulohan ni Hesus pagkatapos nga gingbihag ang mga Israelita pakadto sa Babilonia: Si Jeconia hay tatay ni Salatiel, si Salatiel hay tatay ni Zerubabel\*, <sup>13</sup> kag si Zerubabel hay tatay ni Abiud. Si Abiud hay tatay ni Eliakim, si Eliakim hay tatay ni Azor, <sup>14</sup> kag si Azor hay tatay ni Zadok. Si Zadok hay

tatay ni Akim kag si Akim hay tatay ni Eliud. <sup>15</sup> Si Eliud hay tatay ni Eleazar, si Eleazar hay tatay ni Matan, si Matan hay tatay ni Jacob, <sup>16</sup> si Jacob hay tatay ni Jose nga asawa ni Maria. Si Maria ang nanay ni Hesus nga ginatawag nga Kristo\*. <sup>17</sup> Ngani may 14 ka henerasyon halin kay Abraham hasta kay David. Kag may 14 da ka henerasyon halin kay David hasta sa pagkabiha ng mga Israelita sa Babilonia. Halin sa adto nga pagkabiha, may 14 pa ka henerasyon hasta sa pag-ungà kay Kristo.

*Ang Pag-ungà kay Hesu-Kristo*

*Lucas 2:1-7*

<sup>18</sup> Imaw ini ang natabò nang pag-ungà kay Hesu-Kristo. Si Maria nga iya nanay hay kyasayon na kay Jose. Pero bago pa sinda makasay, nasayuran ni Maria nga nabdos na siya paagi sa gahom ng Espiritu Santo. <sup>19</sup> Niyan, si Jose nga magiging asawa niya hay matarong nga tawo kag indì niya gusto nga mahuy-an si Maria. Ngani nagdesisyon siya nga buyagan\* si Maria ning pasikreto lang. <sup>20</sup> Mintras ginahunahunà ni Jose ang iya humanon, nagpakità sa iya sa pananamgo ang anghel ng Ginoo nga naghambay, “Jose, inapo ni David, ayaw mahadlok nga pakasayan si Maria, kay ang iya ginanabdos hay

---

\* **1:19** 1:19 Ang patakaran ng mga Judio hay tiyad ini: kung kyasayon na ang lyaki sa dalaga, ginakabig na niya ang babayi nga asawa niya. Pero indì pa sinda mag-iba hasta wayà pa sinda nakasay. Kung matabò nga nagdesisyon ang lyaki nga indì padayunon ang pagpakasay, kahinangyan taw-an niya ang dalaga ning kasulatan ng pagbuyag kag may duha nga testigo.

paagi sa gahom ng Espiritu Santo. <sup>21</sup> Magaungà siya ning lyaki kag pangayanan mo siya nga Hesus kay luwason niya ang mga tawo nga sakop sa inda mga salà.” <sup>22</sup> Natabò ini para matuman ang ginghambay ng Ginoo paagi sa propeta\*, <sup>23</sup> “Maganabdos ang isa ka birhen kag magaungà ning lyaki. Kag ini nga ungà pagatawag, Emmanuel (ang gusto hambayon kaibahan naton ang Dios).”†

<sup>24</sup> Ngani pagbati ni Jose, gingtuman niya ang ginghambay ng anghel ng Ginoo kag gimpakasayan niya si Maria. <sup>25</sup> Pero wayà niya gingtandoga si Maria hasta nga nag-ungà siya ng iya panganay nga lyaki. Kag gimpangayanan ni Jose nga Hesus ang ungà.

## 2

### *Ang Pagbisita kay Hesus*

<sup>1</sup> Gimpangungà si Hesus sa Betlehem nga sakop ng Judea nang tyempo nga si Herodes ang hari didto. May nag-abot nga mga kamayad nga tawo\* sa Jerusalem halin sa este. <sup>2</sup> Nagpangutana sinda, “Diin baya gimpangungà ang hari ng mga Judio? Nakita namon ang iya bituon sa este, ngani nagkari kami para magsamba sa iya.”

<sup>3</sup> Nang mabatian ini ni Haring Herodes, nalibugan gid siya kag imaw da ang tanan nga mga

---

† **1:23** 1:23 Isaias 7:14 \* **2:1** 2:1 Kamayad nga tawo: sa Griego: magos. Bukon sigurado kung ano ang gusto hambayon ng magos. Pero sinda hay nagaistudyong mga bituon para masayuran kung ano ang matatabò sa ulihi nga mga adlaw.

tawo sa Jerusalem. <sup>4</sup> Ngani gingpatawag niya ang tanan nga pinunò nga pari kag mga eskriba\* kag nagpangutana sa inda kung diin iungà ang Kristo. <sup>5</sup> Nagsabat sinda, “Didto sa Betlehem nga sakop ng Judea, kay imaw ini ang gingsulat ng isa ka propeta:

<sup>6</sup> ‘Kamo nga taga-Betlehem nga sakop ng Juda, ang indo banwa hay magiging pinakaimportante na sa mga banwa ng Juda; kay dirà sa indo magahalin ang pinunò nga magadumaya sa akon mga tawo nga Israelita.’ ”†

<sup>7</sup> Nang masayuran ini ni Herodes, gingpatawag niya ning sikreto adto nga mga tawo nga halin sa este kag gingpangutana kung kasan-o gid nagpakità ang bituon nga inda nakità. <sup>8</sup> Pagkatapos gingpakadto niya sinda sa Betlehem kag ginghambay, “Panaw na kamo kag pangitaon nindo ang ungà. Kag kung makità nindo siya, pasayura ako, para makakadto da ako kag makasamba sa iya.” <sup>9</sup> Pagkahambay ini ng hari, nagpanaw na sinda. Mintras nagapanaw sinda nakità ninda liwat ang bituon nga inda nakità sa este. Naguna ini sa inda kag nagduyog sa bayay nga yadto ang ungà. <sup>10</sup> Nalipay gid sinda nang makità ang bituon. <sup>11</sup> Pagsuyod ninda sa bayay, nakità ninda ang ungà kag ang iya nanay nga si Maria. Nagluhod sinda kag nagsamba sa ungà. Kag gingbuksan ninda ang inda mga daya kag ginghalad sa ungà ang inda mga regalo nga bulawan, insenso kag mira\*.

---

† 2:6 2:6 Micas 5:2

<sup>12</sup> Pagbalik ninda, nag-agi sinda sa iban nga dayan kay gingpaandaman sinda sa pananamgo nga indì na sinda magbalik kay Herodes.

*Ang Paglikaw nina Jose kay Herodes*

<sup>13</sup> Nang wayà na adto nga mga tawo, nagpakità ang anghel ng Ginoo kay Jose sa pananamgo kag naghambay, “Bangon na, day-a ang ungà kag ang iya nanay kag maglikaw kamo pakadto sa Egipto. Didto lang anay kamo hasta nga maghambay ako nga puydi na kamo makabalik, kay papangitaon na ni Herodes ang ungà para ipapatay.”

<sup>14</sup> Ngani adto nga daan, nagbangon si Jose kag gingdaya ang ungà kag ang iya nanay sa Egipto.

<sup>15</sup> Nagtinir sinda didto hasta nga namatay si Herodes. Natabò ini para matuman ang ginghambay ng Ginoo paagi sa propeta, “Gingtawag ko ang akon ungà halin sa Egipto.”†

*Ang Pagpatay sa mga Ungà*

<sup>16</sup> Nang masayuran ni Herodes nga gingluko siya ng mga kamayad nga tawo, nahangit gid siya. Nagsugò siya nga patyon ang tanan nga ungà nga lyaki sa Betlehem kag sa palibot nga mga lugar nga nagaedad ning duha ka tuig paubos. Nasayuran niya ang edad ng ungà sa ginghambay ng mga tawo halin sa este nga duha na ka tuig ang nakaligad tunà nang inda makità ang bituon.

<sup>17</sup> Sa ini nga pagpamatay sa mga ungà, natuman ang gingpropesiya ni Propeta Jeremias:

---

† **2:15** 2:15 Hosea 11:1

18 “May nabatian nga pag-inuwang kag tudo gid nga pagdinanguyngoy sa banwa ng Rama. Nagainuwang si Raquel sa iya mga ungà; kag indì gid siya mapalipay kay nagkamatay na sinda.”†

### *Ang Pagbalik nina Jose halin sa Egipto*

19 Nang patay na si Herodes, nagpakità ang anghel ng Ginoo kay Jose sa pananamgo didto sa Egipto. 20 Naghambay siya, “Bangon na, day-a ang ungà kag ang iya nanay pabalik sa Israel, kay namatay na ang mga nagplano nga patyon ang ungà.” 21 Ngani nagbangon si Jose kag gingdaya niya ang ungà kag ang iya nanay pabalik sa Israel.

22 Pero nang masayuran ni Jose nga si Arkelaus ang nagaharì sa Judea kabaylo ng iya tatay nga si Herodes, nahadlok siya nga magbalik didto. Kag nang gingpaandaman pa gid siya ng Dios paagi sa pananamgo, nagderitso siya kaibahan ang iya pamilya sa probinsya ng Galilea. 23 Didto sinda nag-istar sa banwa ng Nazaret. Ngani natuman ang ginghambay ng propeta nang una, “Pagatawagong siya nga Nazareno.”†

## 3

### *Ang Pagwali ni Juan nga Miyugbawtismo Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28*

1 Nang adto nga tyempo nga nagaistar pa sina Hesus sa Nazaret, nagtunà si Juan nga Miyugbawtismo sa pagwali sa tiway nga lugar

---

† **2:18** 2:18 Jeremias 31:15 † **2:23** 2:23 Marcos 1:24; Lucas 2:39; Juan 1:45

ng Judea. <sup>2</sup> Hambay niya, “Talikuri nindo ang indo mga kasal-anan, kay malapit na ang oras nga magaharì ang Dios.” <sup>3</sup> Si Juan imaw ang ginghambay ni Propeta Isaias nang naghambay siya:

“May magasinggit sa tiway nga lugar. Magahambay siya sa mga tawo,

‘Ipreparar nindo ang agihan para sa Ginoo, tadlunga ang dayan nga iya pagaagihan!’ ”†

<sup>4</sup> Ang barò ni Juan\* hay himò sa buyboy ng kamelyo kag ang iya sinturon hay panit ng hayop. Ang iya pagkaon hay apan kag dugos.†

<sup>5</sup> Madamò nga tawo ang nagkadto sa iya halin sa Jerusalem, sa tanan nga banwa nga sakop ng Judea kag sa tanan nga lugar sa palibot ng Subà ng Jordan. <sup>6</sup> Ging-akò ninda ang inda mga salà kag gingbawtismuhan niya sinda sa Subà ng Jordan.

<sup>7</sup> Pero nang makità ni Juan nga kadamò nga Pariseo\* kag Saduceo\* ang nagakadto sa iya para magpabawtismo, naghambay siya sa inda, “Mga inapo kamo ng sawa! Sin-o ang naghambay sa indo nga makalikaw kamo sa paabuton nga parusa ng Dios? <sup>8</sup> Kung matuod nga ginatalikuran nindo ang indo kasal-anan, pamatuuri ini paagi sa indo paghuman ning maayo. <sup>9</sup> Kag ayaw maghambay nga mga inapo kamo ni Abraham, makalikaw kamo sa parusa. Pero matuod ang akon ginahambay sa indo nga aber ang mga

---

† **3:3** 3:3 Isaias 40:3 \* **3:4** 3:4 Si Juan imaw si Propeta Elias. Ini hay para matuman ang propesiya nga si Elias hay mabalik diri bago mag-abot si Kristo. Basaha ang Mateo 11:11-14. † **3:4** 3:4 2 Hari 1:8



bato nga yari diri puydi humanon ng Dios nga mga inapo ni Abraham. <sup>10</sup> Tandai nindo ini: ang wasay hay preparado na sa pagpukan ng mga kahoy. Ngani ang kada kahoy nga waya nagapamunga ning maayo hay pagapukanon kag ipilak sa kalayo.

<sup>11</sup> “Nagabawtismo ako sa indo sa tubi nga nagapakilaya nga nagatalikod na kamo sa indo mga sala, pero may maabot nga masunod sa akon nga mas makagagahom pa kaysa sa akon kag indi gid ako angay aber magbitbit ng iya mga sandalyas. Siya ang magabawtismo sa indo sa Espiritu Santo kag sa kalayo. <sup>12</sup> Pareho siya sa miyug-ani nga nagapapalid ng iya inani para lainon ang matinggas sa upa. Ang matinggas tipunon niya kag ibutang sa kamalig, pero ang upa hay sunugon niya sa kalayo nga indi gid mamatay.”

### *Ang Pagbawtismo kay Hesus*

*Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22*

<sup>13</sup> Niyan, naghaling si Hesus sa probinsya ng Galilea kag nagkadto sa Suba ng Jordan kay Juan para magpabawtismo. <sup>14</sup> Indi kanta magbawtismo si Juan sa iya. Hambay niya, “Basi magpabawtismo ka sa akon? Ako ngani ang kahinangyan nga magpabawtismo sa imo.” <sup>15</sup> Pero nagsabat si Hesus sa iya, “Sige lang tuo, kay imaw ini ang dapat naton humanon para matuman ang tanan nga kabubut-on ng Dios.” Ngani nagsugot si Juan nga bawtismuhan si Hesus. <sup>16</sup> Nang mabawtismuhan na si Hesus, naghaw-as nga daan siya sa tubi. Niyan, gulpi

lang nga nag-abri ang langit kag nakità niya ang Espiritu ng Dios nga daw salampati hay nagababà kag naghuyon sa iya. <sup>17</sup> Kag igwa ning boses nga nabatian halin sa langit nga naghambay, “Ini ang akon pinalanggà nga Ungà, nalilipay gid ako sa iya.”

## 4

### *Ang Pagtintar kay Hesus*

#### *Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13*

<sup>1</sup> Pagkatapos adto, gingtuytuyan si Hesus ng Espiritu Santo sa tiway nga lugar para tintaron ng diyablo.† <sup>2</sup> Sa suyod ng 40 ka adlaw kag gabi nagpuasa si Hesus, ngani ginggutom gid siya. <sup>3</sup> Nagpalapit sa iya si Satanas kag naghambay, “Kung ikaw ang Ungà ng Dios, himua ining mga bato nga maging tinapay.” <sup>4</sup> Pero nagsabat si Hesus, “Ginahambay ng Kasulatan, ‘Bukon lang sa pagkaon nabubuhì ang tawo, kundì sa kada hambay ng Dios.’ ”†

<sup>5</sup> Pagkatapos gingdaya si Hesus ng diyablo sa balaan nga syudad,\* kag gingpatindog siya sa pinakamataas nga parte ng templo. <sup>6</sup> Kag hambay niya, “Kung ikaw ang Ungà ng Dios, maglumpat ka. Kay ginahambay ng Kasulatan, ‘Susuguon ng Dios ang iya mga anghel nga magbantay sa imo kag hahawiran ka ninda ng inda mga kamot, para indì mabunggò ang imo siki sa bato.’ ”†

---

† **4:1** 4:1 Hebreo 2:18, 4:15 † **4:4** 4:4 Deuteronomio 8:3 \* **4:5** 4:5 Ini hay ang syudad ng Jerusalem. † **4:6** 4:6 Salmo 91:11-12

<sup>7</sup> Pero naghambay si Hesus, “Nagahambay da ang Kasulatan, ‘Ayaw pagtintara ang Ginoo nga imo Dios.’ ”†

<sup>8</sup> Pagkatapos gingdaya siya ng diyablo sa mataas gid nga bukid kag gingpakità sa iya ang tanan nga gingharian ng kalibutan kag ang inda manggad. <sup>9</sup> Naghambay si Satanas sa iya, “Ini tanan itatao ko sa imo, kung maghapà ka kag magsamba sa akon.” <sup>10</sup> Tapos naghambay si Hesus, “Lumayas ka, Satanas! Kay ginahambay ng Kasulatan, ‘Sambahon mo ang Ginoo nga imo Dios kag siya lang gid ang imo serbisyuhan.’ ”†

<sup>11</sup> Pagkatapos adto, gingbayaan siya ng diyablo. Kag nag-abot ang mga anghel kag gingserbisyuhan siya.

*Ang Pagtunà ng Pagwali ni Hesus  
Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15*

<sup>12</sup> Niyan, nang mabatian ni Hesus nga napriso si Juan nga Miyugbawtismo, nagbalik siya sa Galilea. <sup>13</sup> Pero wayà na siya nagaistar sa Nazaret kundì didto na sa banwa ng Capernaum\*. Ini nga banwa hay sa alihid ng Lawà ng Galilea\* nga sakop ng lugar ng mga tribo ni Zebulun kag ni Naftali. <sup>14</sup> Natabò ini para matuman ang gingpropesiya ni Propeta Isaias:

<sup>15</sup> “Ang mga dutà nga panublion ng mga tribo ni Zebulun kag ni Naftali,  
hay malapit sa dagat kag yadto sa kabuak ng Subà ng Jordan.

Ini nga mga lugar hay sakop ng Galilea kag ginaistaran ng mga bukon Judio\*.

---

† **4:7** 4:7 Deuteronomio 6:16 † **4:10** 4:10 Deuteronomio 6:13

16 Pero aber ang mga tawo sa ini nga mga lugar hay yarà sa maduyom, makakakità na sinda ng kahayag. Kag ang yarà sa maduyom nga nahahadlok sa kamatayon, mahahayagan na sinda.”†

17 Nang yadto nagaistar si Hesus sa Galilea, nagtunà na siya magwali. Hambay niya, “Talikuri nindo ang indo mga kasal-anan, kay malapit na ang paghaharì ng Dios.”†

*Ang Pagtawag ni Hesus sa Upat nga Miyug-pangisdà*

*Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11*

18 Nang nagapanaw si Hesus sa alihid ng Lawà ng Galilea, nakità niya didto ang duha ka magmanghod nga sina Simon kag Andres nga nagataktak ng pukot kay sinda hay miyug-pangisdà. Si Simon hay ginatawag da nga Pedro.

19 Naghambay si Hesus sa inda, “Nunot kamo sa akon kay tudluan ta kamo sa pagpangisdà ng mga tawo†.” 20 Adto nga daan gingbayaan ninda ang inda mga pukot kag nagnunot sa iya.

21 Mintras nagapadayon pa si Hesus sa pagpanaw, nakità niya ang duha ka magmanghod nga sina Santiago\* kag Juan nga mga ungà ni Zebedee. Sinda hay yadto sa dyapang\* nga nagahukot ng inda mga pukot kaibahan ng inda tatay. Ging-agda sinda ni Hesus, 22 kag adto nga

---

† 4:16 4:15-16 Isaias 9:1-2 † 4:17 4:17 Mateo 3:2 † 4:19 4:19 Pagpangisdà ng mga tawo: Ang gusto nga hambayon ni Hesus hay day-on ang mga tawo para magsunod sinda sa Dios.

daan gingbayaan ninda ang dyapang kag ang inda tatay kag nagnunot sinda sa iya.

*Ang Pagpanudlò kag Pagpang-ayo ni Hesus*

*Lucas 6:17-19*

<sup>23</sup> Niyan naglibot si Hesus sa bilog nga Galilea para magtudlò sa inda mga sinagoga\*, magwali ng Maayong Balità\* parti sa paghahari ng Dios kag magpang-ayo ng tanan nga klasi ng sakit sa mga tawo. <sup>24</sup> Naging bantog siya sa bilog nga Syria, ngani gingdaya sa iya ng mga tawo ang tanan nga may sarisari nga sakit, ang mga ginaspian ng demonyo, ang mga may epilepsi kag ang mga paralisado. Gingpang-ayo sinda tanan ni Hesus. <sup>25</sup> Ngani nagsunod kay Hesus ang kadamò nga tawo halin sa Galilea, Decapolis‡, Jerusalem, Judea kag sa mga lugar sa kabuak ng Subà ng Jordan.

## 5

*Ang mga Bulahan*

<sup>1</sup> Nang makità ni Hesus ang kadamò nga tawo, nagtukad siya sa bukid. Pagkapungkò niya, nagpalapit sa iya ang mga disipulo, <sup>2</sup> kag gingtudluan niya sinda. Hambay niya:

<sup>3</sup> “Bulahan ang mga tawo nga nagakilaya nga maluya ang inda pagtuo;

kay makapasakop sinda sa paghahari ng Dios.

<sup>4</sup> Bulahan ang mga tawo nga nagakalisod sa kasal-anan;

---

‡ **4:25** 4:25 Decapolis: Ang gusto hambayon hay napuyò nga banwa.

kay pagalipayon sinda ng Dios.†

- <sup>5</sup> Bulahan ang mga tawo nga mapainubuson;  
kay sinda ang magapanubli ng kalibutan.†
- <sup>6</sup> Bulahan ang mga tawo nga daw ginagutom kag ginauhaw nga maghuman ng kabubut-on ng Dios;  
kay buligan sinda ng Dios sa pagtuman ng inda ginahandom.
- <sup>7</sup> Bulahan ang mga tawo nga maluluy-on;  
kay kaluy-an sinda ng Dios.
- <sup>8</sup> Bulahan ang mga tawo nga malimpyo ang inda tagipusoon;  
kay makikità ninda ang Dios.†
- <sup>9</sup> Bulahan ang mga tawo nga nagabulig para magaaoy ang relasyon ng isa kag isa;  
kay pagakabigon sinda nga mga ungà ng Dios.
- <sup>10</sup> Bulahan ang mga tawo nga ginahingabot tungod sa inda pagsunod sa kabubut-on ng Dios;†  
kay makapasakop sinda sa paghaharì ng Dios.
- <sup>11</sup> “Bulahan kamo kung insultuhon kamo ng mga tawo, pasakitan kag akusahan ning tanan nga kalainan nga bukon matuod, tungod sa indo pagsunod sa akon.† <sup>12</sup> Imaw da ini ang inda ginghuman sa mga propeta nang una. Ngani magkalipay gid kamo kay mababaton nindo ang kadakò gid nga premyo sa langit.”†

---

† **5:4** 5:4 Isaias 61:2 † **5:5** 5:5 Salmo 37:11 † **5:8** 5:8 Salmo 24:3-4 † **5:10** 5:10 1 Pedro 3:14 † **5:11** 5:11 1 Pedro 4:14 † **5:12** 5:12 2 Cronica 36:16; Ginghuman 7:52

*Ang Asin kag Iwag*  
*Marcos 9:50; Lucas 14:34-35*

<sup>13</sup> “Kamo nga nagasunod sa akon hay pareho ng asin sa kalibutan. Pero kung maduyà na ang sabor ng asin, pauno pa mapabalik ang iya kaasin? Ngani indì na ini mapuslan kundì ginapilak na lang kag ginatimak-timakan ng mga tawo.

<sup>14</sup> “Pareho kamo ng iwag nga nagatao ning kahayag sa mga tawo sa kalibutan. Kag ini hay makikità gid pareho sa syudad nga gingpatindog sa ibabaw ng bukid nga indì matagò.

<sup>15</sup> Wayà ning tawo nga nagasugà ning iwagan kag ginatakyuban, kundì ginabutang niya ini sa tungtungan para mahayagan ang tanan sa suyod ng bayay. <sup>16</sup> Ngani imaw da ang indo humanon. Pasigaha nindo ang indo iwag sa mga tawo, para makità ninda ang indo maayo nga mga ginahuman kag para dayawon ninda ang indo Amay sa langit.”†

*Ang Pagpanudlò parti sa Kasuguan*

<sup>17</sup> “Ayaw kamo maghunahunà nga nagkari ako diri para duyaon ang Kasuguan kag ang mga gingsulat ng mga propeta. Nagkari ako diri para tumanon ini. <sup>18</sup> Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, maduduyà ang langit kag dutà, pero ang aber pinakamaisot nga litra o parte ng litra sa Kasuguan hay indì gid maduduyà mintras wayà ini natatabò. <sup>19</sup> Ngani ang aber sin-o nga magsuway sa pinakamaisot nga sugò ng Dios kag magtudlò sa iban nga magsuway da, siya

---

† **5:16** 5:16 1 Pedro 2:12

ang kabigon nga pinakamababà sa gingharian ng Dios. Pero ang aber sin-o nga magtuman diri kag magtudlò sa iban, siya ang kabigon nga importante sa gingharian ng Dios. <sup>20</sup> Ngani ginahambay ko sa indo, dapat gid nga ang indo pagtuman sa kabubut-on ng Dios hay mas maayo pa gid kaysa sa mga eskriba kag sa mga Pariseo. Kay kung indì, indì gid kamo makasuyod sa gingharian ng Dios.”

*Ang Pagpanudlò parti sa Kahangit*

*Lucas 12:57-59*

<sup>21</sup> “Nabatian nindo ang ginghambay sa aton mga kalulo-lulohan, ‘Ayaw magpamatay, kay ang aber sin-o nga magpatay hay pagaparusahan.’†

<sup>22</sup> Pero niyan ginahambay ko sa indo, ang aber sin-o nga nahahangit sa iya utod hay pagaparusahan. Kag ang aber sin-o nga nagainsulto sa iya utod nga nagahambay, ‘Wayà ka ning puyos’, hay pagaday-on sa Korte. Kag ang aber sin-o nga maghambay sa iya utod, ‘Buang’, hay parusahan sa impyerno. <sup>23</sup> Ngani kung yarà ka na sa altar\* nga nagadaya ng imo halad sa Dios kag nadumduman mo nga ang imo utod may malain nga buot sa imo tungod nga nakasalà ka sa iya, <sup>24</sup> ibilin mo anay ang imo halad malapit sa altar kag kadtuoan mo nga daan siya kag magpakighusay. Pagkatapos magbalik ka sa altar kag maghalad ka sa Dios.”

<sup>25</sup> “Kung may mag-akusar sa imo, magpakighusay ka sa iya mintras wayà pa kamo makaabot sa korte. Kay basì kung itugyan

---

† 5:21 5:21 Exodus 20:13; Deuteronomio 5:17



ka niya sa husgado kag itugyan ka naman ng husgado sa gwardya para prisuhon ka. <sup>26</sup> Sa matuod lang ginahambay ko sa imo, indì ka gid makaluwas sa prisuhan hasta indì mo mabayaran ang tanan nga bayaran.”

*Ang Pagpanudlò parti sa Pagpangawatan*

<sup>27</sup> “Nabatian nindo ang ginghambay nang una, ‘Ayaw kamo magpangawatan.’† <sup>28</sup> Pero niyan ginahambay ko sa indo, kung ang lyaki magsirò sa babayi nga may lawasnon nga handom, nakasalà na siya ng pagpangawatan. <sup>29</sup> Ngani kung ang imo tuo nga mata ang kabangdanan nga nagakasalà ka, lukata inà kag ipilak. Kay mas maayo pa nga maduyà ang isa ka parte ng imo lawas kaysa sa kumpleto ini pero ipilak ka naman sa impyerno. <sup>30</sup> Kag kung ang imo tuo nga kamot ang kabangdanan nga nagakasalà ka, utura inà kag ipilak! Kay mas maayo pa nga maduyà ang isa ka parte ng imo lawas kaysa sa kumpleto ini pero ipilak ka naman sa impyerno.”

*Ang Pagpanudlò parti sa Pagbinuyagan ng Mag-asawa*

*Mateo 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18*

<sup>31</sup> “Ginghambay da nang una, ‘Kung ang lyaki gusto magbuyag sa iya asawa, kahinangyan tawan niya ini ning papeles bilang katibayan ng inda pagbinuyagan.’† <sup>32</sup> Pero niyan ginahambay ko sa indo, ang aber sin-o nga lyaki nga magbuyag sa iya asawa sa aber ano nga kabangdanan puyra

---

† **5:27** 5:27 Exodus 20:14; Deuteronomio 5:18 † **5:31** 5:31 Deuteronomio 24:1

lang sa pagpangawatan, siya mismo ang kabangdanan nga magpangawatan ang iya asawa kung mag-asawa siya liwat. Kag ang aber sin-o nga mag-asawa sa babayi nga gingbuyagan hay nagapangawatan da.”†

*Ang Pagpanudlò parti sa Pagpangakò*

<sup>33</sup> “Nabatian da nindo nga may ginghambay nang una sa aton kalulo-lulohan, ‘Kung ang tawo may gingpangakò kag gingsumpa pa niya sa pangayan ng Ginoo, kahinangyan gid niya ini tumanon.’† <sup>34</sup> Pero niyan ginahambay ko sa indo, kung magpangakò kamo ayaw kamo magsumpà. Ayaw kamo maghambay, ‘Testigo ko ang langit’ kay imaw ini ang trono ng Dios,† <sup>35</sup> o ‘Testigo ko ang dutà’ kay imaw ini ang ginatungtungan ng iya siki. Ayaw da kamo maggamit ng pangayan ng Jerusalem sa indo pagsumpà kay imaw ini ang syudad ng pinakamataas nga Hari.† <sup>36</sup> Kag ayaw da kamo maghambay, ‘Aber mamatay pa ako’ kay indì ka makapaputì o makapaitom ng aber isa nga buhok. <sup>37</sup> Maghambay ka lang, ‘Huo’ kung huo kag ‘Indì’ kung indì. Kay kung magsumpà pa kamo halin na inà kay Satanas.”

*Ang Pagpanudlò parti sa Pagbayos sa Isigkatawo*

*Lucas 6:29-30*

<sup>38</sup> “Nabatian nindo ang ginghambay nang una, ‘Ang maglukat ng mata ng iya isigkatawo hay

---

† **5:32** 5:32 1 Corinto 7:10-11 † **5:33** 5:33 Levitico 19:12; Mga Bilang 30:2; Deuteronomio 23:21 † **5:34** 5:34 Santiago 5:12; Isaias 66:1; Mateo 23:22 † **5:35** 5:35 Isaias 66:1; Salmo 48:2

lukaton da ang iya mata kag ang magbingaw ng ngipon ng iya isigkatawo hay pagabingawon da.'† <sup>39</sup> Pero niyan ginahambay ko sa indo, ayaw kamo magbayos ning malain sa nagahuman ning malain sa indo. Kung tampaon ka sa tuo nga pisngi, ipatampà mo pa ang kabuak. <sup>40</sup> Kung may magkiha sa imo kag buy-on ang imo kamisita, taw-an pa sa iya aber ang imo pangsuy-ob. <sup>41</sup> Kag kung may sundalo nga magpilit sa imo magpas-an ng iya daya ng isa ka kilometro, pasana ini ning duha ka kilometro. <sup>42</sup> Taw-i ang nagapangayò sa imo; kag kung may manghuyam sa imo, pahuyama.”

*Ang Pagpanudlò parti sa Paghigugmà sa Kaaway*

*Lucas 6:27-28, 32-36*

<sup>43</sup> “Nabatian nindo ang ginahambay nang una, ‘Higugmaon nindo ang indo isigkatawo kag hangiti ang indo kaaway.’† <sup>44</sup> Pero niyan ginahambay ko sa indo, higugmaon nindo ang indo mga kaaway kag ipangamuyò ang mga nagahingabot sa indo. <sup>45</sup> Kag kung humanon nindo ini, magiging matuod kamo nga mga ungà ng indo Amay sa langit. Kay pareho kamo sa iya nga maayo ang pagtratar sa tanan. Kay ginapasilak niya ang adlaw sa mga maayo kag sa malain nga mga tawo. Kag ginapauyan niya bukon lang sa mga matarong kundì imaw da sa mga bukon matarong. <sup>46</sup> Kung ang ginahigugmà lang nindo hay ang nagahigugmà sa indo, mababaton ba

† **5:38** 5:38 Exodus 21:24; Levitico 24:20; Deuteronomio 19:21

† **5:43** 5:43 Levitico 19:18

nindo ang premyo halin sa Dios? Indì! Kay dì ba imaw da inà ang ginahuman ng miyugsukot ning buhis? <sup>47</sup> Kag kung ang ginalihok nindo hay ang indo lang mga amigo, ano ang kaibahan nindo sa iban? Dì ba imaw da inà ang ginahuman ng mga tawo nga wayà nagakilaya sa Dios? <sup>48</sup> Nganì dapat maayo ang indo pagtratar sa indo isigkatawo pareho ng ginahuman ng indo Amay sa langit.”

## 6

### *Ang Pagpanudlò parti sa Pagbulig*

<sup>1</sup> “Mag-andam kamo kay basì kung ang indo pagkadiosnanon hay pagpadayaw lang sa tawo. Kay kung tiyad inà ang indo ginahuman, wayà kamo ning may mababaton nga premyo halin sa indo Amay sa langit.†

<sup>2</sup> “Nganì kung nagabulig kamo, ayaw nindo pagpamalitaan pareho ng ginahuman ng mga hipokrito sa mga sinagoga kag sa mga dayan. Ginahuman ninda inà para dayawon sinda ng mga tawo. Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, nabaton na ninda ang inda premyo. <sup>3</sup> Pero kung nagabulig kamo, ayaw nindo pagpasayura aber sa indo pinakamalapit nga amigo, <sup>4</sup> para sikreto ang indo pagbulig. Kag ang indo Amay nga nakakakità sa indo ginahuman hay imaw ang magapremyo sa indo.”

### *Ang Pagpanudlò parti sa Pagpangamuyò Lucas 11:2-4*

---

† **6:1** 6:1 Mateo 23:5

5 “Kung magpangamuyò kamo, ayaw nindo pagpatuyari ang ginahuman ng mga hipokrito. Gusto ninda magpangamuyò nga nagatindog sa mga sinagoga kag sa mga kanto ng karsada para ipakità sa mga tawo nga sinda hay dios-nanon. Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, nabaton na ninda ang indo premyo.† 6 Pero kung magpangamuyò kamo, magsuyod kamo sa kwarto kag sarhan ang pwertahan. Didto kamo magpangamuyò sa indo Amay ning sikreto. Kag ang indo Amay nga nakakità ng indo ginahuman imaw ang magapremyo sa indo.

7 “Kung magpangamuyò kamo, ayaw kamo maggamit ning kadamò-damò nga hambay nga wayà ning puyos. Imaw inà ang ginahuman ng mga tawo nga wayà nakakakilaya sa Dios. Kay ang kagasi ninda ginapamatian sinda ng Dios kung mahabà ang indo mga pangamuyò. 8 Ayaw kamo magpatuyad sa indo ginahuman. Kay sayod na ng indo Amay ang indo mga kahinangyanon bago pa kamo magpangayò. 9 Ngani tiyad ini kung magpangamuyò kamo:

‘Amay namon nga yarà sa langit,  
kabay pa nga tahuron ang imo balaan nga pangayan.

10 Kabay pa nga magharì ka sa amon.

Kag kabay nga matuman ang imo kabubuton diri sa dutà pareho ng sa langit.

11 Taw-i kami ng amon kahinangyanon nga pagkaon sa ini nga adlaw.

12 Patawara kami sa amon mga salà,

---

† 6:5 6:5 Lucas 18:10-14

pareho ng pagpatawad namon sa mga nagkasalà sa amon.

<sup>13</sup> Kag ayaw kami pagtuguti nga matintar, kundì luwasa kami kay Satanas.’

[Kay ikaw ang Hari, ang makagagahom kag Dios nga ginadayaw ng mga tawo hasta sa wayà katapusan. Kabay pa.]

<sup>14</sup> Kung ginapatawad nindo ang mga nagakasalà sa indo, pagapatawaron da kamo ng indo Amay sa langit. <sup>15</sup> Pero kung wayà kamo nagapatawad sa iban, indì da patawaron ang indo mga salà ng indo Amay.”†

### *Ang Pagpanudlò parti sa Pagpuasa*

<sup>16</sup> “Kung magpuasa kamo, ayaw nindo pagpatuyari ang mga hipokrito nga nagapadayaw lang nga malisod ang inda hitsura. Kay ginahungod ninda nga indì sinda mag-ayos para masayuran ng iban nga nagapauasa sinda. Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, nabaton na ninda ang inda premyo. <sup>17</sup> Pero kung magpuasa kamo, magpanglam-os kamo kag mag-ayos, <sup>18</sup> para wayà ning may makasayod nga nagapauasa kamo puyra lang ang indo Amay nga indì makità. Kag siya nga nakakakità ng indo mga ginahuman nga sikreto, imaw ang magapremyo sa indo.”

### *Ang Manggad sa Langit*

#### *Lucas 12:33-34*

<sup>19</sup> “Ayaw kamo magtipon ning manggad para sa indo kaugalingon diri sa dutà kay siraon ini ng

---

† **6:15** 6:14-15 Marcos 11:25-26

itiit kag tuktuk. O kundì man hay sudlon ng mga miyugpangawat ang indo bayay kag kawaton ini.† <sup>20</sup> Kundì, magtipon kamo ng indo manggad sa langit, kay didto wayà ning itiit kag tuktuk nga makasirà kag wayà da ning miyugpangawat nga makasuyod. <sup>21</sup> Kay kung sa diin ang indo manggad, yadto da ang indo tagipusuon.”

*Ang Mata hay pareho ng Iwag*

*Lucas 11:34-36*

<sup>22</sup> “Ang mata hay daw iwag nga nagatao ning kahayag sa lawas. Ngani kung mahayag ang indo mata, mahayagan gid ang indo bilog nga lawas. <sup>23</sup> Pero kung maduyom ang indo mata maduyuman da ang indo bilog nga lawas. Ngani kung ang iwag nga yarà sa indo, wayà na nagatao ning kahayag, magiging kaduyom-duyom gid ang indo kamutangan.”

*Ang Dios kag ang Manggad*

*Lucas 16:13, 12:22-31*

<sup>24</sup> “Wayà ning tawo nga nagaserbisyo sa duha ka amo, kay hangitan niya ang isa kag higugmaon niya ang isa. O kundì hay magiging matutom siya sa isa kag baliwayaon niya ang isa. Indì kamo makaserbisyo ning dungan sa Dios kag sa manggad.

<sup>25</sup> “Ngani ginahambay ko sa indo, ayaw kamo magkalibog kung pauno kamo mabuhì, kung ano ang indo kaunon o inumon kag kung ano ang indo isuksok. Kay ang kabuhì hay mas importante kaysa sa pagkaon kag ang lawas kaysa sa mga barò. <sup>26</sup> Tan-awa nindo ang mga pispis

† **6:19** 6:19 Santiago 5:2-3

nga nagalupad. Wayà sinda nagatanom, wayà nagaani kag wayà da nagatipon ning pagkaon sa kamalig, pero ginapakaon sinda ng indo Amay sa langit. Dì ba mas importante pa kamo kaysa sa mga pispis? <sup>27</sup> Kag sin-o sa indo ang makadugang ning aber isa ka oras lang ng indo kabuhì paagi sa pagpangalibog? Wayà gid!

<sup>28</sup> “Kag basi nagapangalibog kamo parti sa indo barò? Tan-awa ang mga buyak kung pauno sinda nagatubò sa bukid. Wayà sinda naga-pangabudlay o nagatahì. <sup>29</sup> Pero ginahambay ko sa indo, aber si Haring Solomon nga bantog kag manggaranon hay wayà nakabarò ning mas maayo pa kaysa sa isa sa ini nga mga buyak.† <sup>30</sup> Kung ginabaruan ng Dios ang mga gunahon sa bukid nga buhì niyan pero sa masunod nga adlaw hay ginapilak lang sa kalayo, kamo pa arà indì niya pabaruan? Kaisot-isot ang indo pagtuo! <sup>31</sup> Ngani ayaw kamo magpangalibog kung ano ang indo kaunon kag inumon kag kung ano ang indo isuksok. <sup>32</sup> Kay imaw ini ang ginapangalibugan ng mga tawo nga wayà nagakilaya sa Dios. Pero sayod ng indo Amay sa langit nga kahinangyan nindo inà tanan nga mga butang. <sup>33</sup> Ngani unaha nindo ang pagpasakop sa paghahari ng Dios kag tumana ang iya kabubuton kag itatao gid niya sa indo ang tanan nindo nga mga kahinangyan. <sup>34</sup> Ngani ayaw kamo magkabayaka parti sa kung ano ang maabot buwas, kay ang buwas may kaugalingon nga kabayak-on. Tamà na ang mga kabayak-on nga

---

† **6:29** 6:29 1 Hari 10:4-7; 2 Cronica 9:3-6



nagaabot sa kada adlaw.”

## 7

### *Ang Paghusga sa Iban* *Lucas 6:37-38, 41-42*

<sup>1</sup> “Ayaw nindo paghusgahi ang iban para indi da kamo paghusgahan ng Dios. <sup>2</sup> Kay kung pauno kamo maghusga sa iban, imaw da ang paghusga ng Dios sa indo. Ang pangasukoy nga ginagamit nindo sa iban hay imaw da ang pangasukoy nga gagamiton sa indo. <sup>3</sup> Basì nakikità mo gid ang puling sa mata ng imo isigkatawo, pero ikaw wayà mo makità ang daw mabahoy nga kahoy nga yarà sa imo mata? <sup>4</sup> Basì nagahambay ka pa sa imo isigkatawo, ‘Abi, buy-on ko ang maisot nga puling sa imo mata,’ mintras ang yarà sa imo mata hay daw mabahoy nga kahoy? <sup>5</sup> Hipokrito! Buy-on mo anay ang daw mabahoy nga kahoy sa imo mata para makakità ka ning maayo, agud mabubuoy mo ang maisot nga puling sa mata ng imo isigkatawo.

<sup>6</sup> “Ayaw nindo pagpilakan sa mga ayam ang mga butang nga balaan. Kay basì kung balikan kamo kag kagton. Kag ayaw nindo pagpilakan ang indo mga perlas sa mga baboy, kay basì kung timak-timakan lang inà ninda.”

### *Magpangayò, Magpangità kag Magpanuktok* *Lucas 11:9-13*

<sup>7</sup> “Magpangayò kamo sa Dios, kag taw-an kamo. Magpangità kamo, kag makakità kamo. Magpanuktok kamo, kag buksan ang pwertahan para sa indo. <sup>8</sup> Kay ang tanan nga nagapangayò

hay makakabaton; kag ang tanan nga nagapangità hay makakakità; kag ang tanan nga nagapanuktok hay pagabuksan. <sup>9</sup> Kamo nga mga tatay, kung magpangayò ang indo ungà ning tinapay, taw-an ba nindo ning bato? <sup>10</sup> Kung magpangayò siya ning isdà, taw-an ba nindo ning sawa? Syempre indì! <sup>11</sup> Kung kamo ngani nga malain hay antigo magtao ning mga maayo nga regalo sa indo mga ungà, mas lalò pa gid ang indo Amay sa langit itatao gid niya ang mga maayo sa mga nagapangayò sa iya!

<sup>12</sup> “Ngani humana nindo sa indo isigkatawo kung ano ang gusto nindo nga humanon ninda sa indo. Kay imaw gid ini ang gusto hambayon ng Kasuguan ni Moises kag ng mga gingsulat ng mga propeta.”†

### *Ang Makitid nga Pwertahan*

#### *Lucas 13:24*

<sup>13</sup> “Magsuyod kamo sa makitid nga pwertahan, kay malapad ang pwertahan kag malupos ang dayan nga pakadto sa impyerno kag didto kadamò ang nagasuyod. <sup>14</sup> Pero makitid ang pwertahan kag mahugà ang dayan pakadto sa kabuhì nga wayà katapusan kag malakà lang ang nagaagi didto.”

### *Ang Kahoy kag ang iya Bunga*

#### *Lucas 6:43-44*

<sup>15</sup> “Mag-andam kamo sa bukon matuod nga mga propeta. Nagapalapit sinda sa indo nga daw mabuot nga karnero, pero ang matuod pareho sinda sa mapintas nga mga hayop. <sup>16</sup> Makikilaya

---

† **7:12** 7:12 Lucas 6:31

nindo sinda paagi sa inda mga hinimuan. Pareho sinda ng tanom nga tunukon nga wayà nagapamunga ning igos\* o ubas\*. <sup>17</sup> Ang maayo nga kahoy nagapamunga ning maayo. Pero ang malain nga kahoy nagapamunga ning malain. <sup>18</sup> Kay ang maayo nga kahoy indì makapamunga ning malain kag ang malain nga kahoy indì makapamunga ning maayo. <sup>19</sup> Ang kada kahoy nga wayà nagapamunga ning maayo hay uturon kag ipilak sa kalayo.† <sup>20</sup> Ngani makikilaya nindo ang buknon matuod nga mga propeta paagi sa inda mga hinimuan.”

*Ang indì Kilayahon ng Dios*

*Lucas 13:25-27*

<sup>21</sup> “Buknon tanan nga nagatawag sa akon, ‘Ginoo, Ginoo’ hay makakasuyod sa gingharian ng Dios. Ang mga tawo lang nga nagatuman sa kabubut-on ng akon Amay sa langit, imaw lang ang makakasuyod sa gingharian ng Dios. <sup>22</sup> Sa adlaw ng paghusga kadamò ang magahambay sa akon, ‘Ginoo, Ginoo, di ba sa imo pangayan nagpropesiya kami, nagpalayas ng mga demonyo kag naghuman ning kadamò nga milagro?’ <sup>23</sup> Pero hambayon ko sinda, ‘Wayà ko kamo nakikilaya. Palayò kamo sa akon, kamo nga mga nagahuman ning malain!’ ”†

*Ang Pagpatindog ng Bayay ng Duha ka Tawo*

*Lucas 6:47-49*

<sup>24</sup> “Ngani ang aber sin-o nga nagapamatì kag nagatuman ng akon mga ginatudlò, pareho siya

---

† **7:19** 7:19 Mateo 3:10; Lucas 3:9 † **7:23** 7:23 Salmo 6:8

sa mayad nga tawo nga nag-ugdok ng iya bayay sa pundasyon nga bato. <sup>25</sup> Kag nang mag-uyan ning kadakò kag magpamahà kag maghuyop ang makusog nga hangin sa bayay, wayà ini nagubà kay ging-ugdok ini sa pundasyon nga bato. <sup>26</sup> Pero ang aber sin-o nga nagapamati ng akon mga ginatudlò pero wayà nagatuman, pareho siya sa tawo nga buroy nga nag-ugdok ng iya bayay sa baybay. <sup>27</sup> Kag nang mag-uyan ning kadakò kag magpamahà kag maghuyop ang makusog nga hangin sa bayay, matumba ini kag magubà gid.”

### *Ang Otoridad ni Hesus*

<sup>28</sup> Pagkatapos ng paghambay ni Hesus, natin-gaya gid ang mga tawo sa iya pagpanudlò, <sup>29</sup> kay nagatudlò siya nga may otoridad kag bukon pareho ng inda mga eskriba.†

## 8

### *Ang Pag-ayo ni Hesus sa Kitungon*

*Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16*

<sup>1</sup> Pagkatapos nagtugbong si Hesus halin sa bukid kag kadamò-damò gid nga tawo ang nagsunod sa iya. <sup>2</sup> May isa ka tawo nga kitungon\* ang nagpalapit sa iya. Nagluhod siya sa iya atubangan kag naghambay, “Ginoo, kung gusto mo, paayuhon mo ako sa akon sakit nga kitong.”\* <sup>3</sup> Ging-unat ni Hesus ang iya kamot kag ginghawiran ang tawo kag ginghambay niya,

---

† **7:29** 7:28-29 Marcos 1:22; Lucas 4:32      \* **8:2** 8:2 Sa mga Judio, ang may tiyad ini nga sakit hay ginakabig nga mahigkò kag ginabawal magsuyod sa templo.

“Gusto ko. Mag-ayo ka!” Adto nga daan naduyà ang kitong kag nalimpyo siya. <sup>4</sup> Pagkatapos naghambay si Hesus sa iya, “Ayaw gid magpamalità aber kanin-o, kundi magderitso ka sa pari kag magpasirò. Kag maghalad ka ng gingsugò ni Moises para magpamatuod sa mga tawo nga nalimpyo ka na.”†

*Ang Pag-ayo ni Hesus sa Suluguon ng Kapitan  
Lucas 7:1-10*

<sup>5</sup> Niyán, nang nagapasuyod si Hesus sa banwa ng Capernaum, gingsugat siya ng isa ka kapitan ng mga sundalo ng Roma. Nagpakitluoy siya nga ang hambay, <sup>6</sup> “Ginoo, ang akon suluguon may sakit didto sa bayay. Indi na siya makahukay kag ginahugaan na gid siya.” <sup>7</sup> Naghambay si Hesus sa iya, “Sige, makadto ako kag ayuhon siya.” <sup>8</sup> Pero nagsabat ang kapitan, “Ginoo, bukon ako angay nga magpasuyod sa imo sa akon bayay. Maghambay ka lang kag magayo ang akon ulipon. <sup>9</sup> Kay ako hay sakop ng may mataas nga rangko kag igwa da mga sundalo nga nasasakupan ko. Kung nagasugò ako sa isa ‘Kadto didto,’ nagakadto siya kag sa isa, ‘Kari diri,’ nagapalapit siya kag kung nagasugò ako sa akon ulipon, ‘Humana ini,’ ginahuman niya.” <sup>10</sup> Nang mabatian ini ni Hesus, natingaya gid siya. Kag naghambay siya sa mga nagasunod sa iya, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, wayà pa gid ako nakakità ning tawo aber diri sa Israel nga igwa ning pagtuo pareho ng ini nga bukon taga-Israel. <sup>11</sup> Ngani ginahambay ko

† 8:4 8:4 Levitico 14:1-32

ini sa indo: kadamò ang mga tawo halin sa iba-iba nga parte ng kalibutan ang magapungkò sa punsyon kaibahan nina Abraham, Isaac kag Jacob sa gingharian ng Dios.† <sup>12</sup> Pero kadamò ang mga Judio nga imaw kuntà ang makakaibahan sa gingharian ng Dios ang palayason sa luwas, didto sa kaduyom kung sa diin magadinanguyngoy kag magapinagot ang inda ngipon.”† <sup>13</sup> Pagkatapos naghambay si Hesus sa kapitan, “Balik na sa indo. Matatabò ang imo ginatuuhan.”

Kag adto gid nga oras, nag-ayo ang suluguon ng kapitan.

*Ang Pagpang-ayo ni Hesus sa Madamò nga Tawo*

*Marcos 1:29-34; Lucas 4:38-41*

<sup>14</sup> Isa ka adlaw, nagkadto si Hesus sa bayay ni Pedro. Pag-abot niya didto, nakità niya nga ang panugangan nga babayi ni Pedro hay nagahigdà kay may sagnat. <sup>15</sup> Ginghawiran ni Hesus ang iya kamot kag nahuwasan siya sa iya sagnat. Nagbangon siya kag gingserbisyuhan si Hesus.

<sup>16</sup> Nang manayumsom na, kadamò ang tawo nga ginasapian ng mga demonyo ang gingdaya kay Hesus. Sa isa lang ka hambay, gingpalayas niya ang malain nga mga espiritu kag gingpang-ayo niya ang tanan nga may sakit. <sup>17</sup> Ginghuman niya ini para matuman ang gingpropesiya ni Propeta Isaias,

“Siya gid ang nagbuoy ng aton mga sakit  
kag nag-ayo ng aton mga ginapamatyagan.”†

---

† **8:11** 8:11 Lucas 13:29 † **8:12** 8:12 Mateo 22:13, 25:30; Lucas 13:28 † **8:17** 8:17 Isaias 53:4

### *Ang Pagsunod kay Hesus*

#### *Lucas 9:57-62*

<sup>18</sup> Isa ka adlaw, nang makità ni Hesus ang kadamò nga tawo nga nagatipon palibot sa iya, gingsugò niya ang iya mga disipulo nga magtabok sa kabuak. <sup>19</sup> Pero bago sinda naghalin, may nagpalapit kay Hesus nga eskriba kag naghambay, “Maestro, masunod ako sa imo aber diin ka magkadto.”

<sup>20</sup> Nagsabat si Hesus sa iya, “Ang mga singgay-ong hay may mga buhò nga ginaistaran kag ang mga pispis hay may mga pugad, pero ako nga Ungà ng Tawo\* hay wayà gid ning bayay nga akon mapahuwayan.”

<sup>21</sup> May isa naman ka disipulo ang naghambay, “Ginoo, mabalik anay ako kay ipalubong ko ang akon tatay.”

<sup>22</sup> Pero nagsabat si Hesus, “Magsunod ka sa akon kag pabay-i ang mga patay nga maglubong sa inda mga patay.”†

### *Ang Pagpakalma ni Hesus sa Makusog nga Hangin*

#### *Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25*

<sup>23</sup> Pagkatapos nagsakay si Hesus sa dyapang kag nagsunod sa iya ang iya mga disipulo.

<sup>24</sup> Nang nagabyahe na sinda, gulpi lang nga nagkusog ang hangin sa lawod kag nagdagkò ang humbak hasta nga nagsuyod sa dyapang. Pero si Hesus hay nagakatuyog. <sup>25</sup> Ngani gingpalapitan siya ng iya mga disipulo kag gingpukaw nga ang

† **8:22** 8:22 Roma 6:23; Efeso 2:1

hambay, “Ginoo, tabangi kami! Malulunod na kita!”

<sup>26</sup> Naghambay si Hesus sa inda, “Basi nahadlok kamo? Kaisot ang indo pagtuo!” Pagkatapos nagbangon siya kag gingsabyaw niya nga magpara ang hangin kag humbak. Kag nagkalma gid.

<sup>27</sup> Natingaya gid ang mga disipulo kag naghambay sinda, “Sin-o gid baya ini? Aber ang hangin kag ang humbak nagatuman sa iya!”

*Ang Pag-ayo ni Hesus sa Duha ka Tawo nga Ginasapian ng mga Demonyo*

*Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39*

<sup>28</sup> Pag-abot ninda sa kabuak, sa lugar ng mga Gadareno<sup>†</sup>, gingsumpong si Hesus ng duha ka lyaki nga halin sa mga lubungan. Ining duha hay ginasapian ning mga demonyo. Kaisog gid sinda ngani nahadlok ang mga tawo nga mag-agi didto.

<sup>29</sup> Pagkakita ninda kay Hesus, nagsinggit sinda, “Ikaw nga Ungà ng Dios, ano ang imo labot sa amon? Nagkari ka ba diri para pahugaan kami aber bukon pa ang tamà nga oras?”

<sup>30</sup> Didto sa unahan may kadamò nga baboy nga nagapangibok. <sup>31</sup> Nagpakitluoy ang mga demonyo nga ang hambay, “Kung palayason mo kami, tuguti na lang kami nga magsuyod didto sa mga baboy.”

<sup>32</sup> Naghambay si Hesus, “Sige, kadto kamo!” Ngani nagpangluwas sinda kag nagpangsuyod sa mga baboy. Gulpi nga nagdinagusò ang tanan

---

<sup>†</sup> **8:28** 8:28 Gadareno: Sa iban nga mga kopya ng Griego, hay Geraseno pareho sa Marcos 5:1 kag Lucas 8:26.



nga baboy sa pangpang hasta sa nagkahuyog sa dagat kag nagkalumos.

<sup>33</sup> Nagdyagan ang mga miyug-alilà ng mga baboy sa banwa kag gingpinamalità ninda ang tanan nga natabò sa mga baboy kag sa duha ka lyaki nga ginasapian ng mga demonyo. <sup>34</sup> Ngani ang tanan nga tawo sa banwa hay nagkadto kay Hesus. Nang makità ninda siya, nagpakitluoy sinda kay Hesus nga maghalin sa inda lugar.

## 9

### *Ang Pag-ayo ni Hesus sa Paralisado*

*Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26*

<sup>1</sup> Pagkatapos nagsakay si Hesus kag ang iya mga kaibahan sa dyapang pabalik sa kabuak. Pag-abot ninda didto nagbalik si Hesus sa iya banwa. <sup>2</sup> Nang yadto na siya, may nag-abot nga mga tawo nga ginabayawan ang isa ka paralisado sa banig. Nang makità ni Hesus ang inda pagtuo, naghambay siya sa paralisado, “Amigo, ayaw mahadlok, kay napatawad na ang imo mga salà.” <sup>3</sup> Nang mabatian ini ng mga eskriba, naghambay sinda sa inda kaugalingon, “Basi kung nagahambay siya hay daw kapareho gid niya ang Dios?”

<sup>4</sup> Pero nasayuran ni Hesus ang inda ginahunahunà, ngani nagpangutana siya sa inda, “Basi malain ang indo ginahunahunà? <sup>5</sup> Diin baya ang mas malupos nga hambayon? ‘Napatawad na ang imo mga salà,’ o ‘Bangon kag pumanaw!’ <sup>6</sup> Niyan, pamatuuran ko sa indo nga ako nga Ungà ng Tawo hay may otoridad sa kalibutan nga

magpatawad ng mga salà.” Tapos hambay niya sa paralisado, “Bangon, lukuta ang imo banig kag umulì na!” <sup>7</sup> Kag nagtindog ang paralisado kag nag-uli sa inda. <sup>8</sup> Nang makità ini ng kadamò nga tawo, hinadlukan gid sinda kag gingdayaw ninda ang Dios kay gingtao niya sa mga tawo ang tiyad ini nga otoridad.

*Ang Pagtawag ni Hesus kay Mateo  
Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32*

<sup>9</sup> Nang nagapanaw na si Hesus halin didto, nakità niya si Mateo nga nagapungkò sa ginabayaran ning buhis. Naghambay si Hesus sa iya, “Magsunod ka sa akon.” Nagtindog siya kag nagsunod kay Hesus.

<sup>10</sup> Niyan, mintras nagakaon si Hesus kag ang iya mga disipulo sa bayay ni Mateo, kadamò ang miyugsukot ning buhis kag iban pa nga ginakabig nga mga makasasalà ang nag-abot kag nagdungan sa inda pagkaon. <sup>11</sup> Nakità ini ng mga Pariseo kag nagpangutana sinda sa iya mga disipulo, “Basi nagakaon ang indo maestro kaibahan ang mga miyugsukot ning buhis kag mga makasasalà?”<sup>†</sup> <sup>12</sup> Nabatian ini ni Hesus kag gingsabat niya sinda, “Wayà nagakahinangyan ning doktor ang mga tawo nga maayo ang lawas, kundì ang mga may sakit lang. <sup>13</sup> Isipa nindo ning maayo kung ano ang gusto hambayon ng ining ginahambay ng Kasulatan, ‘Bukon ang indo mga halad ang akon gusto, kundì ang kaluoy sa indo isigkatawo.’ Wayà ako nagkari diri para

---

<sup>†</sup> **9:11** 9:10-11 Lucas 15:1-2

pagatawagang ang mga nakakasayod nga sinda hay matarong, kundì ang mga makasasalà.”†

*Ang Pagpanudlò parti sa Pagpuasa*

*Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39*

<sup>14</sup> May mga disipulo si Juan nga Miyugbawtismo nga nagpalapit kay Hesus kag nagpangutana, “Kami kag ang mga Pariseo hay permi nagapauasa, pero basì ang imo mga disipulo hay wayà?” <sup>15</sup> Nagsabat si Hesus sa inda, “Puydi ba nga magkalisod ang mga bisita sa kasay\* mintras kaibahan pa ninda ang kyasayon nga lyaki? Syempre indì! Pero magaabot ang adlaw, pag buy-on ang kyasayon nga lyaki sa inda, imaw na inà ang inda pagpuasa.”

<sup>16</sup> Naghambay pa gid si Hesus, “Wayà ning tawo nga nagahakyop ning bag-o nga tela sa lumà nga barò, kay magigisi ang lumà nga barò kag magapakabahoy pa ang gisi. <sup>17</sup> Wayà da ning tawo nga nagabutang ning bag-o nga ilimnon sa lumà nga butangan nga panit ng hayop, kay malupok ang butangan kag mauuyak ang ilimnon kag masisirà ang butangan. Pero ang bag-o nga ilimnon dapat ibutang sa bag-o nga butangan nga panit, para ining duha hay magadugay.”

*Ang Ungà ng Opisyal kag ang Babayi nga Ginadugò*

*Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56*

<sup>18</sup> Mintras nagahambay pa si Hesus, nag-abot ang isa ka opisyal ng sinagoga. Nagluhod siya sa atubangan ni Hesus kag nagpakitluoy nga

† **9:13** 9:13 Mateo 12:7; Hosea 6:6

naghambay, “Ang akon ungà nga babayi hay bag-o lang gid namatay, pero kung magkadto ka kag itungtong mo ang imo kamot sa iya, mabubuhi siya liwat.”

<sup>19</sup> Ngani nagtindog si Hesus kag nagnunot sa iya, kaibahan da ang iya mga disipulo. <sup>20</sup> Mintras nagapanaw sinda, may babayi nga nagpalapit sa likod ni Hesus. Ini nga babayi hay ginadinugò sa suyod ng dose ka tuig. Gingtandog niya ang gayad ng barò ni Hesus, <sup>21</sup> kay nagahunahunà siya sa iya kaugalingon, “Kung matandog ko lang ang barò niya magaayo gid ako.”

<sup>22</sup> Naglingig si Hesus kag pagkakità niya sa babayi naghambay siya, “Manang, pakusuga ang imo buot, nag-ayo ka tungod sa imo pagtuo.” Adto nga daan, nag-ayo siya.

<sup>23</sup> Pag-abot ni Hesus sa bayay ng opisyal, nakità niya ang mga musikero para sa lubong kag ang mga tawo nga nagakinagulo. <sup>24</sup> Ngani naghambay siya sa mga tawo, “Luwas anay kamo! Kay ining dalagita hay bukon patay kundi nagakatuyog lang.” Gingngitlan ninda si Hesus. <sup>25</sup> Nang nagluwas na ang mga tawo, nagsuyod si Hesus sa kwarto. Ginghawiran niya ang kamot kag nagbangon ini. <sup>26</sup> Kag ang balità parti diri hay nagkayat sa tanan nga banwa.

### *Ang Pag-ayo ni Hesus sa Duha ka Buta*

<sup>27</sup> Paghalin ni Hesus sa adto nga lugar, may duha ka buta ang nagsunod sa iya nga nagasinggit, “Inapo ni David, kaluy-i kami!” <sup>28</sup> Pag-abot ni Hesus sa bayay nga iya ginadayunan, nagpalapit ang duha ka buta. Gingpangutana

sinda ni Hesus, “Nagatuo ba kamo nga kaya ko kamo ayuhon?”

Nagsabat sinda, “Huo, Ginoo, nagatuo kami.”

<sup>29</sup> Pagkatapos gingtandog ni Hesus ang inda mga mata kag naghambay, “Matabò gid ini tungod sa indo pagtuo.” <sup>30</sup> Kag nag-ayo ang inda mata kag nakakità na sinda. Gingsugò sinda ni Hesus nga indì gid magbalità aber kanino. <sup>31</sup> Pero nagpanaw sinda kag gingpinamalità ninda sa bilog nga lugar kung ano ang ginghومان ni Hesus sa inda.

### *Ang Pag-ayo ni Hesus sa Apà*

<sup>32</sup> Mintras nagahalin na ang duha, may gingdaya kay Hesus nga apà kay ginaspian siya ning demonyo. <sup>33</sup> Kag nang napalayas na ni Hesus ang demonyo, nakahambay na ang apà. Natingaya ang kadamò nga tawo didto kag naghambay sinda, “Wayà pa gid ning may nakakità nga tiyad ini sa bilog nga Israel!”

<sup>34</sup> Pero naghambay ang mga Pariseo, “Paagi sa gahom ng pinunò ng mga demonyo ginapalayas niya ang mga demonyo.”†

### *Ang Kaluoy ni Hesus sa mga Tawo*

<sup>35</sup> Naglibot si Hesus sa mga banwa kag mga baryo kag nagtudlò sa inda mga sinagoga. Gingwali niya ang Maayong Balità parti sa paghahari ng Dios kag gingpang-ayo niya ang mga tawo sa tanan ninda nga mga sakit.† <sup>36</sup> Nang makità niya ang kadamò nga tawo, naluoy gid siya sa inda

---

† **9:34** 9:34 Mateo 10:25, 12:24; Marcos 3:22; Lucas 11:15 † **9:35** 9:35 Mateo 4:23; Marcos 1:39; Lucas 4:44

kay ginahugaan gid sinda pero wayà ning may nagabulig. Daw pareho sinda sa mga karnero nga wayà ning pastor\*.<sup>†</sup> <sup>37</sup> Ngani naghambay siya sa mga disipulo, “Kadakò-dakò ang anihon pero kalakà lang ang mga miyug-ani. <sup>38</sup> Ngani magpangamuyò kamo sa Ginoo nga tag-iya ng anihon para suguon niya ang mga miyug-ani sa iya anihon.”<sup>†</sup>

## 10

### *Ang Dose ka Apostoles*

*Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16*

<sup>1</sup> Pagkatapos gingtawag ni Hesus ang iya dose nga disipulo kag gingtaw-an niya sinda ning otoridad para magpalayas ng malain nga mga espiritu. Gingtaw-an da niya sinda ning gahom para magpang-ayo ng aber ano nga klasi ng sakit. <sup>2</sup> Imaw ini ang pangayan ng dose ka apostoles: si Simon (nga ginatawag Pedro), si Andres nga iya manghod, si Santiago kag si Juan nga mga ungà ni Zebedee, <sup>3</sup> si Felipe, si Bartolome, si Tomas kag si Mateo (nga miyugsukot ning buhis), si Santiago nga ungà ni Alfeus, si Tadeus, <sup>4</sup> si Simon nga dati hay nagrebelde sa gobyerno ng Roma kag si Judas Iscariote nga imaw ang nagtraidor kay Hesus.

### *Ang Pagsugò ni Hesus sa Dose ka Apostoles*

*Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6*

<sup>5</sup> Bago gingpapanaw ni Hesus ang dose nga apostoles, gingsugò niya sinda, “Ayaw kamo

---

<sup>†</sup> **9:36** 9:36 Mga Bilang 27:17; Marcos 6:34 † **9:38** 9:37-38 Lucas 10:2

magkadto sa mga lugar ng mga bukon Judio o sa mga banwa ng mga taga-Samaria, <sup>6</sup> kundi magkadto kamo sa mga inapo ni Israel. Pareho sinda sa karnero nga nagtayang. <sup>7</sup> Ibalità sa inda nga malapit na mag-abot ang paghahari ng Dios.† <sup>8</sup> Ayuha ang mga may sakit, buhia liwat ang mga patay, ayuha ang mga tawo nga may sakit nga kitong kag palayasa ang mga demonyo. Nakabaton kamo ning gahom nga wayà nindo gingbayari, nganì magtao da kamo ning bulig nga wayà ning bayad. <sup>9</sup> Ayaw kamo magbayon ning kwarta, <sup>10</sup> o magdaya ning bag, o ilislan nga barò, o sandalyas, o sungkod, kay ang nagapangabudlay hay angay gid nga taw-an ng iya mga kahinangyanon.†

<sup>11</sup> “Kung magsuyod kamo sa isa ka banwa o sa isa ka baryo, magpangità kamo ning tawo nga may kalipay nga nagabaton sa indo. Kag didto kamo magdayon hasta maghalin kamo sa inda lugar. <sup>12</sup> Sa indo pagsuyod sa bayay nga magabaton sa indo, bendisyuni nindo ang mga nagaistar didto. <sup>13</sup> Kung ginabaton gid kamo ng pamilya, magakaigwa gid sinda ning katawhayan\* nga indo gingpangabay sa Dios. Pero kung indì, ang indo gingpangabay nga katawhayan hay magabalik sa indo. <sup>14</sup> Kung may mga panimayay o banwa nga indì gid magbaton sa indo kag indì gid magpamatì, bayai nindo sinda. Paghalin nindo, pagpaga ang dapodapo sa indo siki.† <sup>15</sup> Sa matuod lang ginahambay ko

---

† **10:7** 10:7-15 Lucas 10:4-12 † **10:10** 10:10 1 Corinto 9:14; 1 Timoteo 5:18 † **10:14** 10:14 Ginghamay 13:51

sa indo, ang inda parusa sa adlaw ng paghusga hay mas sobra kaysa sa parusa nga nabaton ng mga taga-Sodom kag mga taga-Gomora.”†

*Ang Paabuton nga Kahugaan*

*Marcos 13:9-13; Lucas 21:12-17*

<sup>16</sup> “Tandai nindo ini! Pareho kamo sa mga karnero nga akon ginasugò sa mapintas nga mga hayop. Nganì maging mayad kamo pareho ng mga sawa, o pareho ng mga salampati nga ignorante kung parti sa paghuman ng malain.†

<sup>17</sup> Mag-andam kamo sa mga tawo, kay dakpon ninda kamo kag itugyan sa mga husgado kag latiguhon ninda kamo sa inda mga sinagoga.

<sup>18</sup> Day-on ninda kamo sa mga gobernador kag mga hari tungod sa indo pagtuman sa akon kag didto magapamatuod kamo sa inda kag sa mga bukon Judio parti sa akon. <sup>19</sup> Kung itugyan na kamo para imbistigahan, ayaw kamo magkabayaka kung pauno kamo magsabat o ano ang indo ihambay. Kay sa adto gid nga oras, ang

Espiritu Santo imaw ang matudlò sa indo kung ano ang indo isabat. <sup>20</sup> Kay bukon kamo ang magahambay kundì ang Espiritu ng indo Amay. Siya ang magahambay paagi sa indo.”†

<sup>21</sup> “Sa adto nga tyempo, may mga tawo nga ipapatay ang inda mga maguyáng kag manghod. May mga tatay nga ipapatay ang inda ungà. Kag may mga ungà nga magabatò sa inda mga ginikanan kag ipapatay sinda.† <sup>22</sup> Mahahangit

---

† **10:15** 10:15 Mateo 11:24; Gingtunaan 19:24-28 † **10:16** 10:16 Lucas 10:3 † **10:20** 10:17-20 Marcos 13:9-11; Lucas 12:11-12, 21:12-15 † **10:21** 10:21 Marcos 13:12; Lucas 21:16



gid sa indo ang tanan nga tawo tungod sa indo pagtuman sa akon. Pero ang nagatiis nga magtuman sa akon hasta sa katapusan imaw ang maluwas.† <sup>23</sup> Kung hingabuton kamo sa isa ka banwa, maglikaw kamo kag magkadto sa iban nga banwa. Kay sa matuod lang ginahambay ko sa indo, wayà pa nindo nakakadtui ang tanan nga banwa ng Israel, mabalik na ako nga Ungà ng Tawo.

<sup>24</sup> “Wayà ning disipulo nga mas labaw kaysa sa iya maestro kag wayà ning ulipon nga mas mataas kaysa sa iya amo.† <sup>25</sup> Ngani tamà lang sa disipulo nga maging pareho sa iya maestro kag sa ulipon nga maging pareho sa iya amo. Kung ako nga nagapamunò sa indo ginatawag ninda nga Satanas\* mas malain pa gid ang inda itawag sa indo nga akon mga disipulo.”†

### *Ang dapat Kahadlukan*

#### *Lucas 12:2-7*

<sup>26</sup> “Ngani ayaw kamo mahadlok sa mga tawo. Kay wayà ning may ginatagò nga indì makikità kag wayà ning sikreto nga indì masasayuran.† <sup>27</sup> Ang aber ano nga ginahambay ko sa indo sa kaduyom, ihambay nindo sa tanan. Kag ang aber ano nga akon ginahutik sa indo, isinggit nindo sa lugar nga kadamò ang makakabatì. <sup>28</sup> Ayaw kamo mahadlok sa mga tawo nga makapatay ng indo lawas pero indì makapatay sa indo kalag.

---

† **10:22** 10:22 Mateo 24:9, 13; Marcos 13:13; Lucas 21:17 † **10:24** 10:24 Lucas 6:40; Juan 13:16, 15:20 \* **10:25** 10:25 Satanas: sa Griego Beelzebub. † **10:25** 10:25 Mateo 9:34, 12:24; Marcos 3:22; Lucas 11:15 † **10:26** 10:26 Marcos 4:22; Lucas 8:17

Ang Dios lang ang dapat nindo kahadlukan, kay siya ang magaparusa ng indo lawas kag ng indo kalag sa impyerno. <sup>29</sup> Di ba ginabaligyà ang duha ka maya sa barato lang nga kantidad†? Pero wayà ning aber isa sa inda nga nahuhuyog sa dutà nga bukon pagbuot ng indo Amay. <sup>30</sup> Mas lalò na kamo, kay aber pa ang indo buhok sa uyo hay sayod niya kung pila ka bilog. <sup>31</sup> Ngani ayaw kamo mahadlok, kay kamo hay mas importante kaysa sa madamò nga pispis nga maya.”

*Ang Pagkilaya kay Hesus*

*Lucas 12:8-9*

<sup>32</sup> “Ang aber sin-o nga nagakilaya sa akon sa atubangan ng mga tawo nga ako ang iya Ginoo, kilayahon ko da siya sa atubangan ng akon Amay sa langit. <sup>33</sup> Pero ang aber sin-o nga wayà nagakilaya sa akon sa atubangan ng mga tawo, indì ko da siya kilayahon sa atubangan ng akon Amay sa langit.”†

*Ang Pagkinontraan tungod kay Kristo*

*Lucas 12:51-53, 14:26-27*

<sup>34</sup> “Ayaw kamo maghunahunà nga nagkari ako sa kalibutan para magtao ning katawhayan sa mga tawo. Nagkari ako diri para paawayon sinda. <sup>35</sup> Tungod sa akon, magakontra ang mga ungà nga lyaki sa inda mga tatay, ang mga ungà nga babayi sa inda mga nanay kag ang mga umagad nga babayi sa inda mga panugangan nga

---

† **10:29** 10:29 Sa barato lang nga kantidad: sa literal, sa isa ka assarion\*. † **10:33** 10:33 2 Timoteo 2:12

babayi. <sup>36</sup> Ang magiging kalaban nindo imaw mismo ang indo kaugalingon nga mga pamilya.†

<sup>37</sup> “Pero ang aber sin-o nga mas nagahigugmà sa iya tatay o nanay kaysa sa akon, indì angay nga maging disipulo ko. Kag ang aber sin-o nga mas nagahigugmà sa iya mga ungà kaysa sa akon, indì angay nga maging disipulo ko. <sup>38</sup> Ang aber sin-o nga indì magpas-an ng iya krus kag magsunod sa akon, indì siya angay nga maging disipulo ko.† <sup>39</sup> Ang nagapalabi ng iya kabuhì hay maduduya-an ini; pero ang nagahalad ng iya kabuhì tungod sa akon, makakabaton siya ning kabuhì nga wayà katapusan.”†

*May Premyo sa Nagabaton sa mga Nagatuo  
Marcos 9:41*

<sup>40</sup> “Ang nagabaton sa indo hay nagabaton sa akon; kag ang nagabaton sa akon nagabaton da sa nagsugò sa akon.† <sup>41</sup> Ang aber sin-o nga nagabaton sa propeta\* tungod siya hay propeta, magabaton ning premyo halin sa Dios pareho ng pagabatunon ng propeta. Kag ang aber sin-o nga nagabaton sa matarong nga tawo tungod siya hay matarong, magabaton ng premyo halin sa Dios pareho ng pagabatunon ng matarong. <sup>42</sup> Kag ang aber sin-o nga magatao ning aber isa lang ka baso nga tubì sa isa sa akon pinakamababà nga disipulo tungod siya

---

† **10:36** 10:35-36 Micas 7:6 † **10:38** 10:38 Mateo 16:24; Marcos 8:34; Lucas 9:23 † **10:39** 10:39 Mateo 16:25; Marcos 8:35; Lucas 9:24, 17:33; Juan 12:25 † **10:40** 10:40 Marcos 9:37; Lucas 9:48, 10:16; Juan 13:20

hay akon disipulo, inà nga tawo magabaton gid ning premyo.”

## 11

### *Si Hesus kag si Juan nga Miyugbawtismo*

#### *Lucas 7:18-35*

<sup>1</sup> Pagkatapos tugon ni Hesus sa iya dose nga disipulo, nagkadto siya sa palibot nga mga banwa para magtudlò kag magwali sa mga tawo didto.

<sup>2</sup> Nang yadto pa si Juan nga Miyugbawtismo sa prisuhan, nabatian niya ang parti sa mga ginahuman ni Kristo. Ngani gingpakadto niya kay Kristo ang iya mga disipulo para mangutana.

<sup>3</sup> Kag nagpangutana sinda kay Hesus, “Balitai kami, ikaw ba ang amon ginapaabot o mahuyat pa kami sa iban?”

<sup>4</sup> Nagsabat si Hesus, “Magbalik kamo kay Juan kag balitai siya ng indo nakità kag nabatian.

<sup>5</sup> Hambaya nindo siya nga ang mga buta nakakità, ang mga pakì nakapanaw, ang mga may sakit nga kitong nag-ayo, ang mga bungoy nakabatì, ang mga patay nabanhaw kag ang Maayong Balità ginawali sa mga pobre.† <sup>6</sup> Bulahan ang mga tawo nga wayà nagaduha-duha sa akon.”

<sup>7</sup> Nang nagpanaw na ang mga disipulo ni Juan, nagpangutana si Hesus sa mga tawo, “Sa indo pagkadto kay Juan sa tiway nga lugar, ano ang indo ginaasahan nga makità? Nagkadto ba kamo didto para makità ang tawo nga pareho sa kugon nga ginahapay-hapay pag ginahuyop ng

---

† **11:5** 11:5 Isaias 35:5-6, 61:1

hangin? <sup>8</sup> O para makità nindo ang tawo nga nakasuksok ning mamahayon nga barò? Pero ang nagasuksok ning mamahayon nagaistar sa mga palasyo. <sup>9</sup> Abi isipon nindo, basì nagkadto kamo didto? Dì ba para makità ang propeta? Huo kag ginahambay ko sa indo, mas sobra pa gid siya kaysa sa propeta. <sup>10</sup> Kay siya imaw ang ginahambay ng Dios sa Kasulatan, 'Ipapadaya ko ang akon mensahero nga mauna sa imo para magpreparar ng dayan bago ang imo pag-abot.'  
 †<sup>†</sup> <sup>11</sup> Naghambay pa gid si Hesus, "Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, wayà ning aber sino nga natawo sa kalibutan nga mas labaw pa kaysa kay Juan nga Miyugbawtismo. Pero ang tawo nga pinakamababà sa gingharian ng Dios hay mas labaw pa kaysa kay Juan. <sup>12</sup> Tunà nang pagwali ni Juan hasta niyan, nagapamilit ang mga tawo nga magpasakop sinda sa paghahari ng Dios. <sup>13</sup> Kay nang wayà pa nag-abot si Juan, gingtudlò ng tanan nga mga propeta kag ng Kasuguan ang parti sa paghahari ng Dios.† <sup>14</sup> Kag kung patihan nindo ang inda mga mensahe, si Juan imaw si Elias nga gingpropesiya nga magaabot.† <sup>15</sup> Kamo nga nagapamatì, dapat intindihon gid nindo maayo ang indo nabababatian.

<sup>16</sup> "Niyan, sa diin ko baya ikumpara ang mga tawo sa ini nga henerasyon? Pareho kamo sa mga ungà nga nagapungkò sa plasa kag nagahambay sa isa kag isa,

---

† **11:10** 11:10 Malakias 3:1 † **11:13** 11:12-13 Lucas 16:16

† **11:14** 11:14 Malakias 4:5; Mateo 17:10-13; Marcos 9:11-13

17 ‘Nagpasunata kami para sa kasay pero wayà kamo nagsaot;  
nagkanta kami para sa lamay ng patay pero wayà kamo nagtangis.’

18 Kamo nga mga tawo sa ini nga henerasyon hay pareho da sa inda, kay nang pag-abot ni Juan, nakità nindo nga nagapuasa siya kag wayà nagainom ning ilimnon, nganì nagahambay kamo nga ginaspian siya ng demonyo. 19 Nag-abot ako nga Ungà ng Tawo, nakità nindo nga nagakaon kag nagainom nganì nagahambay kamo, ‘Hala, sirua ang tawo nga ini! Makagod siya kag buratso kag amigo ng mga miyugsukot ning buhis kag iban pa nga makasasalà.’ Pero pabay-i lang, ang kabubut-on ng Dios hay ginapamaturan sa kabuhì ng tawo nga nagabaton sa iya ginapanudlò paagi sa amon.”

*Ang mga Tawo nga Nagsikway kay Hesus*

*Lucas 10:13-15*

20 Tapos naghambay si Hesus kontra sa mga nagaistar sa mga banwa kung sa diin naghuman siya ning kadamò nga milagro, tungod wayà sinda nagtalikod sa inda mga salà. 21 Naghambay siya, “Makaluluoy kamo, mga taga-Corazin! Imaw da kamo, mga taga-Betsaida! Kay kung ang mga milagro nga akon ginghuman sa indo, ginghuman ko sa mga tawo sa Tyre kag Sidon, kadugay na kuntà sinda nagsuksok ning kustal\* kag nagbutang ning abo sa inda mga uyo para

---

\* **11:21** 11:21 Ini nga kustal hay himò sa tela nga masapya halin sa buyboy ng kambing o kamelyo. Ginasuksok ninda ini kung nagalamay sa patay o kung nagahinuysoy sa mga salà.

ipakità nga nagatalikod na sinda sa inda mga salà.† <sup>22</sup> Pero matuod ang akon hambay sa indo nga sa adlaw ng paghusga, ang parusa nga para sa indo sobra pa sa parusa nga para sa mga taga-Tyre kag taga-Sidon. <sup>23</sup> Kamo mga taga-Capernaum! Ang kalaom ba nindo pagadayawon gid kamo? Ihuhuyog gid kamo sa impyerno! Kadamò ang mga milagro nga akon ginghuman sa indo banwa, pero wayà kamo naghinuysoy. Kung sa Sodom ginghuman ko ini nga mga milagro, hay naghinuysoy na sinda kag yari pa kuntà sinda hasta niyan! <sup>24</sup> Ngani matuod ang akon hambay sa indo nga sa adlaw ng paghusga ng Dios, ang parusa nga indo mababaton hay mas sobra pa kaysa sa parusa nga para sa mga taga-Sodom.”†

*Ang Kapahuwayan halin kay Hesus*

*Lucas 10:21-22*

<sup>25</sup> Adto nga oras, nagpangamuyò si Hesus, “Amay nga Ginoo ng langit kag dutà, ginadayaw ko ikaw kay ang kamatuuran hay imo gingtagò sa mga tawo nga ang kalaom ninda hay kamayad sinda kag may tinun-an; kag imo ini gingpasayod sa mga mapainubuson pareho ng ungà nga kaisot. <sup>26</sup> Amay, dayawon ka, kay imaw ini ang ginakalipay mo.”

<sup>27</sup> Pagkatapos adto, naghambay si Hesus sa mga tawo didto, “Gingtao na ang tanan sa akon ng akon Amay. Wayà ning may nakakakilaya sa akon nga iya Ungà kundì ang Amay; kag wayà

---

† **11:21** 11:21 Isaias 23:1-18; Ezekiel 26:1-28:26; Joel 3:4-8; Amos 1:9-10; Zacarias 9:2-4 † **11:24** 11:24 Mateo 10:15; Lucas 10:12

ning may nakakakilaya sa Amay kundì ang iya Ungà kag ang mga tawo nga gingpili ng Ungà nga maipakilaya ang Amay.†

28 “Magpalapit kamo tanan sa akon, kamo nga ginabudlayan kag ginabug-atan kag paphuwayon ko kamo. 29 Magtuman kamo sa akon mga sugò kag magpatudlò sa akon kay mabuot ako kag mapinaubuson. Magakaigwa kamo ning matawhay nga hunahunà,† 30 kay ang akon mga sugò hay bukon mahugà nga sunuron kag ang akon ginapahuman hay bukon gid mabug-at.”

## 12

### *Parti sa Adlaw nga Inugpahuway*

*Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5*

1 Isa ka adlaw, nag-agi sina Hesus sa uma ng trigo kag adto hay Adlaw nga Inugpahuway\*. Ginggutom ang iya mga disipulo kag nagpinamuksì sinda ning mga uhay ng trigo kag gingkukot ini.† 2 Nang makità adto ng mga Pariseo\*, naghambay sinda kay Hesus, “Tan-awa ang ginahuman ng imo mga disipulo! Ginahuman ninda ang ginabawal ng Kasuguan sa Adlaw nga Inugpahuway!”

3 Nagsabat si Hesus sa inda, “Wayà ba nindo nabasahi sa Kasulatan ang ginghuman ni David nang siya kag ang iya mga kaibahan hay nagutom?† 4 Nagsuyod siya sa tolda ng Dios kag gingkaon niya kag ng iya mga kaibahan

---

† **11:27** 11:27 Juan 1:18, 3:35, 10:15 † **11:29** 11:29 Jeremias 6:16 † **12:1** 12:1 Deuteronomio 23:25 † **12:3** 12:3-4 1 Samuel 21:1-6



ang tinapay nga ginghalad sa Dios. Pero aber ginabawal ng Kasuguan nga kaunon adtong tinapay puyra lang ng mga pari, ang ginghuman nina David hay wayà gingkunsidera nga kasalanan.†

<sup>5</sup> “Kag isa pa, wayà da ba nindo nabasahi sa mga gingsulat ni Moises nga ang mga pari mismo sa templo hay nagatrabaho sa Adlaw nga Inugpahuway? Pero wayà sinda nagakasalà.†

<sup>6</sup> Ginahambay ko sa indo, yari na niyan ang mas importante kaysa sa templo. <sup>7</sup> Ang ginahambay ng Kasulatan hay imaw ini: ‘Bukon ang indo mga halad ang akon gusto kundì ang indo kaluoy sa indo isigkatawo.’ Kung naintindihan gid nindo ini, wayà kuntà nindo paghusgahi ang mga tawo nga wayà ning salà.† <sup>8</sup> Kay ako nga Ungà ng Tawo\* hay may otoridad sa paghambay kung ano ang puydi nga humanon sa Adlaw nga Inugpahuway.”

### *Ang Pag-ayo sa Paralisado ang Kamot*

*Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11*

<sup>9</sup> Pagkatapos, naghaling didto si Hesus kag nagkadto sa inda sinagoga. <sup>10</sup> May tawo didto nga paralisado ang iya kamot. Kag may mga Pariseo da didto nga nagapangità gid kung ano ang iakusar kay Hesus. Ngani nagpangutana sinda sa iya, “Ginatugot ba ng Kasuguan ang pag-ayo ng may sakit sa Adlaw nga Inugpahuway?” <sup>11</sup> Nagsabat si Hesus, “Halimbawà, igwa kamo ning karnero nga nahuyog sa buhò sa Adlaw

† **12:4** 12:4 Levitico 24:9 † **12:5** 12:5 Mga Bilang 28:9-10

† **12:7** 12:7 Mateo 9:13; Hosea 6:6

nga Inugpahuway. Ano, pabay-an lang ba nindo kay Adlaw nga Inugpahuway? Syempre indì! Hahaw-ason nindo ini nga daan.† <sup>12</sup> Pero ang tawo hay mas importante pa kaysa sa karnero. Ngani ginatugot ng Kasuguan kung nagahuman kita ning maayo sa mga tawo aber pa sa Adlaw nga Inugpahuway.” <sup>13</sup> Pagkatapos naghambay si Hesus sa tawo nga paralisado, “Unata ang imo kamot.” Ging-unat niya ang kamot kag nag-ayo ini, pareho ng isa niya nga kamot. <sup>14</sup> Pagkatapos nagluwas ang mga Pariseo kag nagplano sinda kung pauno ninda patyon si Hesus.

### *Ang Miyugserbisyo nga Gingpili ng Dios*

<sup>15</sup> Nang masayuran ni Hesus ang plano ng mga Pariseo, naghalin siya didto. Kadamò nga tawo ang nagsunod sa iya kag ging-ayo niya ang tanan nga mga may sakit. <sup>16</sup> Gingbawalan niya sinda nga magpasayod sa iban kung sin-o siya. <sup>17</sup> Natuman ang ginghambay ng Dios paagi kay Propeta Isaias:

<sup>18</sup> “Imaw ini ang akon gingpili nga miyugserbisyo.

Pinalanggà ko gid siya kag nalilipay gid ako sa iya.

Itatao ko sa iya ang akon Espiritu.

Iwali niya sa tanan nga mga nasyon ang hustisya.

<sup>19</sup> Indì siya magpakigdiskusyon sa mga tawo o magsinggit, ang iya boses hay indì mababatian sa mga dayan.

---

† **12:11** 12:11 Lucas 14:5

- <sup>20</sup> Indì niya pagpasakitan ang mga maluya sa pagtuo,  
 o pagduyaon ang paglaom ng mga nagaduha-duha.  
 Indì siya magpara hasta nga matuman gid ang kabubut-on ng Dios.
- <sup>21</sup> Kag ang mga tawo sa tanan nga nasyon hay magasalig sa iya.”†

*Ang Pag-ayo ni Hesus sa Tawo nga Buta kag Apà*

<sup>22</sup> Niyan may gingdaya kay Hesus nga tawo nga buta kag apà kay ginasapian siya ning demonyo. Ging-ayo siya ni Hesus, nganì nakahambay na siya kag nakakità. <sup>23</sup> Natingaya ang tanan nga tawo didto kag naghambay sinda, “Siya ba ang inapo ni Haring David nga aton ginapaabot?”

*Si Hesus kag si Satanas*

*Marcos 3:20-30; Lucas 11:14-23, 12:10*

<sup>24</sup> Pero nang mabatian ini ng mga Pariseo, nagsabat sinda, “Bukon! Paagi sa gahom ni Beelzebul nga pinunò ng mga demonyo, gingpalayas niya ang mga demonyo.”†

<sup>25</sup> Pero sayod ni Hesus ang inda ginahunahunà, nganì naghambay siya sa inda, “Kung ang mga pinunò ng isa ka gingharian hay mag-iniyaiya kag mag-ininaway, inà nga gingharian hay maduduyà. Imaw da ang matatabò sa aber ano nga banwa o pamilya kung ang inda mga sakop hay mag-iniyaiya kag mag-ininaway.

<sup>26</sup> Nganì kung nagapalayas si Satanas ng iya

† **12:21** 12:18-21 Isaias 42:1-4 † **12:24** 12:24 Mateo 9:34, 10:25

gingsakupan, pauno makapadayon ang iya gingharian? <sup>27</sup> Kung matuod nga si Satanas ang nagatao sa akon ning gahom para magpalayas ng mga demonyo, sin-o naman ang nagatao ning gahom sa indo mga tagasunod para magpalayas da ng demonyo? Sinda da ang nagapamatuod nga salà kamo! <sup>28</sup> Sa matuod lang, ang Espiritu ng Dios ang nagatao sa akon ning gahom para palayason ang mga demonyo. Ini hay nagapamatuod nga ang paghahari ng Dios hay nagabot na sa indo. <sup>29</sup> Wayà ning aber sin-o nga makasuyod sa bayay ng makusog nga tawo kag magpangawat ning mga butang kung indì anay niya gapuson adtong makusog nga tawo. Tapos makabuoy na siya ning mga pagkabutang sa adto nga bayay.”\*

<sup>30</sup> “Ang wayà nagaapin sa akon, kontra sa akon. Kag ang wayà nagabulig sa akon pagtipon sa mga tawo hay imaw ang kabangdanan ng pagkawatakwatak.† <sup>31</sup> Ngani ginahambay ko sa indo, ang aber ano nga salà, aber pa ang paghambay ning malain kontra sa Dios, mapapatawad. Pero ang paghambay ning malain kontra sa Espiritu Santo indì gid mapatawad. <sup>32</sup> Ang aber sin-o nga maghambay kontra sa akon nga Ungà ng Tawo hay mapapatawad; pero ang aber sin-o nga maghambay kontra sa Espiritu Santo indì gid mapatawad hasta san-o.”†

---

\* **12:29** 12:29 Ang gusto hambayon ni Hesus, naperdi na niya si Satanas. Ngani nakapalayas siya ng mga sakop niya. † **12:30** 12:30 Marcos 9:40 † **12:32** 12:32 Lucas 12:10

*Ang Kahoy Makikilaya sa iya Bunga*

*Lucas 6:43-45*

<sup>33</sup> “Kung maayo ang kahoy, maayo da ang bunga kag kung malain ang kahoy, malain da ang bunga. Ngani makikilaya ang kahoy sa iya bunga.† <sup>34</sup> Pareho kamo sa inapo ng mga sawa! Kag tungod malain kamo, pauno kamo makahambay ning maayo? Kay kung ano gid ang yarà sa hunahunà imaw da ang nagaluwas sa bàbà.† <sup>35</sup> Ang maayo nga tawo nagahambay ning maayo kay maayo ang iya hunahunà. Pero ang malain nga tawo nagahambay ning malain kay malain ang iya hunahunà.

<sup>36</sup> “Ginahambay ko sa indo, sa adlaw ng paghusga, ang kada isa magapanabat sa Dios sa iya mga ginahambay nga wayà ning puyos. <sup>37</sup> Kay dependi sa imo mga ginahambay kung parusahan ka o indi.”

*Nagpangayò ning Milagro kay Hesus*

*Marcos 8:11-12; Lucas 11:29-32*

<sup>38</sup> Niyan, may pila ka mga eskriba\* kag mga Pariseo ang naghambay kay Hesus, “Maestro, pakitai kami ning milagro halin sa langit.”†

<sup>39</sup> Pero gingsabat sinda ni Hesus, “Ang mga tawo sa ini nga henerasyon hay sobra gid nga kalain kag wayà na nagasunod sa kabubut-on ng Dios. Nagapangayò kamo ning milagro, pero wayà ning milagro nga ipakità sa indo puyra lang ang milagro nga natabò kay Propeta Jonas.†

---

† **12:33** 12:33 Mateo 7:20; Lucas 6:44 † **12:34** 12:34 Mateo 3:7, 15:18, 23:33; Lucas 3:7, 6:45 † **12:38** 12:38 Mateo 16:1; Marcos 8:11; Lucas 11:16 † **12:39** 12:39 Mateo 16:4; Marcos 8:12

<sup>40</sup> Kay pareho sa natabò kay Jonas nga tuyo ka adlaw kag tuyo ka gab-i sa tiyan ng isdà, imaw da ang matatabò sa akon nga Ungà ng Tawo kay magapabilin ako sa suyod ng tuyo ka adlaw kag tuyo ka gab-i sa idayom ng dutà.†

<sup>41</sup> Sa adlaw ng paghusga, mababanhaw ang mga taga-Nineve kaibahan ng mga tawo sa ini nga henerasyon kag husgahan ninda kamo. Kay nang mabatian ninda ang gingwali ni Jonas, nagtalikod sinda sa inda mga salà. Niyan yari diri ang mas importante pa kay Jonas, pero wayà kamo nagabaton ng iya ginawali.† <sup>42</sup> Sa adlaw ng paghusga, mababanhaw da ang Rayna† sa sur kaibahan nindo nga mga tawo sa ini nga henerasyon kag husgahan niya kamo. Kay nang una naghalin pa siya sa malayò gid nga lugar para magpamatì ng kamayad ni Haring Solomon. Niyan, yari diri ang mas importante kaysa kay Solomon, pero wayà kamo nagabaton ng iya ginatudlò!”†

### *Ang Pagbalik ng Malain nga Espiritu*

#### *Lucas 11:24-26*

<sup>43</sup> “Pag magluwas ang malain nga espiritu sa isa ka tawo nga iya ginasapian, nagalibot siya sa mga lugar nga wayà ning tubì kay nagapangità siya ning lugar nga iya mapahuwayan. Pero pag wayà siya ning may makità, <sup>44</sup> nganì mahambay siya, ‘Mabalik ako sa tawo nga akon dati ginghalinan.’ Kag pagbalik niya, makikità niya

---

† **12:40** 12:40 Jonas 1:17 † **12:41** 12:41 Jonas 3:5 † **12:42** 12:42 Siya ang Rayna ng Seba, sa lugar ng Arabia sa sur. † **12:42** 12:42 1 Hari 10:1-10; 2 Cronica 9:1-12

nga wayà ning may nagaistar, malimpyo kag maayo na ang tanan. <sup>45</sup> Tapos mapanaw siya kag madaya pa ning pito ka espiritu nga mas malain pa kaysa sa iya. Masuyod sinda sa adto nga tawo kag didto matinir. Kag ang kamutangan niya hay magiging mas sobra pa gid kaysa sa dati. Imaw da ini ang matatabò sa malain nga mga tawo sa ini nga henerasyon, indì kamo magpati sa akon ginapanudlò ngani ang indo sitwasyon hay magiging malain gid.”

*Ang Nanay kag mga Manghod ni Hesus*

*Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21*

<sup>46</sup> Mintras nagahambay pa si Hesus, nag-abot ang iya nanay kag mga manghod nga lyaki. Nagatindog sinda didto sa luwas kay may ihambay kuntà sinda sa iya. <sup>47</sup> May naghambay kay Hesus, “Yarà sa luwas ang imo nanay kag mga manghod. Gusto ninda magpakig-istorya sa imo.”

<sup>48</sup> Nagsabat si Hesus sa iya, “Sayod ba nindo kung sin-o ang akon nanay kag mga manghod?”

<sup>49</sup> Tapos gingtudlò niya ang iya mga disipulo kag naghambay, “Imaw ini ang akon nanay kag mga manghod! <sup>50</sup> Kay ang aber sin-o nga nagahuman ng kabubut-on ng akon Amay sa langit, imaw ang akon mga manghod kag nanay.”

## 13

*Ang Parabola parti sa Pagsabwag ning Binhi*

*Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8*

<sup>1</sup> Adto da nga adlaw, nagluwas si Hesus sa bayay kag nagkadto sa alihid ng dagat kag nagpungkò didto. <sup>2</sup> Kadamò gid nga tawo

ang nagpalibot sa iya, nganì nagsakay siya sa dyapang kag didto siya nagpungò kag nagtudlò. Ang mga tawo naman hay yadto sa alihid ng dagat nga nagapamatì sa iya.† <sup>3</sup> Madamò ang iya gingtudlò sa inda paagi sa mga parabola\*. Naghambay siya:

“May isa ka mangunguma ang nagkadto sa iya uma para magsabwag ning mga binhì. <sup>4</sup> Sa iya pagsabwag, ang iban nagtupà sa alihid ng dayan kag gingpantukà ini ng mga pispis. <sup>5</sup> Ang iban nga binhì nagtupà sa kabatuhan. Manipis lang ang dutà didto, nganì nagtubò nga daan ang mga binhì kay mababaw lang ang dutà. <sup>6</sup> Pero nalayà ini nang nainitan ng adlaw, kay matag-od lang ang gamot. <sup>7</sup> Ang iban nga binhì nagtupà kag nagtubò sa dutà nga may mga bayagon nga tunukon, pero paglabog ng mga bayagon gingkamangan ang tanom. <sup>8</sup> Ang iban pa gid nga binhì nagtupà sa maayo nga dutà, nagtubò ini kag nagpamunga. Ang iban hay kadamò-damò gid ang bunga, ang iban naman hay kadamò da kag ang iban hay tamà-tamà lang\* <sup>9</sup> Dapat intindihon gid nindo maayo ang indo nababatan.”

*Basi Ginggamit ang mga Parabola*

*Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10*

<sup>10</sup> Pagkatapos nagpalapit kay Hesus ang mga disipulo kag nagpangutana, “Basi nagahambay ka sa mga tawo paagi sa mga parabola?”  
<sup>11</sup> Nagsabat si Hesus sa inda, “Sa indo lang

---

† **13:2** 13:2 Lucas 5:1-3      \* **13:8** 13:8 Sa literal: ang tanom nagbunga ning 100, 60 kag 30 ka doble. Pareho sa bersikulo 23.



gingtao ng Dios ang pang-intindi ng mga sikreto parti sa iya paghahari, pero wayà ginataw-an sa iban. <sup>12</sup> Kay ang tawo nga igwa ning nabaton nga kamatuuran, taw-an pa gid ning pang-intindi kag madamò pa ang idudugang sa iya. Pero ang tawo nga wayà ning nabaton nga kamatuuran, aber ang iya naintindihan hay buy-on pa sa iya.†  
<sup>13</sup> Ngani nagahambay ako sa inda paagi sa mga parabola\* kay nagasirò man sinda, pero indi makakità; kag nagapamatì man sinda, pero indi makabatì o makaintindi. <sup>14</sup> Ngani natuman sa inda ang gingpropesiya ni Propeta Isaias, 'Magapinamatì lang kamo nga magapinamatì, pero indi kamo makaintindi; magasinirò lang kamo nga magasinirò, pero indi kamo makakità.  
<sup>15</sup> Kay matugas ang uyo ng ini nga mga tawo, gingtabunan ninda ang inda mga talinga kag gingpiyong ang inda mga mata. Kay basì kung makakità sinda, makabatì kag makaintindi ang inda mga hunahunà, kag makabalik sa akon para paayuhon ko sinda.†  
<sup>16</sup> "Pero bulahan kamo nga nagasunod sa akon, kay nakakakità kamo kag nakakabatì. <sup>17</sup> Kay sa matuod lang ginahambay ko sa indo, kadamò nga propeta kag matarong nga mga tawo nang una ang gusto nga makakità ng indo nakikità, pero wayà sinda nakakità; kag gusto da ninda makapamatì ng indo nababatian, pero wayà sinda nakapamatì."†

---

† **13:12** 13:12 Mateo 25:29; Marcos 4:25; Lucas 8:18, 19:26

† **13:15** 13:14-15 Isaias 6:9-10 † **13:17** 13:16-17 Lucas 10:23-24

*Ang Gusto Hambayon ng Parabola ng Binhì  
Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15*

<sup>18</sup> “Ngani, pamatii nindo kag intindihon kung ano ang gusto hambayon ng parabola parti sa miyugsabwag. <sup>19</sup> Ang alihid ng dayan nga gingtupaan ng mga binhì imaw ang tawo nga nakabati ng hambay parti sa paghahari ng Dios pero wayà nakaintindi. Nag-abot si Satanas kag ging-agaw niya ang hambay ng Dios sa iya tagipusuon. <sup>20</sup> Ang kabatuhan nga gingtupaan ng mga binhì, imaw ang tawo nga nakabati ng hambay ng Dios kag gingbaton niya ini nga daan nga may kalipay. <sup>21</sup> Pero bukon hugot sa iya tagipusuon ang pagbaton sa hambay ng Dios. Ngani wayà magdugay ang iya pagtuo. Pag-abot ng mga kahugaan o paghingabot tungod sa hambay ng Dios nga iya gingbaton, wayà siya nagpadayon sa iya pagtuo. <sup>22</sup> Ang dutà nga may mga bayagon nga tunukon nga gingtupaan ng mga binhì, imaw ang tawo nga nagpamati ng hambay ng Dios. Pero tungod sa mga kabayak-on sa pangabuhì kag sa pagtinguhà nga magmang-garanon, nalimutan niya ang hambay ng Dios nga iya nabatian kag wayà ini nakapamunga sa iya kabuhì. <sup>23</sup> Pero ang maayo nga dutà nga gingtupaan ng mga binhì, imaw ang tawo nga nagpamati gid kag nakaintindi ng hambay ng Dios. Ngani nakapamunga ini sa iya kabuhì. Ang iban hay kadamò-damò gid ang bunga, ang iban naman hay kadamò da kag ang iban tamà-tamà lang.”

*Ang Parabola parti sa Humay-humay*

<sup>24</sup> Nagpadayon si Hesus sa iya pagtudlò paagi sa parabola. Naghambay siya, “Ang paghahari ng Dios hay pareho sa ini nga istorya: May tawo nga nagsabwag ning maayo nga binhi ng humay sa iya dutà. <sup>25</sup> Mintras nagakatuyog ang mga tawo, ang iya kaaway hay nagkadto sa uma kag nagsabwag da ning binhi ng humay-humay sa tungà ng maayo nga binhi. <sup>26</sup> Nagtubò ang mga tanom kag nang nagabunga na nakità nga may mga humay-humay da didto. <sup>27</sup> Ngani nagkadto sa iya ang iya mga ulipon kag nagpangutana, ‘Nong, di ba maayo nga binhi ang aton gingsabwag sa imo dutà? Diin naghaling ang mga humay-humay?’ <sup>28</sup> Nagsabat ang inda amo, ‘Igwa kita ning kaaway kag imaw ang naghuman ini.’ Ngani nagpangutana ang iya mga ulipon, ‘Gabuton ba namon ang mga humay-humay?’ <sup>29</sup> Nagsabat ang inda amo, ‘Ayaw lang, kay basi kung magabot da nindo ang humay. <sup>30</sup> Pabay-i lang nindo hasta mag-abot ang tig-aani. Sa adto nga tyempo, suguon ko ang mga miyug-ani nga gabuton anay ang humay-humay kag bugkuson para sunugon. Pagkatapos, anihon ninda ang humay kag day-on sa akon kamalig.’ ”

*Ang Parabola parti sa Busoy ng Mustasa  
Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19*

<sup>31</sup> Nagtudlò pa gid si Hesus paagi sa ini nga parabola: “Ang paghahari ng Dios hay pareho sa busoy ng mustasa\* nga gingtanom ng isa ka tawo sa iya uma. <sup>32</sup> Ini hay pinakamaisot sa tanan nga busoy, pero pag nagtubò na, imaw ang pinakamabahoy sa tanan nga utanon kag

magabahoy pa gid inà hasta ang iya kataas hay pareho na sa kahoy. Aber ang mga pispis puydi makapugad sa iya mga sanga.”

*Ang Parabola parti sa Pampaalsa ng Tinapay  
Lucas 13:20-21*

<sup>33</sup> Nagtudlò pa gid si Hesus paagi sa ini nga parabola: “Ang paghahari ng Dios hay pareho sa pampaalsa nga ginghalò ng isa ka babayi sa kadakò nga arina nga iya pagamasahon, hasta mag-alsa gid ang bilog nga minasa.”

<sup>34</sup> Tanan nga gingtudlò ni Hesus sa mga tawo parti sa paghahari ng Dios hay paagi sa mga parabola. Wayà siya nagatudlò sa inda nga bukun paagi sa mga parabola. <sup>35</sup> Ngani natuman ang ginghambay ng Dios paagi sa iya propeta:†  
“Magahambay ako paagi sa mga parabola.  
Ipasayod ko ang mga butang nga wayà pa gid nasasayuri tunà pa nang pagtuga ng kalibutan.”

*Ang Gusto Hambayon ng Parabola ng Humay-humay*

<sup>36</sup> Niyan gingbayaan ni Hesus ang mga tawo kag nagsuyod sa bayay. Nagpalapit ang iya mga disipulo kag naghambay, “Iisplikar mo abi sa amon kung ano ang gusto hambayon ng parabola parti sa humay-humay sa uma.”

<sup>37</sup> Nagsabat si Hesus, “Ang tawo nga nagsabwag ng maayo nga binhì hay ako nga Ungà ng Tawo. <sup>38</sup> Ang uma hay ang kalibutan. Ang maayo nga binhì hay ang mga tawo nga nagapasakop sa paghahari ng Dios. Kag ang humay-humay

† **13:35** 13:35 Salmo 78:2

hay ang mga tawo nga nagapasakop sa diyablo. <sup>39</sup> Ang kaaway nga nagsabwag ng humay-humay hay ang diyablo. Ang tig-aani hay ang katapusan ng kalibutan kag ang mga miyug-ani hay ang mga anghel. <sup>40</sup> Kung pauno ginggabot ang humay-humay kag gingsunog, imaw da ang matatabò sa katapusan ng kalibutan. <sup>41</sup> Ako nga Ungà ng Tawo hay magapadaya ng akon mga anghel para tipunon kag paluwason halin sa akon gingharian ang tanan nga nagahuman ning malain nga sinda ang kabangdanan kung basì nagakasalà da ang iban. <sup>42</sup> Pagkatapos ipilak sinda sa impyerno kung sa diin magadinanguyn-goy sinda kag magapinagot ang inda ngipon. <sup>43</sup> Tapos ang mga matarong hay magahayag pareho ng adlaw sa paghahari ng inda Amay. Dapat intindihon gid nindo maayo ang indo nababatian.”

*Ang Parabola parti sa Manggad nga Nakutkot*

<sup>44</sup> “Ang paghahari ng Dios pareho da sa manggad nga nakalubong sa dutà. Nakutkot ini ng isa ka tawo kag pagkatapos gingtambakan niya liwat kag nag-uli siya nga may kalipay. Pagkatapos gingbaligyà niya ang tanan niya nga pagkabutang kag gingbakay niya adto nga dutà.”

*Ang Parabola parti sa Perlas*

<sup>45</sup> “Ang paghahari ng Dios hay pareho da sa negosyante nga nagapangità ning mga perlas. <sup>46</sup> Nang makità niya ang mamahayon gid nga perlas, nag-uli siya kag gingbaligyà ang tanan niya nga pagkabutang kag pagkatapos gingbakay niya adto nga perlas.”

### *Ang Parabola parti sa Pukot*

<sup>47</sup> “Ang paghahari ng Dios pareho da sa pukot nga gingtaktur sa dagat kag iba-iba nga mga isda ang nabuoy. <sup>48</sup> Nang kadamò na ang mga isda sa pukot, gingbira ini pabaybay. Pagkatapos nagpungkò ang mga miyugpangisdà para pilion ang mga isda. Ang maayo nga mga isda gingbutang ninda sa mga basket, pero ang mga malain gingpamilak ninda. <sup>49</sup> Imaw da ini ang matatabò sa katapusan ng kalibutan. Magaabot diri ang mga anghel para buyagon ang mga tawo nga malain sa mga tawo nga matarong. <sup>50</sup> Kag ang mga tawo nga malain ipilak sa nagadabadaba nga kalayo. Magadanguyngoy sinda kag magapinagot ang inda ngipon didto.”

<sup>51</sup> Nagpangutana si Hesus sa inda, “Naintindihan ba nindo ang tanan ko nga gingtudlò?” Nagsabat sinda, “Huo.” <sup>52</sup> Kag naghambay si Hesus, “Ngani ang kada eskriba nga nakatuon sa gingtudlò parti sa paghahari ng Dios hay pareho sa tagbayay nga may mga manggad. Bukon lang ang lumà nga mga butang ang iya ginapaluwas sa bayay para gamiton kundì ang mga bag-o da.”

### *Ang Pagsikway kay Hesus sa Nazaret*

*Marcos 6:1-6; Lucas 4:16-30*

<sup>53</sup> Pagkatapos ng pagtudlò ni Hesus ng ining mga parabola, naghalin siya didto. <sup>54</sup> Nagkadto siya sa iya kaugalingon nga banwa kag nagtudlò sa sinagoga. Natingaya ang mga tawo nga nakabati sa iya kag nagpangutana sinda, “Sa diin baya siya nakabuoy ning tiyad inà nga kamayad kag gahom para maghuman ning mga milagro?”

<sup>55</sup> Bukon ba imaw ini ang ungà ng karpentero? Dì ba si Maria ang iya nanay kag ang mga manghod niya hay sina Santiago, Jose, Simon kag Judas? <sup>56</sup> Kag dì ba ang tanan niya nga manghod nga babayi hay kaibahan naton? Diin baya ini niya nabuoy?” <sup>57</sup> Ngani wayà gid siya ninda gingbatuna.† Pero naghambay si Hesus sa inda, “Ang propeta hay ginatahod ng mga tawo aber diin nga lugar puyra lang sa kaugalingon niya nga banwa kag sa iya pamilya.” <sup>58</sup> Ngani wayà nakahuman si Hesus ning kadamò nga milagro sa lugar ng Nazaret kay wayà sinda magtuo sa iya.

## 14

### *Ang Pagpatay kay Juan nga Miyugbawtismo Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9*

<sup>1</sup> Nang adto nga tyempo, nabatian ni Herodes\* nga gobernador ng Galilea ang mga balità parti kay Hesus. <sup>2</sup> Ngani naghambay siya sa iya mga opisyales, “Si Hesus imaw si Juan nga Miyugbawtismo. Nabanhaw siya! Imaw inà ang rason nga may gahom siya sa paghuman ning mga milagro.” <sup>3-4</sup> Tiyad ini ang ginghambay ni Herodes parti sa dati nga natabò: Ging-asawa ni Herodes si Herodias, aber ini hay asawa ng iya hali nga si Felipe. Ngani permi lang siya ginahambayan ni Juan, “Bawal sa Kasuguan nga asawahon mo ang asawa ng imo hali.”† Ngani para lang kay

---

† **13:57** 13:57 Juan 4:44 \* **14:1** 14:1 Herodes: Ini hay si Herodes Antipas. Ungà siya ni Herodes nga mababasa sa Mateo 2:1 kag Lucas 1:5. † **14:3-4** 14:3, 4 Levitico 18:16, 20:21

Herodias, gingpadakop ni Herodes si Juan tapos gingpagapos kag gingpaprison. <sup>5</sup> Gusto ni Herodes nga ipapatay si Juan, pero nahadlok siya sa mga Judio kay ginakilaya ninda nga propeta siya.

<sup>6</sup> Pag-abot ng silibrasyon ng pag-ungà kay Herodes, nagsaot ang dalaga nga ungà ni Herodias para sa mga bisita nga nagakatipon didto kag nalipay gid si Herodes. <sup>7</sup> Ngani nagsumpà siya nga itao sa dalaga ang aber ano nga iya pangayuon.

<sup>8</sup> Gingsugò ng iya nanay ang dalaga nga ihambay kay Herodes, “Itao mo sa akon arinyan ang uyo ni Juan nga Miyugbawtismo nga nakabutang sa plangganita.” <sup>9</sup> Pagkabatì adto ni Herodes, nalisod siya. Pero tungod nga nakasumpà na busà siya kag nabatian da ini ng mga bisita, nagsugò siya nga humanon ang gingpangayò ng dalaga. <sup>10</sup> Gingpapugutan niya si Juan didto sa prisuhan. <sup>11</sup> Pagkatapos gingbutang niya ang uyo sa plangganita kag gingtao sa dalaga nga gingdaya naman sa iya nanay. <sup>12</sup> Nagkadto ang mga disipulo ni Juan kag gingbuoy ninda ang lawas kag ginglubong. Pagkatapos, nagkadto sinda kay Hesus kag gingbalità sa iya ang natabò.

*Ang Pagpakaon ni Hesus sa 5,000 ka Tawo  
Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14*

<sup>13</sup> Nang mabatian ini ni Hesus, naghaling siya kag nagsakay sa dyapang\* pakadto sa tiway nga lugar. Pero nang masayuran ini ng kadamò nga tawo, naghaling sinda sa inda mga banwa kag nag-apas sinda nga nagabaktas. <sup>14</sup> Pagsalta ni Hesus sa dyapang, nakità niya ang madamò gid



nga tawo nga nagatipon didto kag naluoy gid siya sa inda, nganì gingpang-ayo niya ang mga may sakit.

<sup>15</sup> Nang manayumsom na, nagpalapit ang mga disipulo kay Hesus. Hambay ninda, “Manayumsom na kag yari pa kita diri sa tiway nga lugar. Pakadtua na ang mga tawo sa mga baryo agud makabakay sinda ning pagkaon.”

<sup>16</sup> Naghambay si Hesus, “Indì na sinda kahi-nangyan nga pahalidon pa. Kamo mismo ang magtao ning pagkaon sa inda.”

<sup>17</sup> Naghambay sinda, “Pero lima lang ka bilog ang aton tinapay kag duha ka bilog nga isdà.”

<sup>18</sup> Naghambay si Hesus, “Abi day-a nindo diri sa akon.” <sup>19</sup> Gingsugò niya ang mga tawo nga magpungkò sa gunahon. Gingbuoy niya ang lima ka bilog nga tinapay kag duha ka bilog nga isdà, naghangad siya sa langit kag nagpasalamat sa Dios. Pagkatapos gingbuak-buak niya ang tinapay kag gingtao sa iya mga disipulo kag gingpanao naman ninda ini sa mga tawo. <sup>20</sup> Nakakaon sinda tanan kag nabusog gid. Pagkatapos gingtipon ninda ang nabilin kag napunò pa ang dose ka ayat\*. <sup>21</sup> Mga 5,000 ang lyaki nga nakakaon, puyra ang mga babayi kag mga ungà.

*Ang Pagpanaw ni Hesus sa Ibabaw ng Dagat  
Marcos 6:45-52; Juan 6:15-21*

<sup>22</sup> Pagkatapos adto, gingsugò ni Hesus ang iya mga disipulo nga magsakay sa dyapang kag mag-una sa kabuak mintras ginapauli niya ang mga tawo. <sup>23</sup> Nang makahalin na ang mga tawo,

nagtukad siya sa bakuyod para magpangamuyò. Nang gab-i na, yadto pa si Hesus nga siya lang mag-isa. <sup>24</sup> Pero sa adto da nga oras ang dyapang nga gingsakyan ng iya mga disipulo hay yadto na sa lawod kag ginatuyod-tuyod ng dagkò nga humbak kay sungsungon sa hangin.

<sup>25</sup> Nang aga-aga na, nagkadto si Hesus didto sa inda nga nagapanaw sa ibabaw ng dagat. <sup>26</sup> Pero nang makità ng iya mga disipulo nga nagapanaw siya sa ibabaw ng dagat, hinadlukan gid sinda kag nagsinggit, “Muyto!”

<sup>27</sup> Pero naghambay nga daan si Hesus sa inda, “Paisuga ang indo buot, ako ini! Ayaw kamo mahadlok.”

<sup>28</sup> Pagkatapos naghambay si Pedro, “Ginoo, kung ikaw inà, pakaraa ako nga nagapanaw da sa ibabaw ng tubì.”

<sup>29</sup> Nagsabat si Hesus, “Kari!” Ngani nagpanaog si Pedro sa dyapang kag nagpanaw sa ibabaw ng tubì pakadto kay Hesus. <sup>30</sup> Pero nang namangnuhan ni Pedro nga makusog ang hangin, hinadlukan siya kag painot-inot nga naglugdang. Ngani nagsinggit siya, “Ginoo, tabangi ako!”

<sup>31</sup> Adto nga daan gingdawat ni Hesus ang iya kamot kag ginhawiran siya. Naghambay si Hesus sa iya, “Kaisot ang imo pagtuo! Basi nagaduha-duha ka?”

<sup>32</sup> Pagkasakay ninda sa dyapang nagduyog ang makusog nga hangin. <sup>33</sup> Gingsamba siya ng mga disipulo sa dyapang nga nagahambay, “Matuod gid nga ikaw ang Ungà ng Dios.”

*Ang Pagpang-ayo ni Hesus sa mga may Sakit*  
*Marcos 6:53-56*

<sup>34</sup> Pag-abot ninda sa kabuak, nagdunggò sinda sa banwa ng Genesaret. <sup>35</sup> Nakilaya ng mga tawo didto si Hesus kag gingpasayod ninda sa palibot nga mga lugar nga yarà na siya. Ngani gingpangdaya ninda ang tanan nga may sakit sa iya. <sup>36</sup> Nagpakitluoy sinda kay Hesus nga tugutan niya ang mga may sakit nga makatandog aber lang sa gayad ng iya barò. Kag ang tanan nga nakatandog hay nag-ayo.

## 15

*Ang mga Tradisyon ng mga Judio*  
*Marcos 7:1-13*

<sup>1</sup> Pagkatapos adto, nagpalapit kay Hesus ang mga Pariseo kag mga eskriba halin sa Jerusalem kag nagpangutana, <sup>2</sup> “Basì ang imo mga disipulo hay wayà nagatuman ng mga tradisyon ng aton mga kalulo-lulohan? Wayà sinda nagapanghinaw ng inda mga kamot bago magkaon.”

<sup>3</sup> Nagsabat si Hesus, “Kamo da, basì ginasuway nindo ang sugò ng Dios tungod sa pagsunod sa indo mga tradisyon? <sup>4</sup> Kay gingsugò ng Dios, ‘Tahura ang imo tatay kag nanay,’ kag ‘Ang nagahambay ning malain sa iya tatay o nanay, dapat gid patyon.’† <sup>5</sup> Pero kamo nagatudlò nga kung ang tawo may ikakabulig sa iya tatay o nanay kag nagahambay siya sa inda, ‘Inughalad\* ini sa Dios,’ indì na siya kahinangyan nga magbulig sa iya mga ginikanan. <sup>6</sup> Tungod sa

† **15:4** 15:4 Exodus 20:12, 21:17; Deuteronomio 5:16; Levitico 20:9

indo tradisyon, ginghuman nindo nga wayà ning puyos ang hambay ng Dios. <sup>7</sup> Mga hipokrito! Tamà gid ang gingpropesiya ni Isaias:

<sup>8</sup> ‘Ini nga mga tawo hay nagatahod sa akon sa bàbà lang,

pero ang inda tagipusuon malayò sa akon.

<sup>9</sup> Wayà puyos ang inda pagsamba sa akon, kay ang inda mga ginatudlò hay mga tradisyon nga ginghuman lang ng mga tawo.’† ”

### *Ang Nagapahigkò sa Tawo*

#### *Marcos 7:14-23*

<sup>10</sup> Pagkatapos gingtawag ni Hesus ang mga tawo kag hambay niya, “Pamatì kamo kag intindihon nindo ang akon ihambay. <sup>11</sup> Wayà ning butang nga nagasuyod sa bàbà ng tawo nga nagapahigkò\* sa iya kundì ang nagaluwas sa iya bàbà.”

<sup>12</sup> Pagkatapos nagpalapit sa iya ang mga disipulo kag naghambay, “Sayod mo ba nga naglain ang buot ng mga Pariseo sa adto nga mga ginghambay mo?”

<sup>13</sup> Nagsabat si Hesus, “Ang kada tanom nga wayà gingtanuman ng akon Amay sa langit pagagabuton. <sup>14</sup> Pabay-i lang nindo sinda. Mga buta sinda nga miyugtuytoy. Kag kung ma-gaagbay ang buta sa buta, pareho sinda nga mahuhuyog sa buhò.”†

---

† **15:9** 15:8-9 Isaias 29:13 \* **15:11** 15:11 Ang ginatukoy diri ni Hesus hay ang mga layi ng mga Judio kung ano ang mga pagkaon nga ginabawal ninda kaunon. Ang mga Pariseo hay istrikto gid sa pagsunod ng ini nga mga layi. † **15:14** 15:14 Lucas 6:39

15 Naghambay si Pedro kay Hesus, “Puydi ba iisplikar mo sa amon kung ano ang gusto hambayon ng adto nga hambayanon?”

16 Naghambay si Hesus sa inda, “Wayà pa ba gihapon kamo makakaintindi? 17 Wayà ba kamo makakasayod nga ang aber ano nga nagasuyod sa bàbà hay nagaderitso sa tiyan kag sa ulihi nagaluwas sa lawas? 18 Pero ang nagaluwas sa bàbà hay nagahalin sa tagipusuon kag imaw ini ang nagapahigkò sa tawo.† 19 Kay sa tagipusuon ng tawo nagahalin ang malain nga mga panghunahunà nga imaw ang nagatuyod sa iya sa pagpatay, pagpangawatan, pagpakig-relasyon ning imoral, pagpangawat, pagtestigo ning pinusong kag pagpanirà sa iya isigkatawo. 20 Imaw ini ang mga nagapahigkò sa tawo. Pero ang magkaon nga wayà nagapanghinaw hay indi makapahigkò sa tawo.”

### *Ang Pagtuo ng Babayi nga Taga-Canaan*

#### *Marcos 7:24-30*

21 Naghalin si Hesus didto kag nagkadto sa mga lugar ng Tyre kag Sidon. 22 Igwa ning isa ka babayi nga taga-Canaan nga nagaistar didto. Nagpalapit siya kay Hesus kag nagsinggit, “Ginoo, inapo ni David, kaluy-i ako! Ang akon ungà nga babayi ginasapian ng demonyo kag ginapahugaan gid!” 23 Pero wayà nagsabat si Hesus sa iya. Ang iya mga disipulo nagpalapit sa iya kag nagpangabay nga nagahambay, “Pahalina inang babayi, kay nagasinunod siya sa aton kag naganilingaw.” 24 Pagkatapos nagsabat

† 15:18 15:18 Mateo 12:34

si Hesus, “Gingsugò ako diri para magbulig sa mga Israelita nga daw sa mga karnero nga nagkaduyà.” <sup>25</sup> Pero nagpalapit pa gid ang babayi kag nagsamba sa iya atubangan kag naghambay, “Ginoo, buligi ako!” <sup>26</sup> Nagsabat si Hesus sa iya, “Bukon maayo nga buy-on ang pagkaon ng mga ungà kag ipilak sa mga ayam.” <sup>27</sup> Nagsabat ang babayi, “Huo Ginoo, pero aber pa ang mga ayam hay nagakaon ning muhmo nga nagakahuyog sa lamisa ng inda amo.” <sup>28</sup> Pagkatapos naghambay si Hesus sa iya, “Manang, kadakò ang imo pagtuo! Ngani mababaton mo ang imo ginapangayò sa akon.” Kag adto nga daan, nag-ayo ang iya ungà.

### *Ang Pagpang-ayo ni Hesus sa Kadamò nga Tawo*

<sup>29</sup> Naghalin didto si Hesus kag nag-agi sa alihid ng Lawà ng Galilea\*. Tapos nagtukad siya sa bakuyod kag nagpungkò didto. <sup>30</sup> Kadamò nga tawo ang nagpalapit sa iya. Gingdaya ninda ang mga pakì, pingkaw, buta, apà kag kadamò pa gid nga may sakit. Gingbutang ini ninda sa atubangan ni Hesus kag gingpang-ayo niya sinda tanan. <sup>31</sup> Natingaya gid ang mga tawo kay nakità ninda ang mga apà hay nakahambay, maayo na ang kamot ng mga pingkaw, ang mga pakì hay nakapanaw kag ang mga buta hay nakakità. Kag gingdayaw ninda ang Dios ng Israel.

### *Ang Pagpakaon ni Hesus sa 4,000 ka Tawo*

#### *Marcos 8:1-10*

<sup>32</sup> Niyan gingtawag ni Hesus ang iya mga disipulo kag naghambay sa inda, “Naluluoy gid

ako sa ini nga mga tawo. Kay tuyo na ka adlaw nga kaibahan ninda ako kag naubos na ang inda pagkaon. Indì ko gusto nga pabalikon sinda nga gutom kay basì kung malipungan sinda sa dayan.”

<sup>33</sup> Nagpangutana ang mga disipulo sa iya, “Sa diin baya kita makabuoy ning pagkaon diri sa tiway nga lugar para ipakaon sa tiyad inà kadamò nga tawo?”

<sup>34</sup> Pero nagpangutana si Hesus sa inda, “Pila ka bilog ang indo tinapay dirà?”

Nagsabat sinda, “Pito ka bilog kag pila lang ka maintik nga isdà.”

<sup>35</sup> Niyan gingpapungkò ni Hesus ang mga tawo sa dutà. <sup>36</sup> Gingbuoy niya ang pito ka bilog nga tinapay kag ang isdà kag nagpasalamat sa Dios. Pagkatapos gingbuak-buak niya ang tinapay kag gingtao sa mga disipulo. Kag gingpanao ninda sa mga tawo. <sup>37</sup> Nakakaon sinda tanan kag nabusog gid. Pagkatapos, gingtipon ninda ang nabilin kag napunò pa ang pito ka bangkat\*. <sup>38</sup> Mga 4,000 nga lyaki ang nakakaon, puyra pa ang mga babayi kag mga ungà.

<sup>39</sup> Pagkatapos adto gingpabalik ni Hesus ang mga tawo kag nagsakay siya sa dyapang kag nagtabok pakadto sa lugar ng Magadan.

## 16

*Nagpangayò ning Milagro kay Hesus*

*Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56*

<sup>1</sup> May pila ka Pariseo\* kag Saduceo\* ang nagpalapit kay Hesus. Gusto ninda nga tistingon

siya, ngani nagpangayo sinda sa iya ning milagro halin sa langit para pamatuuran nga gingsugò siya ng Dios.† <sup>2</sup> Pero nagsabat si Hesus, “Pag nagatunod na ang adlaw kag ang langit hay mapuya, nagahambay kamo, ‘Maayo ang tyempo buwas.’ <sup>3</sup> Kag kung aga pa kag ang langit hay nagapuya kag nagakunom, nagahambay kamo, ‘Mauyan ini nga adlaw.’ Antigo kamo magsirò sa langit para masayuran nindo kung magainit o magauyan, pero indì kamo makaintindi kung ano ang gusto hambayon ng mga tandà parti sa ini nga tyempo. <sup>4</sup> Ang mga tawo niyan hay sobra gid kalain kag wayà na nagasunod sa kabubut-on ng Dios. Nagapangayo sinda ning milagro, pero wayà ning milagro nga ipakità sa inda puyra lang ang milagro nga natabò kay Propeta Jonas.”†

Pagkatapos naghaling si Hesus didto.

*Ang Paandam parti sa mga Pariseo kag mga Saduceo*

*Marcos 8:14-21*

<sup>5</sup> Nang nagtabok si Hesus kag ang iya mga disipulo sa kabuak, nalimutan ng iya mga kaibahan magdaya ning tinapay. <sup>6</sup> Naghambay si Hesus sa inda, “Mag-andam gid kamo sa pampaalsa ng mga Pariseo kag mga Saduceo.”

<sup>7</sup> Nang mabatian ini ng iya mga disipulo, naghambay sinda sa isa kag isa, “Siguro ginhambay niya ini kay wayà kita nakadaya ning tinapay.”

---

† **16:1** 16:1 Mateo 12:38; Lucas 11:16 † **16:4** 16:4 Mateo 12:39; Lucas 11:29



8 Nasayuran ni Hesus kung ano ang inda ginainistorya, ngani naghambay siya, “Kaisot ang indo pagtuo! Basi nagainistorya kamo nga waya kamo tinapay? 9 Waya pa gid ba kamo makaintindi? Waya ba nindo madumdumi ang lima ka bilog nga tinapay nga gingpakaon ko sa 5,000 ka tawo kag pila pa ka bangkat ang napunò?† 10 Waya ba nindo nadumdumi ang pito ka bilog nga tinapay nga gingpakaon ko sa 4,000 ka tawo kag pila pa ka bangkat ang napunò?† 11 Waya ba kamo makaintindi nga bukon tinapay ang akon gusto hambayon kaina? Mag-andam gid kamo sa pampaalsa ng mga Pariseo kag Saduceo!”

12 Ngani naintindihan ninda nga bukon gali ang pampaalsa ng tinapay ang inda dapat andaman kundì ang ginatudlò ng mga Pariseo kag mga Saduceo.

*Ang Pagdiklara ni Pedro nga si Hesus ang Kristo*

*Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21*

13 Nang mag-abot sina Hesus sa lugar ng Cesarea Filipos, nagpangutana siya sa iya mga disipulo, “Sin-o kuno ako nga Ungà ng Tawo\*, sunò sa hambay ng mga tawo?”

14 Nagsabat sinda, “May mga nagahambay nga ikaw si Juan nga Miyugbawtismo. Ang iban naman nagahambay nga ikaw hay si Elias. Ang iban pa gid nagahambay, ikaw hay si Jeremias o isa sa mga propeta.”†

† **16:9** 16:9 Mateo 14:17-21 † **16:10** 16:10 Mateo 15:34-38

† **16:14** 16:14 Mateo 14:1-2; Marcos 6:14-15; Lucas 9:7-8

15 Naghambay si Hesus sa inda, “Hay kamo, ano ang indo mahahambay, sin-o ako?”

16 Nagsabat si Simon Pedro, “Ikaw imaw ang Kristo, ang Ungà ng Dios nga buhì!”

17 Nagsabat si Hesus, “Simon nga ungà ni Jonas, bulahan ka! Kay ang nagpasayod sa imo sa ini nga butang bukon tawo kundì ang akon Amay sa langit. 18 Kag imaw ini ang akon hambay sa imo: ginapangayanan ko ikaw nga Pedro\* kag sa ini nga bato patindugon ko ang akon iglesya†. Kag aber ang gahom ng kamatayon indì makaperdi diri. 19 Itao ko sa imo ang mga lyabi‡ sa gingharian ng Dios. Ngani ang aber ano nga indì mo itugot sa dutà, indì da itugot ng Dios sa langit kag ang aber ano nga itugot mo sa dutà, itugot da ng Dios sa langit.”†

20 Pagkatapos gingpaandaman ni Hesus ang iya mga disipulo nga indì gid magbalità aber kanin-o nga siya ang Kristo.

### *Ang Propesiya ni Hesus sa iya Pagkamatay kag Pagkabanhaw*

*Marcos 8:31-9:1; Lucas 9:22-27*

21 Tunà adto, gingpasayod na ni Hesus sa iya mga disipulo kung ano ang matatabò sa iya. Hambay niya, “Dapat gid ako magkadto sa Jerusalem kag mag-agi ning sobra nga mga kahugaan nga humanon sa akon ng mga miyug-dumaya ng Judio, mga pinunò nga pari kag mga

---

\* **16:18** 16:18 Pedro: Ang gusto hambayon hay bato. † **16:18** 16:18 Iglesya: Ang gusto hambayon hay mga nagatuo kay Hesu-Kristo. ‡ **16:19** 16:19 Lyabi: Ang gusto hambayon ini hay otoridad. † **16:19** 16:19 Mateo 18:18; Juan 20:23

eskriba. Ipatatay ninda ako, pero sa ikatuyo ka adlaw mababanhaw ako.”

<sup>22</sup> Pagkabatì adto ni Pedro, gingdaya niya si Hesus sa alihid kag gingsabyaw, “Ginoo, kabay pa nga indì inà itugot ng Dios! Indì dapat matabò inà sa imo!”

<sup>23</sup> Naglingig si Hesus sa iya kag naghambay, “Lumayas ka, Satanas! Ginapunggan mo ako sa paghuman ng kabubut-on ng Dios! Ang imo ginahunahunà hay bukon halin sa Dios kundì sa tawo.”

<sup>24</sup> Pagkatapos, naghambay si Hesus sa iya mga disipulo, “Ang aber sin-o nga gusto magsunod sa akon, dapat indì niya palabihon ang iya kaugalingon, kundì pas-anon niya ang iya krus§ kag magsunod sa akon. <sup>25</sup> Kay ang aber sin-o nga nagapalabi ng iya kabuhì hay maduduyaanan ini; pero ang aber sin-o nga nagahalad ng iya kabuhì tungod sa akon, makakabaton siya ning kabuhì nga wayà katapusan.† <sup>26</sup> Kay ano gid baya ang mapupuslan ng tawo kung maangkon man niya ang tanan nga butang diri sa kalibutan, pero mawad-an naman siya ning kabuhì? Wayà gid! Kay wayà gid ning butang nga puydi niya itao agud mapapabalik niya ang iya kabuhì. <sup>27</sup> Kay ako nga Ungà ng Tawo, magabalik sa kalibutan nga may kasilaw nga gahom ng akon Amay kag kaibahan ko ang akon mga anghel. Adto nga adlaw, taw-an ko ning premyo ang kada isa

---

§ **16:24** 16:24 Ang gusto hambayon dapat magtuman siya aber pa hasta sa kamatayan. † **16:25** 16:25 Mateo 10:39; Lucas 17:33; Juan 12:25

sunò sa inda mga hinimuan.† 28 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, may mga tawo diri nga indì pa mamatay hasta nga makità ninda ako nga Ungà ng Tawo nga magabalik diri bilang hari.”

## 17

### *Ang Pagbaylo ng Hitsura ni Hesus Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36*

1 Pagkaligad ng unom ka adlaw, gingdaya ni Hesus si Pedro kag ang magmanghod nga sina Santiago kag Juan sa mataas nga bakuyod nga sinda lang didto.† 2 Kag gulpi lang nagbaylo ang hitsura ni Hesus sa inda atubangan nga daw adlaw nga kasilaw-silaw kag ang iya barò hay kaputi-putì gid. 3 Pagkatapos nagpakità sa inda sina Moises kag Elias nga nagapakig-istorya kay Hesus. 4 Naghambay si Pedro kay Hesus, “Ginoò, maayo kay yari na kita diri. Kung gusto mo, mahuman ako diri ning tuyo ka bayay-bayay, ang isa para sa imo, ang isa kay Moises kag ang isa pa kay Elias.” 5 Mintras nagahambay pa si Pedro, may nag-abot nga masilaw nga panganod kag gingtabunan sinda. Kag may nabatian sinda nga boses halin sa panganod nga nagahambay, “Imaw ini ang akon pinalanggà nga Ungà. Nalili-pay gid ako sa iya. Pamatii nindo siya!”† 6 Nang mabatian ini ng iya mga disipulo, naghapà sinda sa sobra nga kahadlok. 7 Pero gingpalapitan sinda ni Hesus kag ginghawiran. Naghambay

---

† **16:27** 16:27 Mateo 25:31; Salmo 62:12; Roma 2:6 † **17:1** 17:1-5  
2 Pedro 1:17-18 † **17:5** 17:5 Gingtunaan 22:2; Deuteronomio  
18:15; Salmo 2:7; Isaias 42:1; Mateo 3:17, 12:18; Marcos 1:11;  
Lucas 3:22

siya, “Tindog kamo! Ayaw kamo mahadlok!”  
<sup>8</sup> Paghangad ninda, wayà na sinda ning may nakità kundi si Hesus lang.

<sup>9</sup> Nang nagapatugbong na sinda sa bakuyod, gingbilinan sinda ni Hesus, “Ayaw kamo mag-pamalità aber kanin-o parti sa indo nakità hasta ako nga Ungà ng Tawo hay mabanhaw.”

<sup>10</sup> Pagkatapos, nagpangutana sa iya ang mga disipulo, “Basì nagahambay ang mga eskriba nga kahinangyan mag-abot anay si Elias bago mag-abot ang Kristo?” <sup>11</sup> Nagsabat si Hesus, “Tamà inà, dapat mag-abot anay si Elias para ipreparar niya ang tanan nga butang. <sup>12</sup> Pero ginahambay ko sa indo, si Elias hay nag-abot na. Ugaling wayà lang siya nakilaya ng mga tawo, ngani ginghuman ninda sa iya ang inda gusto. Kag imaw da ang inda humanon sa akon nga Ungà ng Tawo. Pahugaan da ninda ako.”† <sup>13</sup> Kag naintindihan ng iya mga disipulo nga si Juan nga Miyugbawtismo ang iya ginatukoy.

*Ang Pag-ayo ni Hesus sa Ungà nga may Malain nga Espiritu*

*Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43*

<sup>14</sup> Nang nagtugbong sina Hesus halin sa bakuyod, gingsugat sinda ng kadamò nga tawo. May isa ka lyaki nga nagpalapit sa iya kag nagluhod nga naghambay, <sup>15</sup> “Ginoo, kaluy-i ang akon ungà nga lyaki kay may epilepsi siya kag kung ginaabot hay ginahugaan gid siya. Permi siya natutumba sa kalayo kag permi nahuhuyog

---

† **17:12** 17:12 Mateo 11:14

sa tubì. <sup>16</sup> Gingdaya ko siya sa imo mga disipulo, pero indì sinda makapaayo sa iya.”

<sup>17</sup> Nagsabat si Hesus, “Kamo nga mga tawo niyan, wayà gid ning pagtuo kag salà gid ang indo panghunahunà. Hasta san-o pa baya ang akon pag-antos sa indo? Day-a diri sa akon ang ungà.” <sup>18</sup> Gingsabyaw ni Hesus ang demonyo kag nagluwas ini. Adto gid nga oras, nag-ayo ang ungà.

<sup>19</sup> Gingpangutana si Hesus ng iya mga disipulo nang sinda na lang, “Basi baya indì namon mapalayas ang malain nga espiritu?”

<sup>20</sup> Nagsabat si Hesus sa inda, “Kay kuyang ang indo pagtuo. Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, kung igwa kamo ning pagtuo aber pareho lang sa maisot nga busoy ng mustasa\*, puydi kamo maghambay sa ini nga bukid, ‘Magsaylo ka didto!’ Kag ang bukid magasaylo. Wayà gid ning butang nga indì nindo mahuman.”† <sup>21</sup> [Pero ini nga klasi ng malain nga espiritu, indì nindo mapalayas kung indì kamo magpangamuyò kag magpuasa.]

*Ang Paghambay liwat ni Hesus parti sa iya Pagkamatay kag Pagkabanhaw*

*Marcos 9:30-32; Lucas 9:43-45*

<sup>22</sup> Mintras nagatipon ang mga disipulo ni Hesus sa Galilea, naghambay siya sa inda, “Ako nga Ungà ng Tawo hay malapit na itugyan sa mga tawo <sup>23</sup> nga magapatay sa akon. Pero sa ikatuyo ka adlaw mababanhaw ako.”

† **17:20** 17:20 Mateo 21:21; Marcos 11:23; 1 Corinto 13:2

Nalisod gid ang iya mga disipulo sa iya ginghambay.

*Ang Pagbayad ng Buhis para sa Templo*

<sup>24</sup> Nang mag-abot sina Hesus sa Capernaum\*, gingpalapitan si Pedro ng mga miyugsukot ning buhis sa templo kag gingpangutana, “Nagabayad ba ang indo maestro ning buhis para sa templo?”† <sup>25</sup> Nagsabat si Pedro, “Huo, nagabayad siya.”

Pag-abot ni Pedro sa bayay nga ginaistaran ni Hesus, si Hesus gid ang una nga naghambay sa iya, “Ano sa isip mo, Simon? Sin-o ang ginapabayad ng mga hari sa kalibutan ning buhis? Ang inda ba mga pumuluyò o ang iban?” <sup>26</sup> Nagsabat si Pedro, “Ang iban.” Tapos naghambay si Hesus, “Kung tiyad inà, ang mga ungà ng Dios indi kahinangyan magbayad ning buhis sa templo ng Dios. <sup>27</sup> Pero kung indi kita magbayad, basì kung magalain ang inda buot sa aton. Ngani magkadto ka sa dagat kag magpamunit. Bukaa ang bàbà ng una nga isdà nga imo mabunit kag makikità mo didto ang bilog nga stater\*. Buy-a adto kag bayari ang mga nagasukot ning buhis para sa aton nga duha.”

## 18

*Sin-o ang Labaw sa Tanan*

*Marcos 9:33-36; Lucas 9:46-48*

<sup>1</sup> Adto da nga adlaw, nagpalapit kay Hesus ang iya mga disipulo kag nagpangutana, “Sin-o gid

---

† **17:24** 17:24 Exodus 30:13, 38:26

ang labaw sa tanan nga sakop sa paghahari ng Dios?”†

<sup>2</sup> Gingtawag ni Hesus ang isa ka ungà kag gingpatindog niya sa inda tungà. <sup>3</sup> Tapos naghambay siya, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, kung indì kamo magbag-o kag maging pareho ng ungà, indì gid kamo makasuyod sa gingharian ng Dios.† <sup>4</sup> Kay ang aber sin-o nga mapainubuson pareho sa ini nga ungà, imaw ang labaw sa tanan nga sakop sa paghahari ng Dios. <sup>5</sup> Kag ang aber sin-o nga nagabaton sa tawo nga mapinaubuson pareho sa ungà nga tiyad ini tungod sa iya pagtuo sa akon nagabaton da sa akon.”

### *Ang mga Pagtintar*

*Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2*

<sup>6</sup> “Ang aber sin-o nga maging kabangdanan nga makasalà ang isa sa ining bag-o nga nagatuo sa akon, mas maayo pa sa iya nga higutan ning mabahoy nga galingan nga bato ang iya liog kag itagbong sa madayom nga dagat.

<sup>7</sup> “Makaluluoy ang mga tawo sa kalibutan kay ang mga pagtintar hay sigurado nga magaabot. Pero makaluluoy gid ang mga tawo nga imaw ang nagapangtintar sa inda isigkatawo!

<sup>8</sup> “Kung ang imo kamot o siki ang kabangdanan nga nagakasalà ka, utura inà kag ipilak! Mas maayo pa nga may kabuhì ka nga wayà katapusan nga isa lang ang imo kamot o siki, kaysa sa duha ang imo kamot kag siki, pero ipilak ka naman sa kalayo nga indì gid mamatay.† <sup>9</sup> Kag

† **18:1** 18:1 Lucas 22:24 † **18:3** 18:3 Marcos 10:15; Lucas 18:17

† **18:8** 18:8 Mateo 5:30



kung ang imo mata imaw ang kabangdanan nga nagakasalà ka, lukata inà kag ipilak! Mas maayo pa nga may kabuhì ka nga wayà katapusan nga isa lang ang imo mata, kaysa sa duha ang imo mata pero ipilak ka naman sa impyerno nga nagadabadaba.”†

*Ang Parabola parti sa Karnero nga Naduyà*

*Lucas 15:3-7*

<sup>10</sup> “Mag-andam kamo, ayaw gid nindo pagkabiga nga bukon importante aber ang isa sa ini nga maisot nga mga ungà. Ginahambay ko sa indo, ang mga anghel ng Dios nga nagabantay sa inda hay yadto permi sa atubangan ng akon Amay sa langit. <sup>11</sup> [Kay ang Ungà ng Tawo, nagkari sa kalibutan para pangitaon ang mga tawo nga naduyà.]

<sup>12</sup> “Kung ang isa ka tawo hay igwa ning 100 ka karnero kag naduyà ang isa, ano ang iya humanon? Syempre bayaan niya ang 99 sa mga kabukiran kag pangitaon niya ang naduyà. <sup>13</sup> Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, kung iya ini makità malilipay gid siya kag mas dakò ang iya kalipay sa isa, kaysa sa 99 nga wayà naduyà. <sup>14</sup> Tiyad da ini ang kabubut-on ng indo Amay sa langit. Indì gid niya gusto nga maduyà ang aber isa lang ka maisot nga ungà.”

*Ang Pagpakighusay sa Kauturan nga Nakasalà*

<sup>15</sup> “Kung ang imo utod hay nakasalà sa imo, kadtui siya kag hambayi ng iya ginghuman nga salà. Humanon mo ini nga kamo lang. Kung magpamatì siya sa imo, magakaayos kamo liwat

---

† 18:9 18:9 Mateo 5:29

kag mapabalik mo siya sa Dios.† <sup>16</sup> Pero kung indì siya magpamatì sa imo, magdaya ka ning isa o duha ka mga kauturan para ang mga butang nga indo maistoryahan hay mapamatuuran ng duha o tuyo nga testigo.† <sup>17</sup> Pero kung indì pa gid siya magpamatì, ipasayod mo ini sa kongregasyon. Kag kung indì gihapon siya magpamatì, kabiga siya nga daw wayà nakakilaya sa Dios o pareho sa mga miyugsukot ning buhis.

<sup>18</sup> “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang aber ano nga indì nindo itugot diri sa dutà imaw da ang indì itugot ng Dios sa langit kag ang aber ano nga itugot nindo diri sa dutà imaw da ang itugot ng Dios sa langit.†

<sup>19</sup> “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, kung ang duha sa indo diri sa kalibutan, magkasugot parti sa aber ano nga indo pangayuon sa pangamuyò, humanon inà sa indo ng akon Amay sa langit. <sup>20</sup> Kay kung diin may duha o tuyo nga nagatipon sa akon pangayan, yadto ako sa inda tungà.”

### *Ang Parabola parti sa Ulipon nga indì Magpatawad*

<sup>21</sup> Pagkatapos nagpalapit si Pedro kay Hesus kag nagpangutana, “Ginoo, kung ang akon utod permi nagakasalà sa akon, makapila ko siya patawaron? Makapito ba?”

<sup>22</sup> Nagsabat si Hesus, “Bukon lang makapito, kundì 70 ka pito.† <sup>23</sup> Kay ang paghaharì ng

---

† **18:15** 18:15 Lucas 17:3 † **18:16** 18:16 Deuteronomio 19:15 † **18:18** 18:18 Mateo 16:19; Juan 20:23 † **18:22** 18:22 Gingtunaan 4:24

Dios hay pareho sa ini nga istorya: May isa ka hari nga gusto na magpanukot ng mga utang ng iya mga ulipon. <sup>24</sup> Mintras nagapanukot siya ng iya mga pautang, may gingdaya sa iya nga ulipon nga ang iya utang hay milyones. <sup>25</sup> Kay indì siya makabayad, nagsugò ang hari nga ibaligyà siya kaibahan ang iya asawa kag ang iya mga ungà. Kag ibaligyà da ang tanan niya nga propidad para mabayaran ang iya utang. <sup>26</sup> Ngani nagluhod ang ulipon sa hari kag nagpakitluoy nga ang hambay, 'Pasensyaha lang anay ako, bayaran ta da ikaw!' <sup>27</sup> Naluoy ang hari sa iya, ngani gingpatawad siya kag wayà na pagpabayara sa iya utang.

<sup>28</sup> "Pagkaluwas ng adto nga ulipon, nsumpong niya ang kapareho niya nga ulipon nga may utang sa iya ning isa ka gatos nga denarius\*. Gingluok niya ini kag ginghambayan, 'Bayari ako ng imo utang!' <sup>29</sup> Nagluhod sa iya ang ulipon nga nagapakitluoy, 'Pasensyaha lang anay ako kay bayaran ta da ikaw!' <sup>30</sup> Pero wayà gid siya nagpasugot. Gingpaprìso niya adtong ulipon hasta nga makabayad siya. <sup>31</sup> Nang makità ng iban nga mga ulipon ang iya ginghuman, naglain ang inda buot, ngani nagkadto sinda sa hari kag gingbalità ang tanan nga natabò. <sup>32</sup> Gingpatawag ng hari ang ulipon kag naghambay, 'Masyado ka nga ulipon! Gingpatawad ta ikaw sa imo utang kay nagpakitluoy ka. <sup>33</sup> Basi wayà mo pagkaluy-i ang imo kapareho, pareho ng akon pagkaluoy sa imo?' <sup>34</sup> Sa tudo nga kahangit ng hari, gingpaprìso niya adtong ulipon hasta

mabayaran ang tanan niya nga utang.”

<sup>35</sup> Pagkatapos naghambay si Hesus sa inda, “Imaw da ini ang humanon sa indo ng akon Amay sa langit kung indì kamo magpatawad sa indo isigkatawo ning hugot sa indo tagipusuon.”

## 19

*Ang Pagpanudlò parti sa Pagbinuyagan ng Mag-asawa*

*Marcos 10:1-12*

<sup>1</sup> Pagkahambay ni Hesus ini nga mga butang, naghalin siya sa Galilea kag nagkadto sa mga lugar nga sakop ng Judea kag nagtabok sa Subà ng Jordan.

<sup>2</sup> Kadamò nga tawo ang nagsunod sa iya kag gingpang-ayo niya sinda sa inda mga sakit.

<sup>3</sup> Niyan may mga Pariseo nga nagkadto sa iya. Nagapangità sinda ning paagi para tistingon siya. Ngani nagpangutana sinda kay Hesus, “Ginatugutan ba ng Kasuguan nga buyagan ng lyaki ang iya asawa sa aber ano nga rason?”

<sup>4</sup> Nagsabat si Hesus, “Wayà ba kamo makabasa sa Kasulatan, nang gingtuga ng Dios ang tawo, ginghuman niya sinda nga lyaki kag babayi?†

<sup>5</sup> Kag naghambay ang Dios, ‘Imaw ini ang rason nga bayaan ng lyaki ang iya tatay kag nanay kag magaiba sa iya asawa kag sinda nga duha maging isa ka lawas.’† <sup>6</sup> Bukon na sinda duha kundì isa. Ngani indì dapat buyagon ng tawo ang ging-isa na ng Dios.”

---

† **19:4** 19:4 Gingtunaan 1:27, 5:2 † **19:5** 19:5 Gingtunaan 2:24

<sup>7</sup> Nagpangutana pa gid ang mga Pariseo, “Kung tiyad inà, basì nagsugò si Moises nga puydi buyagan ng lyaki ang iya asawa, basta tawan lang niya ning papeles ng pagbinuyagan, pagkatapos puydi na niya mabuyagan ang iya asawa?”†

<sup>8</sup> Nagsabat si Hesus sa inda, “Gingtugutan ni Moises nga buyagan nindo ang indo asawa kay matugas ang indo uyo. Pero bukun tiyad inà ang plano ng Dios nang una. <sup>9</sup> Ngani imaw ini ang ginahambay ko sa indo. Ang aber sin-o nga lyaki nga magbuyag sa iya asawa sa aber ano nga rason puyra lang sa pagpangawatan kag mag-asawa ning iban hay nagapangawatan da.”†

<sup>10</sup> Pagkatapos naghambay ang iya mga disipulo kay Hesus, “Kung tiyad galì inà ang sitwasyon sa pag-asawa, maayo pa nga indì na lang mag-asawa.”

<sup>11</sup> Pero nagsabat si Hesus, “Bukun tanan nga tawo hay makabaton ng ini nga pagpanudlò, kundì adto lang ang mga tawo nga gingtawan ng Dios. <sup>12</sup> May iba-iba nga rason kung basì may mga lyaki nga indì makaasawa. May mga natawo nga indì gid makaasawa kay may deperensya na sinda. Ang iban indì makaasawa kay mga yunuko\*, kag ang iban naman indì makaasawa kay gingpalabi ninda ang paghahari ng Dios. Kung sin-o ang makabaton ng ini nga pagpanudlò, batunon lang.”

---

† **19:7** 19:7 Deuteronomio 24:1-4; Mateo 5:31 † **19:9** 19:9 Mateo 5:32; 1 Corinto 7:10-11 \* **19:12** 19:12 Yunuko: Sinda hay gingbuy-an ng inda pagkalyaki.

*Ang Pagbendisyon ni Hesus sa mga Ungà  
Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17*

<sup>13</sup> Pagkatapos, may mga tawo nga nagdaya ng mga ungar kay Hesus para itungtong ang iya kamot sa inda kag ipangamuyò. Pero gingsabyaw ng iya mga disipulo ang mga nagdaya sa inda. <sup>14</sup> Ngani naghambay si Hesus sa inda, “Pabay-i lang nindo ang mga ungar nga magpalapit sa akon. Ayaw nindo sinda pagpunggi, kay ang mga kapareho ninda hay imaw ang nagapasakop sa paghahari ng Dios.”

<sup>15</sup> Tapos gingtungtong ni Hesus ang iya kamot sa mga ungar. Pagkatapos naghalin siya didto.

*Ang Lyaki nga Manggaranon  
Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30*

<sup>16</sup> May isa ka lyaki nga nagpalapit kay Hesus kag nagpangutana, “Maestro, ano ang maayo ko nga humanon agud magkaigwa ako ning kabuhì nga wayà katapusan?” <sup>17</sup> Nagsabat si Hesus sa iya, “Basi nagapangutana ka sa akon kung ano ang maayo? Isa lang ang maayo kag wayà na ning iban kundi ang Dios. Kung gusto mo magkaigwa ning kabuhì nga wayà katapusan, tumana ang mga sugò.”

<sup>18</sup> Nagpangutana siya liwat, “Diin didto nga mga sugò?” Naghambay si Hesus, “Ayaw magpamatay; ayaw magpangawatan; ayaw magpangawat; ayaw magtestigo ning pinusong;†  
<sup>19</sup> tahura ang imo tatay kag nanay; kag

---

† **19:18** 19:18 Exodus 20:13-16; Deuteronomio 5:17-20

higugmaon mo ang imo isigkatawo pareho ng paghigugmà mo sa imo kaugalingon.”†

20 Nagsabat ang soltero, “Ini tanan hay natuman ko na. Ano pa ang kuyang ko?”

21 Nagsabat si Hesus, “Kung gusto mo nga wayà ka na gid ning kuyang sa panirò ng Dios, mag-uli ka kag ibaligyà ang imo mga propidad kag ipanao ang kwarta sa mga pobre para magkaigwa ka na ning manggad sa langit. Pagkatapos balik diri kag magsunod sa akon.”

22 Nang mabatian adto ng soltero, naghaling siya nga malisod kay madamò ang iya manggad.

23 Ngani naghambay si Hesus sa iya mga disipulo, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, mahugà gid para sa isa ka manggaranon ang makasuyod sa gingharian ng Dios.

24 Ginahambay ko sa indo, mas malupos pa nga mag-agi ang kamelyo sa buhò ng dayom kaysa sa magsuyod ang manggaranon sa gingharian ng Dios.”

25 Nang mabatian adto ng iya mga disipulo, natingaya gid sinda kag nagpangutana sa iya, “Kung tiyad inà, sin-o na lang ang maluwas?”

26 Gingsirò sinda ni Hesus kag naghambay, “Kung sa mga tawo lang imposible gid ini, pero sa Dios ang tanan nga butang hay posible.”

27 Pagkatapos nagpangutana si Pedro sa iya, “Hay pauno kami? Gingbayaan namon ang tanan kag nagnunot sa imo? Ano naman ang para sa amon?”

---

† 19:19 19:19 Exodus 20:12; Deuteronomio 5:16; Levitico 19:18

<sup>28</sup> Naghambay si Hesus, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, magaabot ang adlaw nga bag-uhon ng Dios ini nga kalibutan kag ako nga Ungà ng Tawo magapungkò sa akon trono para maghari. Adto nga adlaw, kamo nga nagasunod sa akon magapungkò da sa dose ka trono para husgahan ang dose ka tribo ng Israel.† <sup>29</sup> Kag ang aber sin-o nga nagabayà ng iya mga bayay, mga maguyáng kag mga manghod, tatay kag nanay, mga ungà, o mga dutà para magsunod sa akon, magabaton ning ginatos ka doble nga bayos kag magapanublì ning kabuhì nga wayà katapusan. <sup>30</sup> Pero madamò nga tawo ang nauuna nga mauulihì kag nauulihì nga mauuna.”†

## 20

### *Ang Parabola parti sa Tanuman ng Ubas*

<sup>1</sup> Nagpadayon si Hesus sa iya paghambay, “Ang paghahari ng Dios hay tiyad ini. May isa ka tawo nga nagluwas ning aga pa gid para magpangità ning mga trabahador sa iya ubasan. <sup>2</sup> Nagkasugot sinda nga ang suhoy hay isa ka denarius ang isa ka adlaw. Ang mga trabahador hay gingpakadto niya sa iya tanuman. <sup>3</sup> Nang mga alas nuwebe ng aga, nagkadto siya liwat sa merkado kag may iban naman siya nga nakità nga nagaistambay. <sup>4</sup> Naghambay siya sa inda, ‘Kadto kamo sa akon ubasan, kay suhuyan ta kamo ning tamà.’ <sup>5</sup> Ngani nagkadto sinda kag nagtrabaho. Nang mga alas dose na,

---

† **19:28** 19:28 Mateo 25:31; Lucas 22:30 † **19:30** 19:30 Mateo 20:16; Lucas 13:30



nagkadto siya liwat sa merkado, imaw da ang iya ginghuman pag-abot nang mga alas tres ng hapon. <sup>6</sup> Nang mga alas singko na, nagkadto siya liwat sa merkado kag may nakità pa gid siya nga mga nagaistambay. Hambay niya sa inda, 'Basì nagaistambay lang kamo diri sa bilog nga adlaw?' <sup>7</sup> Nagsabat sinda, 'Kay wayà busà may nagapatrabaho sa amon.' Naghambay ang tag-iya sa inda, 'Kadto kamo sa akon ubasan kag magtrabaho.'

<sup>8</sup> "Nang manayumsom na, naghambay ang tag-iya sa iya katiwalà, 'Tawaga ang mga nagatrabaho kag suhuyan. Unaha ang naulihi hasta sa nauna.'† <sup>9</sup> Ang mga nagtrabaho nang alas singko hay gingsuhuyan ning isa ka denarius. <sup>10</sup> Nang magpalapit na ang mga nauna, ang kalaom ninda hay mas dakò ang inda mababaton kaysa sa mga ulihi nagtrabaho. Pero ang kada isa sa inda hay gingsuhuyan da ning tig-isa ka denarius. <sup>11</sup> Pagkabaton ninda ng suhoy, nagreklamo sinda sa tag-iya. <sup>12</sup> Naghambay sinda, 'Ang mga naulihi, isa lang ka oras ang inda trabaho, pero kami hay isa gid ka adlaw ang amon pag-antos sa init, pero basì pareho lang ang imo gingsuhoy sa amon?' <sup>13</sup> Pero nagsabat ang tag-iya sa isa sa inda, 'Amigo, wayà ta ikaw pagdayaa. Dì ba nagkasugot kita nga isa ka denarius ang adlaw? <sup>14</sup> Batuna ang imo suhoy kag mag-ulì ka na. Kay akon ini kagustuhan nga ang itao nga suhoy sa naulihi, imaw da ang itao ko sa imo! <sup>15</sup> Dì ba pagusto ako sa akon kwarta

---

† **20:8** 20:8 Levitico 19:13; Deuteronomio 24:15

kung unhon ko kay akon ini? Naili ka lang baya kay maatag ako sa inda.' ”

<sup>16</sup> Pagkatapos naghambay si Hesus, “Imaw da inà ang matatabò sa katapusan nga mga adlaw. Ang mga naulihi niyan hay mauuna kag ang mga nauna niyan hay mauulihì.”†

*Ang Ikatuyo nga Paghambay ni Hesus parti sa iya Pagkamatay kag Pagkabanhaw*

*Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34*

<sup>17</sup> Mintras nagatukad sina Hesus pa Jerusalem, gingbuyag niya ang iya dose nga disipulo sa mga tawo. <sup>18</sup> Nang nagapanaw sinda, naghambay siya, “Pamati kamo! Nagapatukad kita sa Jerusalem kag didto itugyan ako nga Ungà ng Tawo\* sa mga pinunò nga parì kag mga eskriba kag husgahan ninda ako nga patyon. <sup>19</sup> Kag itugyan ninda ako sa mga bukun Judio para insultuhon, latiguhon kag ilangasang sa krus. Pero sa ikatuyo ka adlaw mabanhaw ako.”

*Ang Pangabay ng Nanay nina Santiago kag Juan*

*Marcos 10:35-45*

<sup>20</sup> Pagkatapos nagpalapit kay Hesus ang asawa ni Zebedee kaibahan ang iya duha ka ungà nga lyaki. Nagluhod siya sa atubangan ni Hesus para mangabay. <sup>21</sup> Gingpangutana siya ni Hesus, “Ano ang imo gusto?” Nagsabat siya, “Kung puydi, pag magharì ka na sa imo gingharian, papungkua ang akon duha ka ungà sa imo alihid, ang isa sa imo tuo kag ang isa hay

† **20:16** 20:16 Mateo 19:30; Marcos 10:31; Lucas 13:30

sa imo waya.” <sup>22</sup> Pero nagsabat si Hesus sa inda, “Wayà nindo nasasayuri kung ano ang indo ginapangayò. Maagihan ba nindo ang mga kahugaan nga akon maagihan?” Nagsabat sinda, “Huo, kaya namon.” <sup>23</sup> Naghambay si Hesus sa inda, “Matuod gid nga maagihan nindo ang kahugaan nga akon aagihan. Pero bukon ako ang magapili kung sin-o ang papungkuon sa akon tuo kag waya. Kay may mga gingtagan-an na ang akon Amay para magpungkò didto.”

<sup>24</sup> Nang mabatian ng napuyò ka disipulo kung ano ang inda gingpangayò, nahangit gid sinda sa duha nga magmanghod. <sup>25</sup> Ngani gingtawag sinda tanan ni Hesus kag ginghambayan, “Sayod nindo nga ang mga miyugdumaya ng mga bukon Judio sa ini nga kalibutan hay may otoridad sa inda mga sinakupan kag pagusto lang sinda kung ano ang humanon sa inda. <sup>26</sup> Pero bukon tiyad inà sa indo. Kay kung sin-o sa indo ang gusto nga maging labaw sa tanan, dapat maging suluguon nindo.† <sup>27</sup> Kag kung sin-o sa indo ang gusto maging pinunò, dapat maging ulipon ng iban.† <sup>28</sup> Aber ngani ako nga Ungà ng Tawo hay wayà nagkari diri sa kalibutan para magpaserbisyo kundì magserbisyo kag magtao ng akon kabuhì agud matubos ang madamò nga tawo.”

*Ang Pag-ayo sa Duha ka Buta sa Jerico  
Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43*

<sup>29</sup> Mintras nagapaluwas sina Hesus sa Jerico, kadamò nga tawo ang nagasunod sa iya.

---

† **20:26** 20:25-26 Lucas 22:25-26 † **20:27** 20:26-27 Mateo 23:11; Marcos 9:35; Lucas 22:26

<sup>30</sup> Niyan, may duha ka buta didto nga naga-pungkò sa alihid ng karsada. Pagkabatì ninda nga nagaagi si Hesus, nagsinggit sinda, “Ginoo! Inapo ni David, kaluy-i kami!”

<sup>31</sup> Gingsabyaw sinda ng mga tawo nga maghipos. Pero gingkusugan pa gid ninda ang pagsininggit, “Ginoo! Inapo ni David, kaluy-i kami!” <sup>32</sup> Nagduyog si Hesus, gingtawag sinda kag gingpangutana, “Ano ang gusto nindo nga humanon ko para sa indo?” <sup>33</sup> Nagsabat sinda, “Ginoo, gusto namon makakità!” <sup>34</sup> Naluoy gid si Hesus sa inda, nganì gingtandog niya ang inda mga mata. Kag adto nga daan nakakità na sinda kag nagnunot sa iya.

## 21

### *Ang Madinaugon nga Pagsuyod ni Hesus sa Jerusalem*

*Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19*

<sup>1</sup> Nang malapit na sina Hesus sa Jerusalem kag nag-abot sa baryo ng Betfage, sa Bukid ng mga Olibo\*, gingpauna ni Hesus ang iya duha ka disipulo. <sup>2</sup> Naghambay siya sa inda, “Mag-una kamo didto sa masunod nga baryo. Pagsuyod nindo didto, makikità nga daan nindo ang asno nga nakahigot kaibahan ang iya pitò. Hubara ang inda higot kag day-a sinda diri sa akon. <sup>3</sup> Kung may magpangutana sa indo, sabata nindo, ‘Kahinangyan ini ng Ginoo’ kag tugutan niya kamo nga daan.”

<sup>4</sup> Ini hay natabò para matuman ang ginghambay ng propeta\*.

<sup>5</sup> “Hambayon nindo ang mga taga-Zion,  
pakarion na ang indo hari.  
Mapinaubuson siya kag nagasakay sa asno,  
sa batà nga asno.”†

<sup>6</sup> Ngani nagpanaw ang duha ka disipulo  
kag gingtuman ninda ang gingbilin ni Hesus.

<sup>7</sup> Pagkatapos adto gingdaya ninda kay Hesus ang  
asno kaibahan ang iya pitò. Pag-abot didto,  
ginghapinan ninda ini ng inda mga barò nga  
pangsuy-ob kag nagsakay si Hesus. <sup>8</sup> Madamò  
nga tawo ang naglatag ng inda mga pangsuy-  
ob sa karsada. Ang iban naman nagbutang  
ning mga sanga ng kahoy nga inda ging-utod.

<sup>9</sup> Ang mga tawo nga nagauna kay Hesus kag ang  
nagasunod hay nagasinggit,

“Hosana!\* Dayawon ang inapo ni David!

Ginapakamaayo ng Ginoo ang iya gingsugò!

Hosana! Dayawon ang Dios nga pinaka-  
mataas gid sa tanan!”†

<sup>10</sup> Pagsuyod ni Hesus sa Jerusalem, nagkinag-  
ulo ang tanan nga tawo didto. Nagpangutana  
sinda, “Sin-o inà nga tawo?”

<sup>11</sup> Nagsabat ang kadamuan, “Siya ang propeta  
nga si Hesus, taga-Nazaret nga sakop ng Galilea.”

*Ang Pagpalayas ni Hesus sa mga Miyugbaligya  
sa Templo*

*Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22*

<sup>12</sup> Pag-abot nina Hesus sa Jerusalem, nagsuyod  
siya sa templo kag gingpalayas niya didto ang

---

† **21:5** 21:5 Zacarias 9:9      \* **21:9** 21:9 Hosana: Ang gusto  
hambayon, ‘dayawon ang Dios’, pero sa literal, ‘luwasa kami  
niyan.’ † **21:9** 21:9 Salmo 118:25, 26

mga miyugbaligyà kag nagapamakay sa suyod ng templo. Gingpamaliskad niya ang mga lamisa ng mga miyugbaylo ning kwarta\* kag ang mga pungkuan ng mga miyugbaligyà ning mga salampati nga panghalad. <sup>13</sup> Hambay niya, “Ginahambay ng Kasulatan, ‘Tawagon ang akon bayay nga bayay nga pangamuyuan.’ Pero kamo! Ginahuman nindo nga panaguan ng mga tulisan!”†

<sup>14</sup> May mga buta kag mga pakì nga nagpalapit sa iya didto sa templo kag sinda hay gingpang-ayo niya. <sup>15</sup> Nahangit ang mga pinunò nga pari kag ang mga eskriba nang makità ninda ang mga makatitingaya nga butang nga iya ginahuman kag nang mabatian ninda ang ginasinggit ng mga kaungan, “Dayawon ang inapo ni David!”

<sup>16</sup> Ngani naghambay sinda kay Hesus, “Nababatian mo ba ang inda ginahambay?”†

Nagsabat si Hesus, “Huo. Wayà ba nindo nabasahi ang ginahambay ng Kasulatan, ‘Ginatudluan mo ang mga ungà kag mga lapsag nga magdayaw ning maayo sa imo’?”

<sup>17</sup> Pagkatapos gingbayaan sinda ni Hesus. Tapos nagluwas siya sa syudad ng Jerusalem kag nagkadto sa Betania kag didto siya nagpaligad ning gab-i.

*Ang Pagsumpà ni Hesus sa Kahoy nga Igos  
Marcos 11:12-14, 20-24*

<sup>18</sup> Pagkaaga, nang pabalik si Hesus sa Jerusalem, nagutom siya. <sup>19</sup> May nakità siya nga kahoy nga igos\* sa alihid ng dayan.

† **21:13** 21:13 Isaias 56:7; Jeremias 7:11 † **21:16** 21:16 Salmo 8:2

Gingpalapitan niya ini kung may bunga. Pero wayà siya ning may makità nga bunga kundì puro lang dahon. Naghambay siya sa kahoy, “Tunà niyan, indì ka na makapamunga!” Kag adto nga daan nalayà ang kahoy. <sup>20</sup> Nang makità ini ng iya mga disipulo, natingaya gid sinda. Hambay ninda, “Basi nalayà nga daan ining kahoy nga igos?” <sup>21</sup> Nagsabat si Hesus sa inda, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, kung may pagtuo kamo kag wayà nagapangduha-duha, mahuhuman da nindo ang ginghuman ko sa kahoy. Kag bukon lang inà kundì makahambay kamo aber pa sa ini nga bukid, ‘Maghalin ka diri kag maglukso sa dagat,’ kag inà hay matatabò.† <sup>22</sup> Kag kung nagatuo kamo, aber ano ang indo pangayuon sa pangamuyò, mababaton gid nindo.”

### *Ang Otoridad ni Hesus*

*Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8*

<sup>23</sup> Nagsuyod liwat si Hesus sa templo. Mintras nagatudlò siya sa mga tawo, may mga pinunò nga parì kag mga miyugdumaya ng Judio didto nga nagpalapit sa iya kag nagpangutana, “Ano ba ang imo otoridad para humanon ini nga mga butang? Kag sin-o ang nagtao sa imo ng ini nga otoridad?”

<sup>24</sup> Nagsabat si Hesus, “May ipangutana da ako sa indo. Sabata anay nindo ako, pagkatapos sabaton ko da kamo kung ano ang akon otoridad para humanon ini nga mga butang. <sup>25</sup> Kay

---

† **21:21** 21:21 Mateo 17:20; 1 Corinto 13:2

sin-o naghalin ang otoridad ni Juan para magbawtismo, sa Dios ba o sa tawo?”

Kag nag-inistoryahan sinda kung ano ang inda isabat, “Kung magsabat kita, ‘Halin sa Dios’, mangutana naman siya sa aton, ‘Basi wayà kamo nagpati kay Juan?’ <sup>26</sup> Pero kung maghambay kita, ‘Halin sa tawo’, mahahangit sa aton ang mga tawo. Nahadlok kita sa mga tawo kay madamò ang nagapati nga si Juan hay propeta.”

<sup>27</sup> Ngani nagsabat sinda kay Hesus, “Wayà kami makasayod.” Naghambay naman si Hesus sa inda, “Indi ko da kamo pagbalitaan kung sin-o ang nagtao sa akon ning otoridad paghuman ng ini nga mga butang.”

### *Ang Parabola parti sa Duha nga Magmanghod*

<sup>28</sup> Pagkatapos naghambay pa gid si Hesus sa inda, “Ano sa indo isip ang gusto hambayon ng ini nga istorya? May isa ka tawo nga may duha ka ungà nga lyaki. Nagpalapit siya sa maguyáng kag naghambay, ‘Nonò, magkadto ka arinyan sa ubasan kag magtrabaho.’ <sup>29</sup> Nagsabat siya, ‘Indi ako!’ Pero nang ulihi nagbag-o ang iya isip kag nagkadto da siya sa ubasan kag nagtrabaho. <sup>30</sup> Nagpalapit ang tatay sa manghod kag imaw da ang iya ginghambay. Nagsabat ang manghod, ‘Huo, Tay,’ pero wayà siya nagkadto. <sup>31</sup> Diin sa duha ang nagtuman sa sugò ng inda tatay?” Nagsabat sinda, “Ang panganay.” Naghambay si Hesus sa inda, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, nauna pa sa indo magpasakop sa paghahari ng Dios ang mga miyugsukot ning buhis kag ang mga babayi nga nagapabayad. <sup>32</sup> Kay si Juan



nga Miyugbawtismo nagkari diri kag nagtudlò sa indo ng tamà nga paagi para maging matarong kamo, pero wayà kamo nagpati sa iya. Ang mga miyugsukot ning buhis kag ang mga babayi nga nagapabayad imaw ang nagpati sa iya. Kag aber nakità na nindo ini, wayà gihapon nagbag-o ang indo isip kag magpati sa iya.”†

*Ang Parabola parti sa mga Bantay ng Ubasan  
Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19*

<sup>33</sup> Naghambay si Hesus sa inda, “Pamatii nindo ang isa pa gid nga parabola\*. May isa ka tawo nga nagpatanom ning ubas sa iya dutà. Gingpakurayan niya ini palibot kag nagpahuman siya ning buhò sa mabahoy nga bato para pugaan ning ubas\*. Nagpaugdok da siya ning isa ka lantawan. Pagkatapos gingpabantayan niya ang ubasan kag nagkadto siya sa malayò nga lugar.† <sup>34</sup> Nang tyempo na ng tigpamupò ning ubas, gingsugò niya ang iya mga ulipon sa mga bantay para magbuoy ng iya parte. <sup>35</sup> Pero pag-abot didto ng mga ulipon, gingdakop sinda ng mga miyugbantay. Gingsinumbag ninda ang isa, gingpatay ang isa pa kag gingbugoy pa gid ninda ang isa. <sup>36</sup> Pagkatapos gingsugò ng tag-iya ang mas kadamò pa gid nga ulipon kaysa sa una. Pero imaw da gihapon ang ginghuman sa inda. <sup>37</sup> Nang ulihi gingsugò niya ang iya ungà nga lyaki kay nagahunahunà siya, ‘Tahuron ninda ang akon ungà.’ <sup>38</sup> Pero nang makità ng mga bantay ang iya ungà, naghambay sinda sa isa

† **21:32** 21:32 Lucas 3:12, 7:29-30 † **21:33** 21:33 Isaias 5:1-2

kag isa, 'Yari na ang miyugpanublì. Kari, patyon ta para maging aton na ang iya panublion.'  
<sup>39</sup> Ngani gingdakop ninda siya kag gingpilak didto sa luwas ng ubasan kag gingpatay."

<sup>40</sup> Pagkatapos nagpangutana si Hesus, "Kung magbalik ang tag-iya ng ubasan, ano baya ang iya humanon sa adto nga mga bantay?"

<sup>41</sup> Nagsabat sinda, "Patyon gid niya adtong malain nga mga bantay kag indì gid niya pagkaluy-an. Pagkatapos pabantayan niya ang iya ubasan sa iban nga mga bantay nga magatao ng iya parte sa kada ani."

<sup>42</sup> Naghambay pa si Hesus sa inda, "Wayà ba nindo nabasahi ang ginahambay ng Kasulatan?†  
 'Ang bato nga gingpilak ng mga panday, imaw gid ang naging pinakaimportante nga bato sa pundasyon; ini hay ginghuman ng Ginoo kag makatitin-gaya ini sa aton!' "

<sup>43</sup> Naghambay pa gid si Hesus, "Ngani ginahambay ko sa indo, indì na kamo pagaharian ng Dios kundì ang mga tawo nga nagatuman sa iya mga ginapahuman. <sup>44</sup> Ang aber sin-o nga mahuyog sa ini nga bato hay mababalian kag ang aber sin-o nga mahuyugan ng ini nga bato hay matutumok."

<sup>45</sup> Nang mabatian ng mga pinunò nga pari kag mga Pariseo ang mga parabola ni Hesus, nasayuran ninda nga sinda ang ginapatamaan.

<sup>46</sup> Ngani gusto ninda nga dakpon si Hesus, pero

---

† **21:42** 21:42 Salmo 118:22-23

nahadlok sinda sa mga tawo kay nagapati gid sinda nga propeta si Hesus.

## 22

### *Ang Parabola parti sa Kasayan*

#### *Lucas 14:15-24*

<sup>1</sup> Nagtudlò liwat si Hesus sa inda paagi sa parabola. <sup>2</sup> Hambay niya, “Ang paghahari ng Dios puydi ikumpara sa isa ka hari nga nag-preparar ng punsyon para sa kasay ng iya ungà nga lyaki. <sup>3</sup> Gingsugò niya ang iya mga ulipon nga agdahon na ang mga tawo nga iya gingpang-imbatar. Pero wayà nagkadto ang mga imbitado. <sup>4</sup> Gingsugò niya liwat ang iban pa nga mga ulipon. Naghambay siya, ‘Hambaya nindo ang mga ging-imbatar nga naihaw ko na ang mga baka kag ang iban nga mga hayop nga akon gingpatambok kag preparado na ang pagkaon. Ngani magkari na kamo diri sa punsyon.’ <sup>5</sup> Pero ang mga imbitado hay wayà nagpanginano. Ang isa nagkadto sa iya uma kag ang isa sa iya negosyo. <sup>6</sup> Ang iban naman hay gingdakop ang mga gingsugò ng hari, gingsakit ninda kag gingpatay. <sup>7</sup> Ngani nahangit gid ang hari. Gingsugò niya ang iya mga sundalo nga patyon ang nagpatay ng iya mga ulipon kag sunugon ang inda syudad. <sup>8</sup> Pagkatapos gingtawag niya ang iya mga ulipon kag naghambay, ‘Ang punsyon sa kasay ng akon ungà hay preparado na, ugaling bukon angay ang mga ging-agda. <sup>9</sup> Ngani kadto na lang kamo sa mga karsada nga may kadamò nga nagaagi kag imbitaron nindo ang tanan

nga indo masumpong.’ <sup>10</sup> Nagkadto ang mga ulipon sa mga karsada kag ang tanan nga inda nasumpong, maayo man o malain, hay gingpang-imbatar ninda. Kag napunò ng tawo ang lugar para sa kasayan. <sup>11</sup> Malagat-lagat, nagsuyod ang hari kay gusto niya nga makità ang mga bisita. May nakità siya didto nga isa ka tawo nga wayà nakasuksok ning barò pangkasay. <sup>12</sup> Ngani nagpangutana ang hari sa iya, ‘Amigo, basì nakasuyod ka diri nga wayà nakabarò ning pangkasay?’ Pero adtong tawo hay wayà gid ning may naisabat. <sup>13</sup> Ngani naghambay ang hari sa iya mga suluguon, ‘Gapusa nindo ang iya kamot kag siki kag ipilak sa luwas, didto sa kaduyom-duyom kung sa diin magadinanguyn-goy siya kag magapinagot ang iya ngipon.’ ”†

<sup>14</sup> Pagkatapos, naghambay si Hesus, “Kadamò ang ginatawag ng Dios, pero kalakà lang ang gingpili.”

*Ang Pangutana parti sa Pagbayad ng Buhis  
Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26*

<sup>15</sup> Pagkatapos naghalin ang mga Pariseo kag nagplano sinda kung pauno ninda maakusar si Hesus paagi sa iya ginapanghambay. <sup>16</sup> Ngani gingpakadto ninda kay Hesus ang inda mga disipulo kaibahan ang mga miyembro ng grupo ni Herodes. Nagpangutana sinda sa iya, “Maestro, nasayuran namon nga matuod ang imo ginahambay. Wayà ka nagapadaya-daya sa mga tawo aber sin-o pa sinda, kay wayà ka ning may ginapalabi. Kung ano ang kamatuuran parti sa

† **22:13** 22:13 Mateo 8:12, 25:30; Lucas 13:28

kabubut-on ng Dios sa mga tawo imaw gid ang imo ginatudlò. <sup>17</sup> Ano baya sa imo, ginatugutan ba ng Kasuguan nga kita nga mga Judio hay magbayad ning buhis sa Emperador ng Roma o indì?”

<sup>18</sup> Pero sayod ni Hesus ang inda malain nga hunahunà. Ngani naghambay siya sa inda, “Mga hipokrito! Basi baya ginatistingan nindo ako?”

<sup>19</sup> Pakitaan sa akon ang isa ka denarius nga pambayad sa buhis.” Kag gingday-an siya ning isa ka bilog. <sup>20</sup> Pagkatapos nagpangutana siya sa inda, “Kanin-o hitsura kag pangayan ang makikità diri?”

<sup>21</sup> Nagsabat sinda, “Sa Emperador.” Naghambay si Hesus sa inda, “Kung tiyad inà, itao nindo sa Emperador ang sa Emperador kag sa Dios ang sa Dios.” <sup>22</sup> Nang mabatian ninda ang sabat ni Hesus, natingaya gid sinda. Ngani naghalin na lang sinda.

### *Ang Pangutana parti sa Pagkabanhaw*

*Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40*

<sup>23</sup> Nang adto nga adlaw, may mga Saduceo\* ang nagpalapit kay Hesus. Ini nga mga tawo hay wayà nagapati nga may pagkabanhaw.†

<sup>24</sup> Nagpangutana sinda, “Maestro, gingtudlò ni Moises nga kung mamatay ang lyaki nga wayà makaungà, dapat ang iya manghod nga lyaki ang mag-asawa sa bayo agud makaungà siya para sa iya maguyáng nga namatay.† <sup>25</sup> Niyan, igwa ning pito ka magmanghod nga lyaki. Nag-asawa ang kamaguyangan kag namatay nga wayà ning

---

† **22:23** 22:23 Ginghamnan 23:8 † **22:24** 22:24 Deuteronomio 25:5

ungà. Ngani ging-asawa ang bayo ng masunod nga manghod. <sup>26</sup> Pero imaw da ang natabò sa ikaduha kag ikatuyo nga magmanghod, hasta sa ikapito. Namatay sinda tanan nga wayà gid makaungà. <sup>27</sup> Nang ulihi namatay da ang babayi. <sup>28</sup> Niyan, kung mag-abot na ang pagkabanhaw, sin-o gid sa pito ang iya asawa? Kay sinda tanan hay naasawa niya.”

<sup>29</sup> Pero nagsabat si Hesus sa inda, “Salà gid kamo, kay wayà kamo nakakaintindi ng Kasulatan kag ng gahom ng Dios. <sup>30</sup> Kay pag banhawon ang mga tawo, indì na sinda mag-asawa kundì pareho na sinda ng mga anghel sa langit. <sup>31</sup> Kung parti sa pagkabanhaw, wayà ba nindo nabasahi sa Kasulatan ang ginghambay ng Dios sa indo? <sup>32</sup> Hambay niya, ‘Ako ang Dios ni Abraham, ang Dios ni Isaac kag ang Dios ni Jacob.’ Ang Dios hay bukon Dios ng mga patay, kundì Dios ng mga buhì.”† <sup>33</sup> Nang mabatian adto ng mga tawo natingaya gid sinda sa iya ginatudlò.

*Ang Pinakaimportante nga Sugò*

*Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28*

<sup>34</sup> Nang mabatian ng mga Pariseo nga naphipos ni Hesus ang mga Saduceo, nagtipon sinda liwat kag nagpalapit sa iya. <sup>35</sup> Ang isa sa inda nga miyugtudlò ng Kasuguan hay nagpangutana kay Hesus para tistingon siya. <sup>36</sup> Naghambay siya, “Maestro, ano gid baya ang pinakaimportante nga sugò sa Kasuguan?”

<sup>37</sup> Nagsabat si Hesus sa iya, “ ‘Higugmaon mo ang Ginoo nga imo Dios sa bilog mo nga

† **22:32** 22:32 Exodus 3:6

tagipusuon, sa bilog mo nga kabubut-on kag sa tanan mo nga hunahunà.’† <sup>38</sup> Imaw ini ang pinakaimportante kag una nga sugò. <sup>39</sup> Kag ang ikaduha hay imaw ini, ‘Higugmaon mo ang imo isigkatawo pareho ng paghigugmà mo sa imo kaugalingon.’† <sup>40</sup> Ang bilog nga Kasuguan ni Moises kag ang mga gingsulat ng mga propeta hay nakadepende sa ini nga duha ka sugò.”

*Ang Pangutana kung Sin-o si Kristo  
Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44*

<sup>41</sup> Mintras nagatipon-tipon ang mga Pariseo didto, nagpangutana si Hesus sa inda, <sup>42</sup> “Ano ang indo pagkakilaya kay Kristo? Kay sin-o siya inapo?”

Nagsabat sinda, “Kay David.”

<sup>43</sup> Naghambay si Hesus, “Kung tiyad inà, basì si David nga ginatuytuyan ng Espiritu Santo hay nagtawag sa iya nga Ginoo? Tiyad ini ang iya hambay,†

<sup>44</sup> ‘Naghambay ang GINOO\* sa akon Ginoo, Pungkò diri sa akon tuo hasta nga maperdi ko kag mapakahuy-an ang imo mga kaaway.’

<sup>45</sup> Niyan, kung ginatawag siya ni David nga iya Ginoo, pauno baya nga siya hay inapo lang ni David\*?” <sup>46</sup> Ngani wayà gid ning may nakasabat sa iya pangutana. Tunà adto, wayà na gid ning may nagpangahas nga magpangutana kay Hesus.

---

† **22:37** 22:37 Deuteronomio 6:5 † **22:39** 22:39 Levitico 19:18 † **22:43** 22:43 Salmo 110:1 \* **22:44** 22:44 GINOO: May impormasyon sa Pasayod kung basì tiyad ini ang pagkasulat.

## 23

*Ang Paandam sa mga Eskriba kag mga Pariseo  
Marcos 12:38-39; Lucas 11:43, 46, 20:45-46*

<sup>1</sup> Pagkatapos naghambay si Hesus sa mga tawo kag sa iya mga disipulo, <sup>2</sup> “Ang mga eskriba\* kag mga Pariseo hay ginasaligan nga mag-isplikar ng Kasuguan ni Moises. <sup>3</sup> Ngani tumana nindo ang inda ginatudlò sa indo, pero ayaw nindo pag-sunura ang inda ginahuman kay wayà da ninda ginasanura ang inda ginatudlò. <sup>4</sup> Ginapapas-an ninda ang mga tawo ning mabug-at nga mga kasuguan, pero wayà gid sinda may ginahuman para buligan ang mga tawo agud magagaan ang inda ginapas-an. <sup>5</sup> Ang tanan nga ginahuman ninda hay pakità-kità lang sa mga tawo. Gina-palapad ninda ang mga butangan ng hambay ng Dios halin sa Kasulatan sa inda agtang kag braso. Kag gingpahabà ninda ang mga pabitin sa gayad ng inda barò para hambayon nga sinda hay mga diosnanon.† <sup>6</sup> Sa mga punsyunan kag sa mga sinagoga\*, gusto gid ninda magpungkò sa mga pungkuan nga para sa mga importante nga tawo. <sup>7</sup> Kag sa mga merkado, gusto gid ninda nga abi-abihon kag tahuron sinda kag tawagon nga mga maestro. <sup>8</sup> Pero kamo, ayaw kamo magpatawag nga maestro, kay mag-utod kamo kag isa lang ang indo Maestro. <sup>9</sup> Ayaw da nindo pagtawaga nga amay ang aber sin-o diri sa dutà, kay isa lang gid ang indo Amay, ang Amay nga yadto sa langit. <sup>10</sup> Kag ayaw da kamo magpatawag nga maestro,

---

† **23:5** 23:5 Mateo 6:1; Mga Bilang 15:38; Deuteronomio 6:8



kay isa lang ang indo Maestro, ang Kristo. <sup>11</sup> Ang nagaserbisyo sa iya mga utod, siya ang labaw sa tanan.† <sup>12</sup> Ang aber sin-o nga nagapakataas ng iya kaugalingon hay ginapaubos, pero ang aber sin-o nga nagapaubos ng iya kaugalingon hay ginapataas.”

*Ang Paandam sa mga Hipokrito*

*Marcos 12:40; Lucas 11:39-42, 44, 52, 20:47*

<sup>13</sup> “Makaluluoy kamo, mga eskriba kag mga Pariseo! Mga hipokrito! Gingsarhan nindo ang pwertahan kung sa diin makasuyod kuntà ang mga tawo sa gingharian ng Dios. Kamo mismo hay indì magsuyod, tapos ginaharangan pa nindo ang mga nagatinguhà nga makasuyod.

<sup>14</sup> [“Makaluluoy kamo, mga eskriba kag mga Pariseo! Mga hipokrito! Ginaubos nindo buoy ang mga propidad ng mga bayo kag indo lang ginatabon-tabunan ang indo malain nga ginahuman paagi sa mahabà nga mga pangamuyò. Ngani mas dakò ang parusa nga indo mababaton!]

<sup>15</sup> “Makaluluoy kamo, mga eskriba kag mga Pariseo! Mga hipokrito! Nagatabok kamo sa dagat kag nagakadto sa mga lugar para makakumbinsi kamo ning aber isa lang ka tawo nga maging indo tagasunod. Pero ginghuman nindo sinda nga tagasunod nindo nga sobra pa kalain kaysa sa indo kag angay gid nga parusahan sa impyerno.

<sup>16</sup> “Makaluluoy kamo nga mga buta nga miyugtuytoy! Nagatudlò kamo nga kung ang tawo

---

† **23:11** 23:11 Mateo 20:26-27; Marcos 9:35, 10:43-44; Lucas 22:26

manumpà paagi sa templo, indì na niya kahinangyan magtuman sa iya gingsumpa-an. Pero kung manumpà siya paagi sa bulawan ng templo, kahinangyan tumanon gid niya ang iya gingsumpa-an. <sup>17</sup> Mga buang-buang kamo kag buta! Diin ang mas importante, ang bulawan o ang templo nga nagapabalaan sa bulawan? <sup>18</sup> Nagatudlò da kamo nga kung ang tawo manumpà sa altar\*, indì na kahinangyan nga tumanon niya ang iya gingsumpa-an. Pero kung manumpà siya paagi sa ginghalad nga yarà sa altar kahinangyan tumanon gid niya ang iya gingsumpa-an. <sup>19</sup> Mga buta gid kamo! Diin ang mas importante, ang ginahalad o ang altar nga nagapabalaan sa halad? <sup>20</sup> Ang altar syempre! Ngani kung ang tawo manumpà paagi sa altar, nagapanumpà siya sa altar kag sa tanan nga halad didto. <sup>21</sup> Kag kung ang tawo manumpà paagi sa templo, nagapanumpà siya bukon lang sa templo kundì sa Dios da nga nagaistar didto. <sup>22</sup> Kag kung ang tawo manumpà sa langit, nagapanumpà siya sa trono ng Dios kag sa Dios nga nagapungkò didto.†

<sup>23</sup> “Makaluluoy kamo, mga eskriba kag mga Pariseo! Mga hipokrito! Ginatao nindo sa Dios ang ikanapuyò aber ang mga panabyà, pero gingpabay-an nindo ang mas importante nga mga sugò parti sa matarong nga pagkabuhì, pagkamaluluy-on kag pagkamatutom. Dapat nga tiyad ini ang indo ginahuman, pero ayaw da nindo pagpabay-i ang iban nga mga sugò.†

---

† **23:22** 23:22 Isaias 66:1 † **23:23** 23:23 Levitico 27:30

<sup>24</sup> Buta gid kamo nga mga miyugtuytoy! Kamo hay pareho sa tawo nga nagasayà ng sapat-sapat sa iya ginainom pero ginatuyon naman niya ang kabahoy nga sapat pareho sa kamelyo.

<sup>25</sup> “Makaluluoy kamo, mga eskriba kag mga Pariseo! Mga hipokrito! Ginahugasan lang nindo ang luwas ng tasa kag pinggan para masunod ang indo patakaran, pero sa suyod ng indo tagipusuon hay punò ning pagkahakog kag pagkamakasarili. <sup>26</sup> Buta kamo nga mga Pariseo! Hugasi anay ang suyod nga parte ng indo tasa kag pinggan, agud ang luwas hay maging malimpyo da.\*

<sup>27</sup> “Makaluluoy kamo, mga eskriba kag mga Pariseo! Mga hipokrito! Pareho kamo sa mga lubungan nga napinturahan ning putì kag maayo siruon sa luwas, pero sa suyod hay kahigkò kag puro lang tuy-an. <sup>28</sup> Tiyad inà kamo, kay sa sirò ng mga tawo daw mga matarong kamo, pero ang matuod, puro pakità-kità lang sa mga tawo kay sa suyod ng indo tagipusuon malain gid kamo.”

### *Ang Parusa sa mga Hipokrito*

#### *Lucas 11:47-51*

<sup>29</sup> “Makaluluoy kamo, mga eskriba kag mga Pariseo! Mga hipokrito! Nagahuman kamo ning mga lubungan ng mga propeta kag mga matarong kag ginapakaayo gid nindo ini.

<sup>30</sup> Nagahambay kamo, ‘Kung buhì lang kami nang tyempo ng amon mga kalulo-lulohan, indi

---

\* **23:26** 23:26 Hugasi... malimpyo da: Ang gusto hambayon, dapat maging malimpyo ang indo mga hunahunà kag maging malimpyo da ang indo mga ginahuman kag ginahambay.

namon patyon ang mga propeta pareho ng inda ginghuman.’<sup>31</sup> Sa inà nindo nga ginahambay, ginaakò na nindo nga kamo ang mga inapo ng mga miyugpamatay sa mga propeta.†<sup>32</sup> Sige, tapusa nindo ang gingtunaan ng indo kalulolulohan!<sup>33</sup> Pareho kamo sa mga sawa! Indi gid kamo makalikaw sa parusa sa impyerno!<sup>34</sup> Ngani magpamatì kamo! Pakaraon ko sa indo ang mga propeta kag mayad nga mga tawo kag mga manunudlò. Ang iban sa inda hay patyon nindo kag ipalangsang sa krus. Ang iban latiguhon sa indo mga sinagoga kag aber diin sinda magkadto pasakitan nindo sinda.<sup>35</sup> Ngani kamo ang magapanabat ng kamatayon ng tanan nga tawo nga matarong magtunà kay Abel hasta kay Zacarias nga ungà ni Berekia. Gingpatay nindo siya didto sa tungà ng templo kag ng altar.†<sup>36</sup> Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang parusa sa adto tanan nga pagpatay hay mababaton ng ini nga henerasyon.”

*Ang Paghigugmà ni Hesus sa mga Taga-Jerusalem*

*Lucas 13:34-35*

<sup>37</sup> “Kamo nga mga taga-Jerusalem! Ginapatay nindo kag ginapambugoy hasta mamatay ang mga propeta nga gingsugò ng Dios sa indo. Madamò ka beses nga gusto ko kuntà tipunon kamo kag diparahon nga daw sa mungà nga

---

† **23:31** 23:31 Sa isip ng mga Judio, nagapanubli ng batasan ang ungà sa iya tatay. Ngani kung ang tatay hay miyugpatay, magiging pareho da niya ang ungà. † **23:35** 23:35 Gingtunaan 4:8; 2 Cronica 24:20-21

ginakuuban ang iya mga isiw sa idayom ng iya pakpak, pero indì nindo gusto! <sup>38</sup> Niyan, pabay-an na kamo ng Dios.† <sup>39</sup> Tandai nindo ini, indì na gid nindo ako makikità liwat hasta sa pag-abot ng adlaw nga magahambay kamo, ‘Malipayon ang gingpakari diri ng Ginoo.’ ”†

## 24

### *Ang parti sa Pagkawasak ng Templo*

*Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6*

<sup>1</sup> Nagluwas si Hesus sa templo kag nang pahali-non na siya, nagpalapit sa iya ang mga disipulo kag gingtudlò sa iya ang iba-iba nga parte ng templo. <sup>2</sup> Naghambay si Hesus sa inda, “Nakikità ba nindo inà tanan? Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, inà nga mga bato hay pagatumpagon kag wayà gid ning may mabibilin nga mga bato nga nagapamagtumbaw.”

### *Ang Paabuton nga mga Paghingabot*

*Marcos 13:3-13; Lucas 21:7-19*

<sup>3</sup> Mintras nagapungkò si Hesus didto sa Bukid ng mga Olibo, nagpalapit sa iya ang mga disipulo nang sinda na lang. Nagpangutana sinda, “Bali-tai kami kung san-o matabò ang mga butang nga imo ginghambay. Kag ano ang tandà nga ikaw hay madalì na lang magbalik diri kag matatapos na ini nga tyempo?”

<sup>4</sup> Nagsabat si Hesus sa inda, “Mag-andam kamo nga wayà ning may makapatayang sa indo. <sup>5</sup> Kay kadamò ang magaabot kag magahambay

---

† **23:38** 23:38 Jeremias 22:5    † **23:39** 23:39 Salmo 118:26

sinda, 'Ako imaw ang Kristo,' kag kadamò ang inda mapapatayang. <sup>6</sup> Makakabati kamo nga may mga gira malapit sa indo kag makakasayod kamo nga sa iban nga nasyon nagagira da, pero ayaw kamo mahadlok. Dapat gid ini tanan hay matabò, pero bukon pa ini ang katapusan ng kalibutan. <sup>7</sup> Magaininaway ang mga nasyon kag imaw da ang mga gingharian. May magaabot nga mga taggutom kag mga linog sa iba-iba nga lugar. <sup>8</sup> Ini tanan hay daw pareho ng una nga kasakit nga nababatyagan ng babayi nga tig-uungà na gid.

<sup>9</sup> "Sa adto nga tyempo, mahahangit gid sa indo ang mga tawo sa tanan nga mga nasyon tungod sa indo pagtuman sa akon. Dakpon ninda kamo kag itugyan sa mga tawo para parusahan kag ang iban sa indo hay pagapatyon. <sup>10</sup> Kag kung mag-abot na ang mga paghingabot, kadamò ang magatalikod sa inda pagtuo. Dumtan ninda kag traiduron ang inda mga kauturan. <sup>11</sup> Kadamò ang magapakunukuno nga mga propeta kag kadamò ang inda mapapatayang. <sup>12</sup> Kag tungod sa pagdamò ng sobra nga kalainan, magapanglamig ang paghigugmà ng kadamuan. <sup>13</sup> Pero ang nagatiis nga magtuman sa akon hasta sa katapusan imaw ang maluluwas. <sup>14</sup> Kag ang Maayong Balità parti sa paghahari ng Dios hay iwali sa bilog nga kalibutan para makasayod ang tanan nga mga tawo, bago mag-abot ang katapusan."

*Ang Kalain-lain nga Matatabò sa Balaan nga*

*Lugar**Marcos 13:14-23; Lucas 21:20-24*

<sup>15</sup> Naghambay pa gid si Hesus, “Pag makità nindo nga ginapatindog na sa balaan nga lugar ang kalain-lain gid nga butang nga gingpropesiya ni Propeta Daniel (kamo nga nagabasa, intindhon gid nindo kung ano ang gusto hambayon ini),<sup>†</sup> <sup>16</sup> ang yadto sa Judea dapat magbakwit na pakadto sa kabukiran. <sup>17</sup> Ang matabuan nga yarà sa luwas ng iya bayay\* hay indì na dapat magsuyod para magbuoy ning aber ano. <sup>18</sup> Ang matabuan nga yadto sa uma hay indì na dapat magbalik para magbuoy ng iya pangsuy-ob. <sup>19</sup> Sa adto nga tyempo, makaluluoy ang mga nabdos kag ang mga nagapasuso kay mahuhugaan gid sinda magbakwit! <sup>20</sup> Magpangamuyò kamo nga ang indo pagbakwit hay indì matabò sa tiglalamig o sa Adlaw nga Inugpahuway\*. <sup>21</sup> Kay sa adto nga tyempo, magaabot ang sobra nga kahugaan nga wayà pa gid natabò magtunà nang gingtuga ang kalibutan hasta niyan kag indì na matatabò pa hasta san-o.<sup>†</sup> <sup>22</sup> Kung indì pataguron ng Dios adto nga tyempo, wayà gid ning may maluwas. Pero tungod sa kaluoy niya sa iya mga gingpili, pataguron niya adto nga tyempo.

<sup>23</sup> “Ngani kung may maghambay sa indo, ‘Yari ang Kristo!’ o ‘Yadto siya didto!’, ayaw kamo magpati. <sup>24</sup> Kay may magaabot nga bukon matuod nga mga kristo kag bukon matuod nga

---

<sup>†</sup> **24:15** 24:15 Daniel 9:27, 11:31, 12:11 \* **24:17** 24:17 Sa literal: sa bubong ng iya bayay. Ini hay pantay kag didto nagapahuway ang mga tawo. <sup>†</sup> **24:21** 24:21 Daniel 12:1; Pahayag 7:14

mga propeta. Magahuman sinda ning mga milagro kag makatitingaya nga butang para patayangon, kung puydi, aber pa ang mga gingpili ng Dios. <sup>25</sup> Ngani tandai nindo, ginahambay ko na ini nga daan sa indo bago pa matabò.

<sup>26</sup> “Ngani kung may maghambay sa indo, ‘Si Kristo hay yadto sa tiway nga lugar!’ ayaw kamo magkadto. Kag kung may maghambay, ‘Yadto siya sa tagò nga lugar,’ ayaw gid kamo magpati. <sup>27</sup> Kay ang pagbalik ko nga Ungà ng Tawo hay makikità ng tanan kay pareho ini sa kilat nga ang iya kahayag hay makita magtunà sa este hasta sa weste. <sup>28</sup> May hambayanon nga tiyad ini, ‘Kung diin ang may patay nga lawas, didto nagatipon ang mga buwitri.’ ”†

### *Ang Pagbalik ni Hesus*

*Marcos 13:24-27; Lucas 21:25-28*

<sup>29</sup> “Pagkatapos ng mga kahugaan sa adto nga tyempo, sa nga daan magaduyom ang adlaw, indì na magahayag ang bulan kag magakahuyog ang mga bituon. Ang mga butang‡ sa kalangitan hay magatayang sa inda dati nga mga pwesto.† <sup>30</sup> Pagkatapos makikità sa langit ang tandà ng Ungà ng Tawo kag magadinanguyngoy ang tanan nga mga tawo sa bilog nga kalibutan. Makikità ninda ako nga Ungà ng Tawo sa mga panganod

---

† **24:28** 24:28 Ang gusto hambayon ng ini nga hambayanon: Ang buwitri nakakasayod kung sa diin ang mga patay nga lawas. Ngani ginakumpara sinda sa tawo nga nakakasayod kung malapit na mag-abot si Hesu-Kristo. ‡ **24:29** 24:29 Sa literal: gahom. † **24:29** 24:29 Isaias 13:10, 34:4; Ezekiel 32:7; Joel 2:10, 31, 3:15; Pahayag 6:12-13



nga nagabalik sa kalibutan nga may gahom kag may sobra nga kasilaw.† <sup>31</sup> Pagkatapos may mababatian nga makusog nga tunog ng trumpeta kag susuguon ko ang akon mga anghel para tipunon ang akon mga gingpili halin sa tanan nga lugar ng kalibutan.”

*Ang Leksyon sa Kahoy nga Igos*

*Marcos 13:28-31; Lucas 21:29-33*

<sup>32</sup> “Magtuon kamo ng leksyon parti sa kahoy nga igos\*. Kung nagapanaybos ang iya mga sanga, sayod na nindo nga malapit na ang tag-init. <sup>33</sup> Imaw da, kung makità nindo nga nagakatabò na ini tanan ang akon ginahambay, masasayuran nindo nga madalì na lang ako mag-abot. <sup>34</sup> Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, magakatabò ini tanan bago mamatay ang mga tawo sa ini nga henerasyon. <sup>35</sup> Maduduyà ang langit kag ang dutà, pero ang akon mga hambay hay indì maduyà kundì matutuman gid ini.”

*Wayà may Nakakasayod sa Pagbalik ni Hesus*

*Marcos 13:32-37; Lucas 17:26-30, 34-36*

<sup>36</sup> “Kung parti sa adlaw kag oras ng akon pag-abot, wayà gid ning may nakakasayod aber ang mga anghel sa langit o ako nga Ungà ng Dios, kundì ang Amay lang gid. <sup>37</sup> Kung ano ang natabò nang tyempo ni Noe, imaw da ang matatabò sa mga adlaw ng pagbalik ko nga Ungà ng Tawo.† <sup>38</sup> Nang adto nga tyempo, bago nagbahà sa kalibutan, ang mga tawo hay nagakinaon, nagaininom kag nagainasawa hasta

† **24:30** 24:30 Daniel 7:13; Zacarias 12:10-14; Pahayag 1:7

† **24:37** 24:37 Gingtunaan 6:5-8

sa adlaw nga nagsuyod si Noe sa arka. <sup>39</sup> Wayà gid sinda kamalay-malay kung ano ang matatabò hasta nag-abot ang bahà kag nagkalumos sinda tanan. Imaw da ini ang matatabò pag ako nga Ungà ng Tawo mag-abot.† <sup>40</sup> Adto nga adlaw, may duha ka lyaki nga nagatrabaho sa tanuman, ang isa hay pagabuy-on kag ang isa ibilin. <sup>41</sup> Igwa ning duha ka babayi nga nagabayo, ang isa hay pagabuy-on kag ang isa ibilin. <sup>42</sup> Ngani magbantay kamo, kay wayà kamo makakasayod kung ano nga adlaw magaabot ang indo Ginoo. <sup>43</sup> Tandai nindo ini, kung sayod lang ng tag-iya ng bayay kung ano nga oras sa gab-i maabot ang miyugpangawat, babantayan gid niya ang iya bayay para indì ini masuyod. <sup>44</sup> Ngani kamo da hay dapat magpreparar kay magaabot ang Ungà ng Tawo sa oras nga wayà nindo ginapaabot.”

*Ang Masaligan kag indì Masaligan nga Ulipon  
Lucas 12:41-48*

<sup>45</sup> “Ang masaligan kag kamayad nga ulipon imaw ang ginapilì ng amo agud magdumaya sa iban nga mga suluguon sa bayay. Siya ang nagatao sa inda ning pagkaon kada adlaw. <sup>46</sup> Bulahan adto nga ulipon pag maabutan siya ng iya amo nga nagahuman ng iya trabaho. <sup>47</sup> Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, padumayahon siya ng iya amo sa tanan niya nga propidad. <sup>48</sup> Pero kung malain adto nga ulipon, mahambay siya sa iya kaugalingon, ‘Madugay pa ang pagbalik ng akon amo.’ <sup>49</sup> Tapos pagapintasan niya ang iya mga kapareho nga ulipon kag magakinaon

---

† **24:39** 24:39 Gingtunaan 7:6-24

siya, magaininom kaibahan ng mga buratso. <sup>50</sup> Magaabot ang iya amo sa adlaw nga wayà niya ginapaabota kag sa oras nga wayà niya masasayuri, <sup>51</sup> kag parusahan gid siya ning sobra ng iya amo. Tapos ilalakot siya sa mga hipokrito kag didto sinda hay magadinanguyngoy kag magapinagot ang inda ngipon.”

## 25

### *Ang Parabola parti sa Napuyò ka Dalaga*

<sup>1</sup> Nagpadayon si Hesus sa iya paghambay, “Ang paghahari ng Dios hay puydi ikumpara sa ini nga parabola. May napuyò ka dalaga nga nagdaya ng inda mga iwagan para magsugat sa isa ka lyaki nga kyasayon. <sup>2</sup> Ang lima sa inda hay kaburoy kag ang lima hay kamayad. <sup>3</sup> Ang lima nga buroy, nagdaya ng inda iwagan, ugaling wayà sinda nagdaya ning reserba nga lana. <sup>4</sup> Ang mga dalaga nga mayad, nagdaya da ng inda mga iwagan kag igwa pa gid sinda ning reserba nga lana. <sup>5</sup> Kag tungod naatraso ang kyasayon nga lyaki pinilaw sinda ngani nakakatuyog.

<sup>6</sup> “Nang tungang gab-i na may nagsinggit, ‘Yari na ang kyasayon! Luwas na kamo kag sugata nindo!’ <sup>7</sup> Nagbatì ang napuyò ka dalaga kag gingpreparar ninda ang inda mga iwagan. <sup>8</sup> Pagkatapos ang mga dalaga nga buroy naghambay sa mga mayad, ‘Taw-i abi kami ng indo lana kay nagaandap-andap na ang amon iwagan.’ <sup>9</sup> Pero nagsabat sinda, ‘Indì puydi, kay kung tawan namon kamo pareho kita nga kukuyangon.

Kadto na lang kamo sa mga tindahan kag magbakay ng para sa indo.’ <sup>10</sup> Ngani nagpanaw sinda para magbakay kag imaw da adto ang oras nga nag-abot ang kyasayon. Ang lima nga nakapreparar hay nakaibahan sa iya sa punsyon. Pagsuyod ninda didto, gingsarhan na ang pwertahan.

<sup>11</sup> “Wayà madugay, nag-abot naman ang lima ka dalaga nga nagbakay ning lana kag nagpanawag, ‘Ginoo, Ginoo, pasuyura kami!’ <sup>12</sup> Pero nagsabat siya, ‘Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, wayà ko kamo nakikilaya.’ ”

<sup>13</sup> Pagkatapos naghambay si Hesus, “Ngani magbantay gid kamo kay wayà kamo makakasayod kung ano nga adlaw o oras ako maabot.”

*Ang Parabola parti sa Tuyo ka Ulipon  
Lucas 19:11-27*

<sup>14</sup> Naghambay pa gid si Hesus, “Ang paghahari ng Dios puydi ikumpara sa isa ka tawo nga mabyahe sa iban nga lugar. Bago siya naghalin, gingtawag niya ang iya mga ulipon kag gingbilin sa inda ang iya kwarta para inegosyo ninda. <sup>15</sup> Ang kada isa sa inda hay gingtaw-an kumpormi sa inda abilidad. Ang isa hay gingtaw-an niya ning 5,000. Ang isa hay 2,000. Kag ang isa pa gid hay gingtaw-an niya ning 1,000. Pagkatapos nagpanaw na siya. <sup>16</sup> Ang ulipon nga nakabaton ning 5,000 nagnegosyo nga daan kag nakaganansya siya ning 5,000. <sup>17</sup> Imaw da ang ginghuman ng nakabaton ning 2,000 kag nakaganansya da siya ning 2,000. <sup>18</sup> Pero

ang nakabaton ning 1,000 hay nagluwas kag nagkutkot sa dutà kag ginglubong ang kwarta nga gingbilin ng iya amo.

<sup>19</sup> “Pagkaligad ng mahabà nga tyempo, nag-balik ang inda amo kag gingtawag niya ang iya mga ulipon para pangutan-on kung pila na ang inda naganansya. <sup>20</sup> Ang ulipon nga nakabaton ning 5,000 hay nagpalapit kag gingtao niya sa iya amo ang 5,000 nga kapital kag ang 5,000 nga iya ganansya. Naghambay siya, ‘Nong, yari ang 5,000 nga gingbilin mo sa akon kag yari da ang ganansya ko nga 5,000.’ <sup>21</sup> Naghambay ang iya amo sa iya, ‘Maayo ka nga ulipon! Masaligan ka! Tungod masaligan ka sa maisot nga kantidad, niyan itugyan ko sa imo ang mas dakò pa gid nga kantidad. Kari na masilibrar kita!’ <sup>22</sup> Ang ulipon nga nakabaton ning 2,000 hay nagpalapit da. Naghambay siya, ‘Nong, yari ang 2,000 nga gingbilin mo sa akon kag yari da ang ganansya ko nga 2,000.’ <sup>23</sup> Naghambay ang iya amo sa iya, ‘Maayo ka nga ulipon! Masaligan ka! Tungod masaligan ka sa maisot nga kantidad, niyan itugyan ko sa imo ang mas dakò pa gid nga kantidad. Kari na masilibrar kita!’ <sup>24</sup> Nagpalapit da ang ulipon nga nakabaton ning 1,000. Naghambay siya, ‘Nong, sayod ko nga istrikto ka kag wayà ning kaluoy. Ginaani mo ang patubas aber bukon ikaw ang nagtanom kag ginabuoy mo da ang ganansya ng pinangabudlayan ng iban. <sup>25</sup> Hinadlukan ako ngani ginglubong ko na lang sa dutà ang imo kwarta. Yari na ang gingbilin mo nga kwarta sa akon.’ <sup>26</sup> Pero naghambay ang iya amo, ‘Malain

ka kag matamad nga ulipon! Sayod mo gali nga ginaani ko ang patubas aber bukon ako ang nagtanom kag ginabuoy ko da ang ganansya ng pinangabudlayan ng iban. <sup>27</sup> Basi wayà mo ginghuyog ang akon kwarta sa bangko para sa akon pagbalik, mabubuoy ko ang akon kwarta nga may tubò?’ <sup>28</sup> Pagkatapos naghambay siya sa iban nga mga ulipon, ‘Buy-a sa iya ang kwarta kag itao sa ulipon nga may 10,000. <sup>29</sup> Kay ang masaligan taw-an pa gid kag madamò pa ang idudugang sa iya; pero ang indì masaligan, aber ang maisot nga yarà sa iya hay buy-on pa. <sup>30</sup> Ang ulipon nga wayà ning puyos hay ipilak sa luwas kag didto sa kaduyom-duyom hay magadinanguyngoy siya kag magapinagot ang iya ngipon.’ ”

### *Ang Paghusga*

<sup>31</sup> “Pag-abot ko nga Ungà ng Tawo nga may gahom bilang hari, kaibahan ang tanan nga mga anghel, magapungkò ako sa akon trono. <sup>32</sup> Ang tanan nga tawo sa kalibutan pagatipunon sa akon atubangan. Pagkatapos lainon ko sinda pareho ng paglain ng pastor\* sa iya mga karnero kag mga kambing. <sup>33</sup> Ang mga matarong nga pareho sa mga karnero hay ibubutang ko sa akon tuo kag ang mga malain nga pareho sa mga kambing hay ibubutang ko sa akon waya. <sup>34</sup> Pagkatapos bilang Hari, magahambay ako sa mga tawo sa akon tuo, ‘Kari kamo nga gingpakamaayo ng akon Amay, batuna nindo ang indo panublion sa gingharian ng Dios nga gingpreparar niya para sa indo tunà pa nang

gingtuga ang kalibutan. <sup>35</sup> Kay nang ginggutom ako, gingpakaon nindo; nang ging-uhaw ako gingpainom nindo. Nang naging istranghero ako, gingpadayon nindo; <sup>36</sup> nang wayà ako may gingbarò, gingbaruan nindo. Nang nagmasakit ako, ging-atamanan nindo; nang gingpriso ako, gingbisita nindo ako.’ <sup>37</sup> Pagkatapos magahambay ang mga matarong, ‘Ginoo, kasan-o ka namon nakità nga ginggutom kag gingpakaon ka namon, o ging-uhaw kag gingpainom? <sup>38</sup> Kasan-o ka namon nakità nga naging istranghero kag gingpadayon, o wayà may gingbarò kag gingbaruan? <sup>39</sup> Kag kasan-o ka namon nakità nga nagmasakit o gingpriso kag gingbisita ka namon?’ <sup>40</sup> Magasabat ang Hari, ‘Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, kung ginghuman nindo ini sa isa sa kauturan ko, aber siya ang pinakapobre, ginghuman da nindo ini sa akon.’

<sup>41</sup> “Pagkatapos magahambay naman ako sa mga tawo sa akon waya, ‘Palayò kamo sa akon! Gingsumpà kamo para sa kalayo nga nagadabadaba nga wayà katapusan nga gingpreparar para sa diyablo kag sa iya mga anghel. <sup>42</sup> Kay ginggutom ako, pero wayà nindo ako gingpakaon, ging-uhaw ako, pero wayà nindo ako gingpainom. <sup>43</sup> Nang naging istranghero ako, wayà nindo ako gingpadayuna; nang wayà ako may gingbarò, wayà nindo ako gingbarui; nang nagmasakit ako kag gingpriso, wayà nindo ako ging-atamani.’ <sup>44</sup> Pagkatapos magasabat sinda, ‘Ginoo, kasan-o ka namon nakità nga ginggutom o ging-uhaw, naging istranghero o

wayà may gingbarò, nagmasakit o gingpriso nga wayà ka namon gingbuligi?’<sup>45</sup> Kag magasabat ang Hari, ‘Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, kung wayà nindo pagbuligi ang isa sa mga kauturan ko, aber siya ang pinakapobre, ako da ang wayà nindo gingbuligi.’<sup>46</sup> Kag sinda hay pagapalayason kag pagaparusahan sa wayà katapusan. Pero ang mga matarong hay taw-an ning kabuhì nga wayà katapusan.”†

## 26

### *Ang Plano nga Pagpatay kay Hesus*

*Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53*

<sup>1</sup> Pagkatapos ng pagtudlò ni Hesus ng adto nga mga butang, naghambay siya sa iya mga disipulo, <sup>2</sup> “Sayod nindo nga duha na lang ka adlaw bago mag-abot ang Pyesta ng Pagligad ng Anghel\* kag ako nga Ungà ng Tawo hay itugyan sa mga tawo para ilangasang sa krus.”†

<sup>3</sup> Adto nga oras didto sa palasyo ni Caifas nga Pinakamataas nga Parì, nagtipon ang mga pinunò nga parì kag ang mga miyugdumaya ng Judio. <sup>4</sup> Nagplano sinda kung pauno ninda dakpon si Hesus nga indì masayuran ng mga tawo kag pagkatapos hay patyon. <sup>5</sup> Naghambay sinda, “Indì lang naton itamà sa pyesta kay basi kung magkagulo ang mga tawo.”

### *Ang Pagbubò ning Pahumot kay Hesus*

*Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8*

---

† **25:46** 25:46 Daniel 12:2 † **26:2** 26:2 Exodus 12:1-27



<sup>6</sup> Nang yadto si Hesus sa banwa ng Betania, sa bayay ni Simon nga kitungon\* dati, <sup>7</sup> may isa ka babayi ang nagpalapit sa iya. May daya siya nga maisot nga tibod nga himò sa alabastro\*, nga may suyod nga mamahayon gid nga pahumot. Mintras nagakaon si Hesus, gingbubuan niya ning pahumot ang iya uyo.† <sup>8</sup> Nang makità adto ng iya mga disipulo, nahangit sinda kag naghambay, “Taya! Basì baya ginauyakan lang niya inà? <sup>9</sup> Puydi kuntà inà ibaligyà sa dakò nga kantidad kag itao ang kwarta sa mga pobre!”

<sup>10</sup> Pero sayod ni Hesus kung ano ang inda ginahambay, nganì naghambay siya sa inda, “Basì ginagulo nindo ang babayi? Maayo ini ang iya ginahuman sa akon. <sup>11</sup> Ang mga pobre hay permi nindo kaibahan, pero ako hay indì nindo permi makaibahan.† <sup>12</sup> Gingbubuan niya ang akon lawas ning pahumot para ipreparar sa akon paglubong. <sup>13</sup> Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, aber diin iwali ining Maayong Balità sa bilog nga kalibutan, ang iya ginghuman sa akon hay ipamalità da para madumduman siya.”

### *Ang Pagtraidor ni Judas kay Hesus*

*Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6*

<sup>14</sup> Niyan, ang isa sa dose nga disipulo nga ang pangayan hay Judas Iscariote, hay nagkadto sa mga pinunò nga parì. <sup>15</sup> Nagpangutana siya sa inda, “Pila ang indo ibayad kung itugyan ko si Hesus sa indo?” Pagkatapos nagbayad sinda kay

\* **26:7** 26:7 Alabastro: Ini hay isa ka klasi nga bato nga mayutà.

† **26:7** 26:7 Lucas 7:37-38 † **26:11** 26:11 Deuteronomio 15:11

Judas ning 30 ka bilog nga pilak.† <sup>16</sup> Tunà adto, nagapangità siya ning paagi kung pauno niya itugyan si Hesus sa inda.

*Ang Pagpreparar sa Pyesta ng Pagligad ng Anghel*

*Marcos 14:12-21; Lucas 22:7-13, 21-23; Juan 13:21-30*

<sup>17</sup> Sa una nga adlaw ng Pyesta ng Tinapay nga wayà ning Pampaalsa\*, nagpalapit kay Hesus ang iya mga disipulo kag nagpangutana, “Sa diin mo gusto kami magpreparar ning ihapon para sa Pyesta ng Pagligad ng Anghel?” <sup>18</sup> Nagsabat si Hesus, “Kadto kamo sa isa ka tawo sa syudad ng Jerusalem kag hambaya siya, ‘Ginapahambay ng amon Maestro nga nag-abot na ang oras nga pagapatyon siya. Masilibrar siya ng Pyesta ng Pagligad ng Anghel diri sa imo bayay kaibahan ang iya mga disipulo.’ ” <sup>19</sup> Nagtuman ang iya mga disipulo kag didto ninda gingpreparar ang ihapon para sa Pyesta ng Pagligad ng Anghel.

<sup>20</sup> Nang manayumsom na, nagpungkò si Hesus kaibahan ang iya dose nga disipulo para mag-ihapon. <sup>21</sup> Mintras nagakaon sinda, naghambay si Hesus, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, isa sa indo ang magatraidor sa akon.” <sup>22</sup> Nang mabatian ini ng iya mga disipulo, nalisod gid sinda kag kada isa sa inda hay nagpangutana sa iya, “Ginoò, bukon ako, di ba?” <sup>23</sup> Nagsabat si Hesus, “Ang magasawsaw ning tinapay sa hambawan kaibahan ko, imaw ang magatraidor sa akon.† <sup>24</sup> Ako nga Ungà ng Tawo hay

---

† **26:15** 26:15 Zacarias 11:12 † **26:23** 26:23 Salmo 41:9

pagapatyon sunò sa ginahambay ng Kasulatan, pero makaluluoy gid ang tawo nga magatraidor sa akon nga Ungà ng Tawo. Maayo pa sa iya nga wayà ging-ungà.”<sup>25</sup> Pagkatapos naghambay si Judas nga imaw ang magatraidor, “Maestro, bukon ako, di ba?” Nagsabat si Hesus sa iya, “Ikaw ang naghambay inà.”

*Ang Ulihi nga Ihapon ng Ginoo*

*Marcos 14:22-26; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25*

<sup>26</sup> Mintras nagakaon sinda, nagbuoy si Hesus ning tinapay. Gingpasalamatan niya ini sa Dios kag gingbuak-buak. Pagkatapos gingtao niya ini sa iya mga disipulo kag naghambay, “Buya nindo ini kag kaunon, imaw ini ang akon lawas.”<sup>27</sup> Pagkatapos nagbuoy siya ning tasa nga may ilimnon, nagpasalamat sa Dios kag gingtao sa inda nga nagahambay, “Tanan kamo mag-inom ini,<sup>28</sup> kay ini ang akon dugò nga ibubò para mapalig-on ang kasugtanan agud mapatawad ang mga salà ng madamò nga tawo.†<sup>29</sup> Ginahambay ko sa indo, indi na ako ini mag-inom liwat nga ilimnon halin sa ubas hasta sa adlaw nga magainom ako ning bag-o nga klasi ng ilimnon kaibahan nindo sa gingharian ng akon Amay.”

<sup>30</sup> Nagkanta sinda ning pagdayaw sa Dios, pagkatapos nagkadto sinda sa Bukid ng mga Olibo.

---

† **26:28** 26:28 Exodus 24:8; Jeremias 31:31-34

*Ang Propesiya ni Hesus nga indì siya Pagkilay-on ni Pedro*

*Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38*

<sup>31</sup> Naghambay si Hesus sa inda, “Ini gid nga gab-i, bayaan nindo ako tanan, kay ginahambay ng Kasulatan, ‘Patyon ko ang pastor kag magkabuyag-buyag ang mga karnero.’† <sup>32</sup> Pero pagkatapos nga mabanhaw ako, mauna ako sa indo didto sa Galilea.”

<sup>33</sup> Naghambay si Pedro, “Aber bayaan ka ninda tanan, ako indì gid!” <sup>34</sup> Naghambay si Hesus sa iya, “Sa matuod lang ginahambay ko sa imo, sa ini gid nga gab-i bago magtuktuyaok ang suyog, indì mo ako pagkilay-on ning tuyo ka beses.” <sup>35</sup> Pero naghambay si Pedro, “Indì gid ako maghambay nga wayà ta ikaw makilaya, aber patyon pa ako kaibahan ka!” Imaw da ang ginghambay ng tanan nga disipulo.

*Ang Pangamuyò ni Hesus sa Getsemane*

*Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46*

<sup>36</sup> Pagkatapos nagkadto sinda sa lugar nga ginatawag Getsemane. Pag-abot ninda didto, naghambay si Hesus sa iya mga disipulo, “Pungkò kamo diri mintras nagapangamuyò ako didto sa una-unahan.” <sup>37</sup> Pero gingdaya niya sina Pedro kag ang duha nga ungà ni Zebedee. Pagkatapos nagtunà siya magpangalisod kag naglain ang iya pamatyag. <sup>38</sup> Nganì naghambay siya sa inda, “Daw mamatay ako kay dakò

---

† **26:31** 26:31 Zacarias 13:7

gid ang akon kalisod. Pabilin kamo diri kag magpamuyaw kaibahan ko.”

<sup>39</sup> Pagkatapos nagkadto pa gid siya sa una-unahan, nagluhod kag nagpangamuyò. Hambay niya, “Amay, kung puydi lang palayuan ini nga kahugaan nga maabot sa akon. Pero bukon ang akon kabubut-on, kundi ang imo ang dapat matuman.”

<sup>40</sup> Pagbalik niya sa iya tuyo nga disipulo naabutan niya sinda nga nagakatuyog. Naghambay siya kay Pedro, “Indi ba kamo makapamuyaw kaibahan ko aber isa lang ka oras?

<sup>41</sup> Magpamuyaw kamo kag magpangamuyò para indi kamo madaog ng pagtintar. Gusto ng indo espiritu nga magtuman ng akon gingbilin sa indo, ugaling maluya ang indo lawas.”

<sup>42</sup> Nagkadto liwat si Hesus sa una-unahan kag nagpangamuyò. Hambay niya, “Amay, kung indi gid puydi nga ilayò ini nga kahugaan kag kahinangyan nga tiison ko gid, ang imo kabubut-on ang matuman.” <sup>43</sup> Pagkatapos nagbalik siya liwat sa iya mga disipulo kag naabutan na naman niya sinda nga nagakatuyog, kay ginapilaw gid sinda.

<sup>44</sup> Gingbayaan sinda liwat ni Hesus kag nagkadto sa una-unahan kag nagpangamuyò. Ikatuyo na niya ini nga pagpangamuyò kag imaw da gihapon ang iya ginghambay. <sup>45</sup> Pagkatapos nagbalik siya sa iya mga disipulo kag naghambay, “Nagakatuyog pa ba gihapon kamo kag nagapahuway? Sirua, malapit na ang oras nga ako nga Ungà ng Tawo itugyan sa mga

makasasalà! <sup>46</sup> Bangon na kamo! Sirua, yari na ang tawo nga nagatraidor sa akon!”

*Ang Pagdakop kay Hesus*

*Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12*

<sup>47</sup> Mintras nagahambay pa si Hesus, nag-abot si Judas nga isa sa dose nga disipulo. Kaibahan niya ang kadamò gid nga tawo nga may daya nga mga sundang kag mga pamakang. Gingsugò sinda didto ng mga pinunò nga parì kag mga miyugdumaya ng Judio. <sup>48</sup> Bago sinda nag-abot, gingbilinan na ng traidor ang mga madakop kung ano ang iya isinyas. Hambay niya “Ang tawo nga akon haruan imaw ang indo ginapan-gità. Dakpon nindo siya.” <sup>49</sup> Ngani pag-abot ni Judas, nagpalapit nga daan siya kay Hesus kag naghambay, “Maestro, maayo nga gab-i.” Kag gingharuan niya siya. <sup>50</sup> Naghambay si Hesus sa iya, “Amigo, himua na kung ano ang imo gingkari.” Gingpalapitan ninda si Hesus kag gingdakop. <sup>51</sup> Adto nga daan ang isa sa mga kaibahan ni Hesus hay naggabot ng iya sundang kag ginglabò ang ulipon ng Pinakamataas nga Parì kag nautod ang iya talinga. <sup>52</sup> Naghambay si Hesus sa iya, “Balikan sa tagob ang imo sundang! Ang nagagamit ng sundang hay sa sundang da mamamatay. <sup>53</sup> Wayà ka ba makakasayod nga kung magpangayò ako ning bulig sa akon Amay, sa nga daan paday-an niya ako ning dose ka batalyon† nga mga anghel? <sup>54</sup> Pero kung hu-

---

† **26:53** 26:53 Batalyon: Sa tyempo ni Hesus, ang isa ka batalyon hay may 600 nga sundalo.

manon ko ini, pauno matuman ang ginghambay ng Kasulatan nga imaw ini ang dapat matabò?”

<sup>55</sup> Pagkatapos naghambay si Hesus sa mga tawo, “Tulisan ba ako nga kahinangyan gid magdaya pa kamo ning mga sundang kag mga pamakang para dakpon ako? Adlaw-adlaw yadto ako sa templo nagatudlò, basì wayà nindo ako pagdakpa? <sup>56</sup> Pero ini tanan hay natatabò para matuman ang gingsulat ng mga propeta sa Kasulatan.” Pagkatapos gingbayaan siya ng tanan niya nga disipulo kag nagpangdyagan sinda palayò.

*Ang Pag-imbistigar kay Hesus sa Korte*

*Marcos 14:53-65; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24*

<sup>57</sup> Gingdaya si Hesus ng mga nagdakop kay Caifas nga Pinakamataas nga Parì. Didto nagatipon ang mga eskriba kag ang mga miyug-dumaya ng Judio. <sup>58</sup> Si Pedro hay nagsunod da pero malayò kay Hesus. Nagsuyod siya sa dyaag kag nagpungkò didto kaibahan ng mga gwardya. Gusto niya makità kung ano ang matatabò. <sup>59</sup> Ang mga pinunò nga parì kag ang tanan nga miyembro ng Korte ng mga Judio\* hay nagpangità ning mga ebidensya nga bukon matuod kontra kay Hesus para ipapatay siya. <sup>60</sup> Pero aber kadamò ang nagpalapit kag nagtestigo ning pinusong kontra kay Hesus, wayà sinda ning may nakità nga ebidensya para ipapatay siya. Nang ulihi, may duha ka tawo nga nagpalapit. <sup>61</sup> Naghambay sinda, “Nabatian namon ini nga tawo nga naghambay, ‘Kaya kuno

niya gubaon ang templo ng Dios kag sa suyod ng tuyo ka adlaw patindugon niya ini liwat!’ ”

<sup>62</sup> Ngani nagtindog ang Pinakamataas nga Pari kag nagpangutana kay Hesus, “Wayà ka ba ning maisasabat sa ini nga mga akusasyon kontra sa imo?” <sup>63</sup> Pero wayà gid nagsabat si Hesus. Ngani gingpangutana siya liwat ng Pinakamataas nga Pari, “Ginapasumpà ko ikaw sa pangayan ng buhì nga Dios, balitai kami kung ikaw ba ang Kristo nga Ungà ng Dios?” <sup>64</sup> Nagsabat si Hesus sa iya, “Ikaw ang naghambay inà. Ginahambay ko sa indo tanan, tunà arinyan, makikità nindo ako nga Ungà ng Tawo nga nagapungkò hampig sa tuo ng Makagagahom nga Dios kag makikità da nindo ako sa mga panganod halin sa langit nga magaabot sa kalibutan.”†

<sup>65</sup> Nang mabatian adto ng Pinakamataas nga Pari ginggisì niya ang iya barò sa kahangit kag naghambay, “Naghambay siya ning malain kontra sa Dios! Indi na kahinangyan ng mga testigo! Nabatian na nindo ang iya paghambay ning malain kontra sa Dios. <sup>66</sup> Ano ang indo desisyon?” Nagsabat sinda, “Angay gid siya nga patyon!”† <sup>67</sup> Pagkatapos gingpil-an ninda siya sa hitsura kag gingsumbag kag ang iban nga nagtampà† sa iya <sup>68</sup> naghambay, “Kung ikaw ang Kristo, balitai kami kung sin-o ang nagtampà sa imo!”

---

† **26:64** 26:64 Daniel 7:13    † **26:66** 26:65-66 Levitico 24:16

† **26:67** 26:67 Isaias 50:6



*Wayà Pagkilay-a ni Pedro si Hesus  
Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27*

<sup>69</sup> Mintras yadto pa si Pedro nagapungkò sa dyaag, may nagpalapit sa iya nga ulipon nga babayi ng Pinakamataas nga Pari kag naghambay, “Kaibahan ka da ni Hesus nga taga-Galilea!”  
<sup>70</sup> Pero nagbalibad si Pedro sa atubangan ng tanan. Hambay niya, “Wayà ko masasayuri kung ano ang imo ginahambay.”  
<sup>71</sup> Tapos nagkadto siya sa pwertahan paluwas. Nakità siya ng isa pa ka ulipon nga babayi kag naghambay siya sa mga tawo didto, “Ini nga lyaki hay kaibahan ni Hesus nga taga-Nazaret!”  
<sup>72</sup> Pero nagbalibad liwat si Pedro kag nagsumpà, “Wayà ko gid nakikilaya ang tawo nga indo ginahambay!”  
<sup>73</sup> Malagatlagat nagpalapit kay Pedro ang mga tawo didto kag naghambay, “Sigurado gid, ikaw hay isa sa iya mga kaibahan kay ang imo paghambay pareho sa iya.”  
<sup>74</sup> Pero nagsumpà gid si Pedro kag naghambay, “Aber mamatay pa ako, wayà ko gid nakikilaya inà nga tawo!” Kag adto nga daan nagtuktuyaok ang suyog.

<sup>75</sup> Kag nadumduman ni Pedro ang ginghambay ni Hesus, “Bago magtuktuyaok ang suyog, indi mo ako pagkilay-on ning tuyo ka beses.” Ngani nagluwas siya kag nagtinangis gid ning tudo.

## 27

*Ang Pagdaya kay Pilato  
Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32*

<sup>1</sup> Pagkaaga, nagtipon ang tanan nga pinunò nga parì kag mga miyugdumaya ng Judio para magplano kung pauno ipapatay si Hesus. <sup>2</sup> Ginggapos ninda siya kag gingdaya agud itugyan kay Gobernador Pilato.

*Ang Kamatayon ni Judas  
Ginghuman 1:18-19*

<sup>3</sup> Nang masayuran ni Judas nga imaw ang nagtraidor kay Hesus nga gingparusahan na siya nga patyon, gingbasoy niya ang iya kaugalingon. Nagkadto siya sa mga pinunò nga parì kag mga miyugdumaya ng Judio para ibalik ang 30 ka bilog nga pilak. <sup>4</sup> Naghambay siya, “Nakasalà ako kay gingtugyan ko sa indo ang tawo nga wayà ning salà.” Nagsabat sinda, “Anong labot namon? Bahayà ka sa kabuhì mo!” <sup>5</sup> Gingpilak ni Judas ang kwarta didto sa suyod ng templo. Pagkatapos nagluwas siya kag nagbikti.

<sup>6</sup> Gingpuyot ng mga pinunò nga parì ang kwarta kag naghambay, “Ini nga kwarta hay indi puydi ibutang sa tipunan ng kwarta ng templo kay kontra ini sa aton kasuguan kay ini nga kwarta hay gingbayad para patyon ang isa ka tawo.” <sup>7</sup> Nagkasugot sinda nga ang kwarta hay gamiton para ibakay ning dutà ng miyughuman ning kuyon para humanon nga lubungan ng mga taga-iban nga lugar. <sup>8</sup> Ngani adto nga bukid hay ginatawag hasta arinyan, Dutà ng Dugò.

<sup>9</sup> Sa adto nga natabò natuman ang ginghambay ni Propeta Jeremias, “Gingbuoy ninda ang 30 ka bilog nga pilak nga gingkasugtanan ng mga inapo ni Israel nga ibakay sa iya. <sup>10</sup> Kag

ginggamit ninda ang kwarta para ibakay ning dutà ng miyughuman ning kuyon kumpormi sa gingsugò sa akon ng Ginoo.”†

*Ang Pag-imbistigar ni Pilato kay Hesus*

*Marcos 15:2-5; Lucas 23:3-5; Juan 18:33-38*

<sup>11</sup> Niyan, nang yadto na si Hesus kay Pilato, gingpangutana siya, “Ikaw ba ang hari ng mga Judio?” Nagsabat si Hesus, “Ikaw ang naghambay inà.” <sup>12</sup> Pero aber ginaakusar siya ng mga pinunò nga parì kag ng mga miyugdumaya ng Judio, wayà siya nagsabat. <sup>13</sup> Ngani naghambay si Pilato sa iya, “Basi wayà ka nagsabat sa inda mga akusasyon kontra sa imo?” <sup>14</sup> Pero wayà gid nagsabat si Hesus aber isa, ngani natingaya gid ang gobernador.

*Ang Pagsentensya kay Hesus*

*Marcos 15:6-15; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-19:16*

<sup>15</sup> Kada Pyesta ng Pagligad ng Anghel ang ginahuman ng gobernador hay nagapaluwas ning isa ka priso nga gusto ng mga tawo paluwason. <sup>16</sup> May isa ka bantog nga priso nga ang pangayan hay Barabas. <sup>17</sup> Ngani nang nagtipon ang mga tawo, nagpangutana si Pilato sa inda, “Sin-o ang gusto nindo nga akon paluwason, si Barabas ba o si Hesus nga ginatawag nga Kristo?” <sup>18</sup> Sayod ni Pilato nga naiili ang mga pinunò nga pari kay Hesus, ngani gingtugyan ninda siya sa iya.

<sup>19</sup> Mintras nagapungkò si Pilato sa lugar nga ginahusgahan, nagpadaya ang iya asawa ning

† **27:10** 27:9-10 Zacarias 11:12-13

mensahe sa iya, “Ayaw pagpasinlabot sa inà nga tawo nga wayà ning salà. Kay kagab-i nahugaan gid ako sa akon pananamgo parti sa iya.”

<sup>20</sup> Pero gingsuysugan ng mga pinunò nga pari kag ng mga miyugdumaya ng Judio ang mga tawo nga si Barabas ang inda pangayuon nga paluwason kag si Hesus ang ipapatay. <sup>21</sup> Ngani nagpangutana liwat si Pilato sa inda, “Sin-o sa inda nga duha ang indo gusto nga akon paluwason para sa indo?” Nagsabat sinda, “Si Barabas!”

<sup>22</sup> Nagpangutana si Pilato, “Hay ano ang akon humanon kay Hesus nga ginatawag nga Kristo?” Nagsabat sinda tanan, “Ilangang siya sa krus!”

<sup>23</sup> Pero nagpangutana si Pilato, “Basi, ano ba ang salà nga iya nahuman?” Pero gingtuduhan pa gid ninda ang pagsinggit, “Ilangang siya sa krus!”

<sup>24</sup> Nang makità ni Pilato nga wayà na siya ning may mahuhuman kag basi kung magkinagulo ang mga tawo, nagpabuoy siya ning tubi kag nagpanghinaw sa atubangan ng mga tawo. Naghambay siya, “Wayà ako ning labot sa kamatayon ng ini nga tawo. Indo inà sabaton! Limpyo ang akon kamot.”† <sup>25</sup> Nagsabat ang tanan nga mga tawo, “Kami kag ang amon mga ungà ang magapanabat ng iya kamatayon!” <sup>26</sup> Pagkatapos gingpaluwas ni Pilato si Barabas para sa inda. Pero si Hesus hay iya gingpalatigo kag gingtugyan sa iya mga sundalo agud ilangang sa krus.

*Ang Pag-insulto kay Hesus ng mga Sundalo  
Marcos 15:16-20; Juan 19:2-3*

† **27:24** 27:24 Deuteronomio 21:6-9

<sup>27</sup> Gingdaya ng mga sundalo si Hesus sa suyod ng palasyo ng gobernador kag nagtipon didto ang tanan nga batalyon ng mga sundalo nga nagapalibot sa iya. <sup>28</sup> Ging-ubahan ninda siya kag gingbutangan ning kapa nga puya. <sup>29</sup> Ginghumanan ninda ning korona nga tunukon kag gingsuksok ini sa iya uyo. Kag gingpahawid ninda sa iya tuo nga kamot ang daw baston. Pagkatapos gingluhod-luhuran ninda siya nga ginaininsulto. Hambay ninda, “Mabuhay, ang Hari ng mga Judio!” <sup>30</sup> Gingpil-an ninda siya kag gingbuoy ang baston kag gingpinukoy siya sa uyo. <sup>31</sup> Pagkatapos ng inda pag-ininsulto, ginguba ninda ang kapa kag gingsuksukan siya liwat ng iya barò. Tapos gingdaya ninda siya sa luwas para ilangsang sa krus.

*Ang Paglangsang kay Hesus sa Krus*

*Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-*

<sup>27</sup>

<sup>32</sup> Mintras nagapanaw sinda paluwas, nsumpong ninda ang isa ka tawo nga taga-Cyrene. Ang iya pangayan hay si Simon. Gingpilit ninda siya nga magpas-an ng krus ni Hesus. <sup>33</sup> Pag-abot ninda sa lugar nga ginatawag, Golgota (ang gusto hambayon, Lugar ng Bungò), <sup>34</sup> gingtaw-an ninda si Hesus ning ilimnon nga may halò nga mapait. Pero nang gingtilawan niya adto, wayà siya mag-inom.†

<sup>35</sup> Pagkalangsang ng mga sundalo sa iya sa krus, gingparte-parte ninda ang iya mga barò paagi sa palabunutan.† <sup>36</sup> Pagkatapos nagpungkò

† **27:34** 27:34 Salmo 69:21 † **27:35** 27:35 Salmo 22:18

sinda kag nagbantay sa iya. <sup>37</sup> Hampig sa ibabaw ng iya uyo nagbutang sinda ning karatula. Ging-sulat ninda didto ang akusasyon kontra sa iya, “Ini si Hesus nga Hari ng mga Judio.” <sup>38</sup> May duha didto ka tulisan nga inda da ginglangsang sa krus, ang isa sa iya tuo kag ang isa sa waya.

<sup>39</sup> Ang mga tawo nga nagapang-agi didto hay nagaliong-liong nga ginainsulto si Hesus.†  
<sup>40</sup> Hambay ninda, “Ikaw nga nagahambay nga gubaon mo ang templo kag sa suyod ng tuyo ka adlaw patindugon mo liwat, luwasa ang imo kaugalingon! Kung ikaw ang Ungà ng Dios, panaog dirà sa krus!” <sup>41</sup> Ginainsulto da siya ng mga pinunò nga pari, mga eskriba kag mga miyugdumaya ng Judio. <sup>42</sup> Naghambay sinda, “Gingtabangan niya ang iban, pero indì niya kaya tabangan ang iya kaugalingon! Dì ba hari kuno siya ng Israel? Kung makapanaog siya dirà sa krus, mapati kita sa iya. <sup>43</sup> Nagasalig kuno siya sa Dios. Siruon ta abi kung luwason siya ng Dios, kay nagahambay siya nga Ungà siya ng Dios!”†

<sup>44</sup> Pati ang mga tulisan nga ginglangsang kaibahan niya hay nagainsulto da sa iya.

*Ang Pagkamatay ni Hesus*

*Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-*

30

<sup>45</sup> Magtunà nang alas dose ng adlaw, nagduyom ang bilog nga lugar hasta alas tres ng hapon. <sup>46</sup> Nang alas tres na ng hapon, nagsinggit si Hesus ning makusog, “Eli, Eli, lema sabachtani?” Ang gusto hambayon hay, “Dios

† **27:39** 27:39 Salmo 22:7, 109:25 † **27:43** 27:43 Salmo 22:8

ko, Dios ko, basi gingpabay-an mo ako?"† 47 Ang iban nga nagatindog didto nga nakabati ng iya gingsinggit naghambay, "Ginatawag ng ini nga tawo si Elias!" 48 Adto nga daan, ang isa sa mga tawo didto nagdyagan kag nagbuoy ning espongha kag gingsawsaw ini sa maaslom nga ilimnon. Gingtakod niya ini sa punta ng kuhit kag gingpalapit kay Hesus para supsupon niya.† 49 Pero ang iban naghambay, "Pabay-i siya! Siruon ta abi kung maabot si Elias para luwason siya." 50 Nagsinggit liwat si Hesus ning makusog kag nabugtuan siya ning ginhawa.

51 Adto gid nga oras, nagisi sa tungà ning duha kaparte ang kurtina ng templo halin sa ibabaw paubos. Naglinog kag ang madagkò nga mga bato hay nagkabuak.† 52 Nabuksan ang mga lubungan kag kadamò nga balaan nga tawo ng Dios nga namatay na hay nabanhaw. 53 Nagluwas sinda sa mga lubungan. Pagkatapos mabanhaw si Hesus, nagsuyod sinda sa balaan nga syudad ng Jerusalem kag kadamò nga tawo ang nakakità sa inda.

54 Nang mabatyagan ng kapitan kag ng mga sundalo nga nagabantay kay Hesus ang paglinog kag nang makità ninda ang mga natabò, hinadlukan gid sinda. Naghambay sinda, "Matuod gid ini nga tawo hay Ungà ng Dios!" 55 Sa malayò-layò may mga babayi da nga nagatan-aw sa nagakatabò. Sinda ang nagasunod kag nagaserbisyo kay Hesus halin sa Galilea. 56 Kaibahan

---

† 27:46 27:46 Salmo 22:1 † 27:48 27:48 Salmo 69:21 † 27:51 27:51 Exodus 26:31-33

ninda si Maria nga taga-Magdala, si Maria nga nanay nina Santiago kag Jose kag ang asawa ni Zebedee.

*Ang Paglubong kay Hesus*

*Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-*

42

<sup>57</sup> Nang manayumsom na, nag-abot ang isa ka manggaranon nga tawo nga taga-Arimatea. Ang iya pangayan hay Jose kag isa da siya nga disipulo ni Hesus. <sup>58</sup> Nagkadto siya kay Pilato para pangayuon ang lawas ni Hesus. Pagkatapos nagsugò si Pilato nga itao sa iya. <sup>59</sup> Ngani gingpabuoy ni Jose ang lawas kag gingpaputos ning bag-o nga tela nga mahay kag maayo nga klasi. <sup>60</sup> Gingpabutang niya ini sa iya bag-o nga lubungan nga iya gingpakutkot sa alihid ng bakuyod. Kag gingpapaligid niya ang mabahoy nga bato para masarhan ang pwertahan ng lubungan. Pagkatapos naghalin na siya. <sup>61</sup> Nagpabilin didto si Maria nga taga-Magdala kag ang isa pa gid nga Maria\*. Nagapungkò sinda sa atubangan ng lubungan.

*Ang Pagpabantay sa Lubungan*

<sup>62</sup> Pagkaaga, pagkatapos ng adlaw ng Pag-preparar, nagkadto ang mga pinunò nga pari kag ang mga Pariseo kay Pilato. <sup>63</sup> Naghambay sinda, “Nadumduman namon nang buhì pa adto nga miyugpanluko, naghambay siya nga mabanhaw kuno siya pagkaligad ng tuyo ka adlaw. <sup>64</sup> Ngani maayo siguro pabantayan mo ang lubungan niya

---

\* **27:61** 27:61 Maria: Siya ang nga nanay ni Santiago kag ni Jose.



sa suyod ng tuyo ka adlaw, kay basi kung ang iya patay nga lawas hay kawaton ng iya mga disipulo kag maghambay sinda sa mga tawo nga nabanhaw siya. Kung matabò ini nga kalukuhan, magiging mas malain pa ini kaysa sa una.”<sup>65</sup> Naghambay si Pilato sa inda, “Day-a nindo didto ang mga gwardya. Kamo mismo ang mag-pabantay, bahayà na kamo.”<sup>66</sup> Ngani nagkadto sinda sa lubungan kag gingsilyuhan ninda ang bato nga nagasara sa lubungan. Pagkatapos gingbilin ninda didto ang mga gwardya.

## 28

### *Ang Pagkabanhaw ni Hesus*

*Marcos 16:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10*

<sup>1</sup> Pagkatapos ng Adlaw nga Inugpahuway\*, aga pa gid ng una nga adlaw ng simana\*, nagkadto si Maria nga taga-Magdala kag ang isa pa nga Maria didto sa lubungan kay gusto ninda magsirò. <sup>2</sup> Niyan, gulpi lang nga naglinog ning makusog kag nagbabà ang anghel ng Ginoo halin sa langit. Gingpaligid niya ang bato nga nagasara sa pwertahan ng lubungan kag gimpungkuan niya ini. <sup>3</sup> Ang iya hitsura hay sobra gid kasilaw nga daw sa kilat kag ang iya barò hay kaputì-putì gid. <sup>4</sup> Ang mga gwardya nga nagabantay sa lubungan hay nagpangurog sa kahadlok kag nabuy-an ning animo.

---

\* **28:1** 28:1 Ang una nga adlaw ng simana sa inda hay Dominggo sa aton.

<sup>5</sup> Naghambay ang anghel sa mga babayi, “Ayaw kamo mahadlok. Sayod ko nga ginapan-gità nindo si Hesus nga ginglangsang sa krus.

<sup>6</sup> Wayà na siya diri kay nabanhaw na siya sunò sa iya ginghambay sa indo. Kari kag sirua nindo ang gingbutangan sa iya.” <sup>7</sup> Pagkatapos adto naghambay ang anghel sa inda, “Kadto kamo nga daan kag balitai nindo ang iya mga disipulo nga nabanhaw na siya kag nauna na siya sa indo sa Galilea. Didto nindo siya makikità. Ayaw nindo paglimuti ang akon ginghambay sa indo.” <sup>8</sup> Ngani dali-dali sinda nga naghalin sa lubungan. Aber ginahadlukan, nalipay gid sinda kag nagdyagan para ibalità ini sa mga disipulo.

<sup>9</sup> Malagat-lagat nasumpong ninda si Hesus. Naghambay siya sa inda, “Kamusta kamo?” Pagkatapos nagpalapit sinda kay Hesus. Ginghawiran ninda ang iya mga siki kag gingsamba siya. <sup>10</sup> Hambay ni Hesus sa inda, “Ayaw kamo mahadlok. Kadto kamo sa akon mga manghod kag hambaya sinda nga magkadto didto sa Galilea. Didto ninda ako makikità.”

### *Ang Balità ng mga Gwardya*

<sup>11</sup> Mintras nagapanaw ang mga babayi halin sa lubungan, ang iban nga mga gwardya nagkadto sa syudad kag gingbalità ninda sa mga pin-unò nga pari ang tanan nga natabò didto sa lubungan. <sup>12</sup> Ngani nagtipon ang mga pinunò nga pari kaibahan ng mga miyugdumaya ng Judio. Nagkasugot sinda nga taw-an ninda ning kadakò nga kwarta ang mga sundalo para indi sinda magpamalità kung ano gid ang matuod

nga natabò. <sup>13</sup> Gingtudluan ninda ang mga sundalo kung ano ang inda ihambay sa mga tawo. Naghambay sinda, “Balitai nindo ang mga tawo nga mintras nagakatuyog kamo kagabi, nag-abot ang iya mga disipulo kag gingbuoy ninda ang lawas ni Hesus. <sup>14</sup> Kung mabatian ini ng gobernador, kami ang mahambay sa iya para indi kamo mauno.” <sup>15</sup> Ngani gingbaton ninda ang kwarta kag gingtuman ninda ang ginghambay sa inda. Kag hasta niyan, imaw ini ang istorya nga ginapakayat ng mga Judio.

*Ang Pagpakità ni Hesus sa mga Disipulo*

*Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Ginghamman 1:6-8*

<sup>16</sup> Niyan, nagkadto ang onse nga disipulo ni Hesus sa Galilea, sa bukid nga iya gingtudlò sa inda. <sup>17</sup> Nang makità ninda si Hesus gingsamba ninda siya, pero ang iban nagduh-duha. <sup>18</sup> Nagpalapit si Hesus sa inda kag naghambay, “Ang tanan nga otoridad sa langit kag sa dutà hay gingtao na sa akon. <sup>19</sup> Ngani magkadto kamo sa tanan nga tawo sa bilog nga kalibutan kag humana sinda nga akon mga disipulo. Bawtismuhi sinda sa pangayan ng Amay, ng Ungà kag ng Espiritu Santo.† <sup>20</sup> Tudlui nindo sinda nga tumanon ang tanan nga akon gingsugò sa indo. Tandai nindo, kaibahan nindo ako permi hasta sa katapusan ng kalibutan.”

---

† **28:19** 28:19 Ginghamman 1:8

**Bag-o nga Kasugtanan  
Romblomanon: Bag-o nga Kasugtanan (New  
Testament)**

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Romblomanon)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jul 2024 from source files  
dated 29 Jan 2022

4de624ce-34e7-5a8f-a597-674e8f806461